

**ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ**

Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

**ΚΑΙΝΗ
ΔΙΑΘΗΚΗ**

**ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1979**

ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ

ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Δ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Μέ απόφαση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὰ διδασκτικά βιβλία τοῦ Δημοτικοῦ, Γυμνασίου καί Λυκείου τυπώνονται ἀπό τόν Ὄργανισμό Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων καί μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ.

ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Με απόφαση της Ελληνικής Κυβερνήσεως τα δόγματα
βιβλίου του Δημητρίου Γεωργίου και Αντωνίου Τσιρών-
του υπό τον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων
και μορφοποιούνται ΔΩΡΕΑΝ.

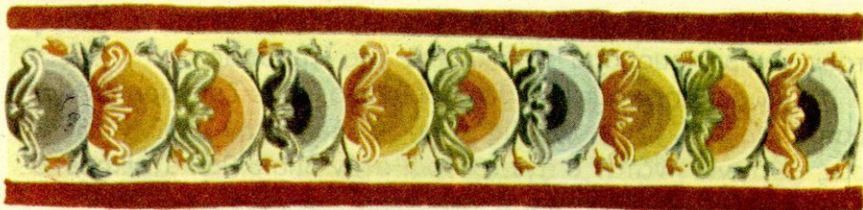
ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ

ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑ 1979

ΜΕΡΟΣ Α

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Α΄ Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΜΑΡΙΑ

1. Γέννηση και Εισόδια τῆς Θεοτόκου

α) **Αναμένοντας τό Μεσσία.** Οἱ Πρωτόπλαστοι, μετά τό «Προπατορικό ἀμάρτημα», ἔχασαν τήν ἄμεση ἐπαφή τους μέ τό Θεό, πού εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς. Ὁ Θεός, ὡς Δίκαιος, τοὺς τιμώρησε. Ὡς πατέρας ὅμως ἀπάλυνε τόν πόνο τους. Τοὺς ὑποσχέθηκε – θυμᾶστε τό «Πρωτευαγγέλιο»; – πῶς κάποτε, ἀπό μιά ἀπόγονο τῆς Εὐας, θά γεννηθεῖ Αὐτός, πού θά συντρίψει τόν πονηρό καί τά ἔργα του καί θά λυτρώσει τόν κόσμο ἀπό τήν ἀμαρτία.

Μέ τή μεγάλη αὐτὴ ἐλπίδα γαλουχοῦσαν τό λαό τοῦ Ἰσραήλ οἱ Πατριάρχες καί οἱ Προφῆτες. Ἐτσι ὁ λαός αὐτός βάδιζε μιά πορεία, πού πῆγαινε νά συναντήσῃ τὴ γυναῖκα, πού θά γινόταν ἡ σκάλα γιὰ νά κατεβεῖ ὁ Θεός στή γῆ.

Τά χρόνια περνοῦσαν... Οἱ ἐθνικές περιπέτειες καί οἱ συμφορές τῶν Ἰσραηλιτῶν μεγάλωναν. Μεγάλωνε ὅμως καί ἡ λαχτάρα τους γιὰ τόν ἐρχομό τοῦ Λυτρωτῆ, τοῦ Μεσσία, ὅπως τόν ἔλεγαν. Καί τόν περιέμεναν πιά σάν ἓνα πανίσχυρο βασιλιά, πού θά τοὺς ἐλευθέρωνε ἀπό τὴ σκλαβιά τῶν Ρωμαί-

ων. Ὁχι σάν ἓνα πνευματικό βασιλιά, πού θά λύτρωνε ὅλους τούς ἀνθρώπους ἀπό τή σκλαβιά τῆς ἁμαρτίας.

Ὅπως ἴσως ἕνα πνευματικό βασιλιά, πού θά λύτρωνε ὅλους τούς ἀνθρώπους ἀπό τή σκλαβιά τῆς ἁμαρτίας. Ὅπως ἴσως ἕνα πνευματικό βασιλιά, πού θά λύτρωνε ὅλους τούς ἀνθρώπους ἀπό τή σκλαβιά τῆς ἁμαρτίας.

β) **Ἡ Γέννηση τῆς Θεοτόκου.** Μέ τήν ἴδια προσμονή ζοῦσε, κοντά στήν ἅγια πόλη τῆς Ἱερουσαλήμ, ἓνα ἐνάρετο ζευγάρι, ἐδῶ καί δυό χιλιάδες χρόνια περίπου. Ἦταν ὁ Ἰωακείμ, πού καταγόταν ἀπό τόν Δαβίδ, καί ἡ Ἄννα, πού καταγόταν ἀπό ἱερατική γενιά.

Σάν τούς ἄλλους Ἰσραηλίτες κι αὐτοί περίμεναν ἓνα παιδί, πού θά τούς ἀπάλασσε ἀπό τήν ντροπή τῆς ἀτεκνίας. Ἦταν δέ τότε ἡ ἀτεκνία μεγάλη ντροπή γιατί σήμαινε πώς ὁ Θεός δέν τούς θεωροῦσε ἀξιους ν' ἀποκτήσουν τέκνα. Τά τέκνα τά θεωροῦσαν ὡς «δῶρο τοῦ Θεοῦ». Ἐξάλλου, χωρίς παιδί, πώς νά ἐλπίζουν πώς ἀπό τή γενιά τους ἴσως νά γεννηθεῖ κι ὁ Μεσσίας;

Μέρα καί νύχτα λοιπόν παρακαλοῦσαν τόν Θεό νά τούς χαρίσει ἓνα παιδί. Ἡ Ἄννα προσευχήθηκε στό Θεό νά τήν ἀξιώσει νά γίνει μητέρα κι ἔταξε ν' ἀφιερῶσει τόν παῖδά της στό Αὐτόν.

Εἶχαν γεράσει καί ποτέ δέν ἔχασαν τήν ἐλπίδα τους στήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ. Καί ὁ Θεός, πού ἔκρινε ὅτι ἦρθε τό «πλήρωμα τοῦ χρόνου» νά στείλει τόν Υἱό του στή γῆ, ἄκουσε τίς προσευχές τῶν καλῶν αὐτῶν ἀνθρώπων. Τούς ἔδωσε μιά κόρη, πού «ὁμοία τῆς οὔτε εἶχε γεννηθεῖ ποτέ στόν κόσμον, οὔτε θά γεννιόταν κατόπι».

Τήν ὀνόμασαν **Μαρία**, πού σημαίνει: δῶρο, ἐλπίδα, Κυρία, ὥραία.

Ἡ Μαρία ἔφερε τή χαρά στους γονεῖς της, ἀλλά καί σέ ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα. Ἦταν ἡ πιό ἅγια γυναίκα καί γι' αὐτό λέγεται **Παναγία**. Ἀξιώθηκε νά γίνει ἡ μητέρα τοῦ Χριστοῦ καί Θεοῦ καί πῆρε καί τό ὄνομα **Θεοτόκος**.

Τά Εισόδια τῆς Θεοτόκου (Μονή Παντελεήμονος)

Ἦγινε τό πιό ἀγαπητό ὄνομα, πού βρῖσκεται πάντα στό χεῖλη μας.

Τή Γέννηση τῆς Θεοτόκου γιορτάζουμε στίς 8 Σεπτεμβρίου.

γ) **Τά Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου.** Ὅταν ἡ Μαρία ἔγινε τριῶν χρονῶν, οἱ γονεῖς της τήν ἔφεραν στό Ναό, τό μοναδικό ναό πού εἶχαν οἱ Ἰσραηλίτες καί βρισκόταν στήν Ἱερουσαλήμ. Ἐκεῖ τήν ἀφιέρωσαν στό Θεό, ὅπως τό εἶχαν ὑποσχεθεῖ. Ἐξάλλου, δῶρο τοῦ Θεοῦ ὅπως ἦταν ἡ Μαρία, ἔγινε δῶρο κι εὐγενική προσφορά πρὸς τόν οὐράνιο Δωρητή καί Πατέρα.

Μέσα στό ναό ἔγινε ἡ προετοιμασία τῆς Μαρίας γιά τή μεγάλη της ἀποστολή. Ἦτοι ἔμαθε νά λατρεύει καί νά ὑπηρετεῖ τό Θεό. Νά μελετᾷ τά ἱερά βιβλία, νά ψέλνει ὠραίους ψαλμούς καί νά ἐμπιστεύεται στή θεία Χάρη.

Ἦζησε μιά ζωῆ πάναγνη κι ἀσκήθηκε σέ ὅλες τίς ἀρετές. Καί ἔχοντας στολίσει μέ τέτοια ὁμορφιά σῶμα καί ψυχή, μπόρεσε νά ἐλκύσει ἐπάνω της τό βλέμμα τοῦ Θεοῦ γιατί ἔγινε ἡ ἐκλεκτή γυναῖκα ἀπό τήν ὁποία θά γεννιόταν ὁ Λυτρωτής τοῦ κόσμου.

Τήν εἴσοδο τῆς Θεοτόκου στό Ναό, τά Εἰσόδια, γιορτάζουμε στίς 21 Νοεμβρίου.

ΚΕΙΜΕΝΟ:

«...Καλότυχο ζευγάρι, Ἰωακείμ καί Ἦννα... Σεῖς γεννήσατε τήν Κυρία τῶν ἀγγέλων, τό Κρίνο πού ξεφύτρωσε ἀνάμεσα σ' ἀγκάθια, τό τριαντάφυλλο πού πλημμύρισε τά σύμπαντα μέ τό θεϊκό του ἄρωμα...»

(Ἰωάν. Δαμασκηνοῦ, Λόγος εἰς τό Γενέσιον σελ. 79)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Ποιοί εἶναι οἱ Πρωτόπλαστοι, ποῖό τό «προπατορικό ἀμάρτημα καί ποῖό τό «Πρωτευαγγέλιο»;
- Γιατί ὁ Ἰωακείμ καί ἡ Ἦννα εἶχαν καημό γιά τήν ἀτεκνία τους; Τί ἔκαναν γιά νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό αὐτή; Ποιές προσευχές ἀκούει ὁ Θεός;

- Γιατί ήταν απαραίτητη ή μακροχρόνια άσκηση κι άφοσίωση τῆς Θεοτόκου μέσα στο Ναό;

ΔΙΔΑΓΜΑ:

«Νά ἔχουμε ασάλευτη πίστη στό Θεό καί νά ζητοῦμε τή βοήθειά του μέ τήν πεποίθηση ὅτι θά μᾶς ἐλεήσει».

2. Ὁ Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου

Ἡ Μαρία ἔμεινε δώδεκα χρόνια μέσα στό Ναό. Τότε συνέβει νά χάσει τούς γονεῖς της. Οἱ ἱερεῖς τοῦ Ναοῦ φρόντισαν νά τήν ἀρραβωνιάσουν μέ τόν ξυλουργό Ἰωσήφ. Ὁ Ἰωσήφ ἦταν μέγας στήν ἡλικία, ἀλλά ἡ εὐγενική του καταγωγή ἀπό τό Δαβίδ κι ὁ τίμιος χαρακτήρας του τόν ἔκαναν τόν καλύτερο προστάτη μᾶς κόρης, πού ἔπρεπε νά μείνει ἀγνή κι ἀμόλυντη, ἀφοῦ προοριζόταν γιά μητέρα τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰωσήφ πῆρε τή Μαρία καί τήν ἔφερε στή Ναζαρέτ, ὅπου δούλευε ὡς ξυλουργός.

Καί μιά ἀνοιξιάτικη μέρα συνέβηκε ἓνα μεγάλο γεγονός, ἐκεῖ στό ταπεινό σπιτάκι, πού ἔμενε ἡ Παναγία. Ἦταν μόνη κι ἔγενεθε τήν κλωστή της, ἐνῶ σιγομουρμούριζε ρητά τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἀπό τά ὁποῖα ἤξερε τόσα πολλά. Ἐξαφνα τό δωμάτιό της γέμισε ἀπό ἀπόκοσμο φῶς. Μέσα σ' αὐτό ἡ Παρθένα ξεδιάλυνε τή μορφή τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ καί ἄκουσε τή μελωδική του φωνή νά τῆς λέει:

«Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετά σοῦ· εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξίν...»

Δηλαδή: «Χαῖρε σύ, πού πῆρες πολλές κι ἐξαιρετικές χάρες ἀπό τό Θεό κι ἔχεις τόν Κύριο μαζί σου. Εἶσαι ἡ πιό εὐλογημένη ἀπό ὅλες τίς γυναῖκες...»

Ἡ Μαρία τaráχθηκε πολύ, ὅταν εἶδε τόν ἄγγελο. Ἀκούοντας δέ τά λόγια του, σκεπτόταν σάν ποιό νόημα νά εἶχε γι' αὐτήν ὁ ἀγγελικός αὐτός χαιρετισμός.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς (Π. Βαμπούλη)

Ὁ ἀρχάγγελος τότε τῆς ἔδωσε θάρρος καί τῆς ἐξήγησε:
– Μὴ φοβᾶσαι, Μαρία... Σέ σένα στέλνει ὁ Θεός τὴ Χάρη του. Θὰ γεννήσεις παιδί καί θὰ τὸ ὀνομάσεις Ἰησοῦ... Εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, πού θὰ σώσει τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἁμαρτία...

Ἡ Μαρία συνῆρθε ἀπὸ τὴν ταραχὴ, ἀλλὰ μὲ μεγάλη ἔκπληξη ρώτησε τὸν ἀρχάγγελο:

– Καί πῶς θὰ γίνεи αὐτὸ ἀφοῦ εἶμαι ἀνύπαντρη;

Ὁ Γαβριὴλ τῆς φανέρωσε τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, πού ἦταν κρυμμένο ἀκόμα κι ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους:

– Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα θὰ σέ καθαρῖσει καί θὰ σέ ἀγιάσει. Καί ἡ δύναμη τοῦ Ἵψίστου θὰ ρίξει ἐπάνω σου τὴν προστατευτικὴ σκιά της. Γι' αὐτὸ καί τὸ ἅγιο βρέφος πού θὰ γεννηθεῖ μ' αὐτὸν τὸν ὑπερφυσικὸ τρόπο, θὰ εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Μαρία δέχτηκε μὲ ταπείνωση τὴ θεία ἀπόφαση. Γι' αὐτὸ σταύρωσε τὰ χέρια της στὸ στήθος, ἔσκυψε τὸ κεφάλι καί εἶπε:

– Εἶμαι δούλη τοῦ Θεοῦ κι ἄς γίνεи τὸ θέλημά του...

Ἡ χαρμόσυνη ἀγγελία τοῦ ἀρχαγγέλου πρὸς τὴ Μαρία ὅτι θὰ γίνεи μητέρα τοῦ Χριστοῦ, λέγεται «Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου». Γιορτάζεται στίς 25 Μαρτίου καί τότε ψέλνουν στίς ἐκκλησίας τὸ ἐξῆς ἀπολυτίκιον:

«Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον καί τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἢ φανέρωσις. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ Υἱὸς τῆς Παρθένου γίνεи καί Γαβριὴλ τὴν χάριν εὐαγγελίζεται. Δι' ὃ καί ἡμεῖς σύν αὐτῷ τῇ Θεοτόκῳ βοήσωμεν: Χαῖρε, Κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ...»

Δ η λ α δ ἦ:

Σήμερα εἶναι ἡ ἀρχὴ καί τὸ θεμέλιον τῆς σωτηρίας μας κι ἡ φανέρωση τοῦ κρυμμένου ἐπὶ αἰῶνες μυστηρίου. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ γίνεи υἱὸς τῆς Παρθένου κι ὁ Γαβριὴλ φέρνει τὴ χαρμόσυνη εἶδηση στὴ Θεοτόκῳ. Γι' αὐτὸ κι ἡμεῖς μαζί του ἀναφωνοῦμε πρὸς τὴ Θεοτόκῳ: Χαῖρε, ἐσύ πού εἶσαι γεμάτη ἀπὸ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος εἶναι μαζί σου...»

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

– Ποιά ήταν ή στάση τῆς Μαρίας κατά τόν Εὐαγγελισμό; Πῶς τόν δέχτηκε τόν ἄγγελο καί γιατί τaráχτηκε; Τί ἐξήγηση τῆς ἔδωσε ὁ Γαβριήλ;

ΔΙΔΑΓΜΑ:

« Ὁ Θεός ἀνταμεῖβει τήν ἀγνότητα καί τήν ταπεινοφροσύνη».

ΕΡΓΑΣΙΑ:

– Νά γράψετε μέ καλλιγραφικά γράμματα τό:

«Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετά σοῦ· εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξί».

3. Ἡ Κοίμηση τῆς Θεοτόκου

Ἡ Θεοτόκος Μαρία γέννησε τόν Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, τόν ἀνέθρεψε καί τόν μεγάλωσε. Εἶδε τά θαύματά του κι ἄκουσε τή διδασκαλία του. Ἐγινε βασίλισσα τοῦ πόνου μέ τά Ἅγια Πάθη καί τό Σταυρικό του Θάνατο. Ἐζησε τή χαρμόσυνη Ἀνάσταση καί τήν ἔνδοξη Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου. Παραβρέθηκε στήν ἅγια Πεντηκοστή, κατά τήν ὁποία ἰδρύθηκε ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ἐτσι εἶχε τελειώσει πιά τήν ἀποστολή της πάνω στή γῆ. Ἦρθε πιά ἡ ὥρα της νά φύγει ἀπό τήν πρόσκαιρη τούτη ζωή καί νά πάει στήν αἰώνια...

Κατά τήν ἐκκλησιαστική παράδοση ὁ Κύριος τήν εἰδοποίησε πῶς θά τήν ἔπαιρνε κοντά του. Ἡ Παναγία προσευχήθηκε κι εὐχαρίστησε τό Θεό. Ἐπειτα ἐτοιμάστηκε γιά τό ταξίδι πρὸς τήν αἰώνια ζωή...

Φωτεινά σύννεφα ἄρπαξαν τοὺς Ἀποστόλους ἀπό τά πέρατα τοῦ κόσμου, ὅπου κήρυτταν τό Εὐαγγέλιο, καί τοὺς μετέφεραν κοντά της. Καί ἡ μητέρα τοῦ Χριστοῦ παρέδωσε τήν ἅγια ψυχὴ της στόν Υἱό καί Θεό της.

Οἱ Ἀπόστολοι κήδεψαν τό ἄχραντο σῶμα της σέ τάφο

«Κοίμηση τῆς Θεοτόκου» (Μονή Ἁγ. Διονυσίου)

τῆς Γεθσημανῆ, ἐνῶ ἔψαλλαν ἐπιτάφιος ὕμνους. Μαζί τους ἔψελναν ἀπό τόν οὐρανό καί οἱ ἄγγελοι γιά νά προπέμψουν τήν «τιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ»...

Ὅταν οἱ Ἀπόστολοι τήν τρίτη μέρα ἀπό τήν ταφή τῆς Θεοτόκου πῆγαν στόν τάφο της νά προσκυνήσουν, τόν βρῆκαν ἀδειανό. Εἶχε γίνει μετάσταση τῆς Μητέρας τοῦ Χριστοῦ στούς οὐρανοῦς μαζί μέ τό ἅγιο σῶμα της..

Τό θάνατο ἡ Ἐκκλησία μας τόν ὀνομάζει «τελευτή» ἢ «κοίμηση». Τό θάνατο τῆς Θεοτόκου ὁμως τόν λέει μόνο Κοίμηση, γιατί κι ἂν ἔκλεισε τά ὕλικά της μάτια, ἀνοιξε σέ μᾶς τά πνευματικά της μάτια ὥστε νά ἀγρυπνοῦν γιά χάρη τῆς προστασίας τοῦ κόσμου.

Ἡ Κοίμηση τῆς Θεοτόκου γιορτάζεται στίς 15 Αὐγούστου.

Παναγία Ὁδηγήτρια
(Π. Βαμπούλη)

ΚΕΙΜΕΝΑ:

...Καί μέ τόν ἥλιο πρόσωπο,
μέ τό φεγγάρι στήθος,
άπάνω άπό τόν ούρανό,
μέ τό Θεό στό γόνα,
πάλε καί πάντα, Παναγιά,
στή δόξαξ Σου τή χάρη...

(Κ. Παλαμάς)

...Καί τόν Δεκαπενταύγουστο μοσχοβολᾶ ὅλη ἡ χώρα μας άπό τή μυστική εὐωδιά τῆς Θεοτόκου.. Ὁ αέρας, τά βουνά, οἱ θάλασσες, τά χωριά, οἱ πολιτεῖες γεμίζουν εὐωδιά άπό τό «χρυσοῦν θυμιατήριον», πού ἔχει μέσα «μύρον άκένωτον».

Οἱ γυναῖκες μας εἶναι στολισμένες μέ τ' ὄνομά της. Τά χωριά, τά βουνά, οἱ κάμποι, τά νησιά εἶναι άγιασμένα άπο τά ἔρημοκλήσια κι άπό τά μοναστήρια. Τά καΐκια καί τά καράβια μας ἔχουν γραμμένο πάνω στή μάσκα καί στήν πρύμνη τους τό γλυκό τ' ὄνομά της.

Ὅποιος ταξιδεύει στά ἑλληνικά νερά τήν ἡμέρα τῆς Παναγίας, τήν ὥρα πού γλυκοχαράζει, θ' άκούσει καμπάνες νά ψέλνουν... Ἄλλες άκούονται άπό τό Ἅγιον Ὄρος, πού τό λένε περιβόλι τῆς Παναγίας. Ἄλλες άπό τήν Τήνο, πού γιορτάζει ἡ Μεγαλόχαρη. Ἄλλες άπό τή Μυτιλήνη, άπό τήν Πάρο, άπό τή Σίφνο, άπό τή Φανερωμένη τῆς Σαλαμίνας...

Ἄλλες άπό τή Χίο, άπό τήν Κρήτη, άπό τήν Κέρκυρα, άπό τά

Δωδεκάνησα. Κι άλλες από την Κύπρο, πού έχει τό ξακουσμένο μοναστήρι τοῦ Κύκκου...

Ὡ, τί θάνατος εἶναι αὐτός, πού γέμισε τήν Οἰκουμένη μέ τή χαρά τῆς ἀθανασίας!...

(Φ. Κόντογλου)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Γιατί στίς προσευχές μας ἐπικαλούμαστε πιά πολύ τό ὄνομα τῆς Παναγίας σέ κάθε περίπτωση;
- Γιατί τό γλυκό της πρόσωπο δίνει ἐλπίδα στούς ἀπελπισμένους, χαρά κι ἀνάπαυση στούς κουρασμένους, εἰρήνη στούς ταραγμένους;

ΕΡΓΑΣΙΑ:

- Νά συγκρίνετε τήν Παναγία μέ τήν Εὐα, τά δυό πρόσωπα πού πῆραν ἐξαιρετική θέση στήν πανανθρώπινη ἱστορία.

ΔΙΔΑΓΜΑ:

Ἡ ἀγνή κι ἅγια ζωή πάνω στή γῆ ὀδηγεῖ στήν ἐνδοξη μακαριότητα, μετά τό θάνατο, στούς οὐρανούς.

Β' ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ

1. Η γέννηση του Προδρόμου

Σέ μιά ἄλλη μικρή πόλη τῆς Παλαιστίνης, ζοῦσε ἓνα ἄλλο ζευγάρι καλῶν ἀνθρώπων. Ἦταν ὁ Ζαχαρίας καί ἡ Ἐλισάβετ. Πιστοί κι αὐτοί στίς προφητεῖες γιά τόν ἐρχομό τοῦ Μεσσία, εἶχαν τόν ἴδιο καημό μέ τόν Ἰωακείμ καί τήν Ἄννα: Ἦταν ἀτεκνοί!...

Παρακαλοῦσαν, λοιπόν, τό Θεό νά τοῦς δώσει παιδί. Καί γέρασαν χωρίς νά χάσουν τήν πίστη τους καί τήν ἐλπίδα στό Θεό, πῶς κάποτε θ' ἀκούσει τίς προσευχές τους.

Ὁ Ζαχαρίας ἦταν ἱερέας στό Ναό. Πολλοί ἱερεῖς ἔμεναν στά περίχωρα τῆς Ἱερουσαλήμ καί μετά τήν ἐφημερία τους πήγαιναν στά σπίτια τους. Τό ἴδιο ἔκανε κι ὁ Ζαχαρίας.

Σέ μιά τέτοια ἐφημερία ἦρθε ἡ σειρά τοῦ Ζαχαρία νά προσφέρει τή «Θυσία τοῦ θυμιάματος».

Ὁ Ζαχαρίας μπήκε στό Ναό κι ἄρχισε τήν προσφορά τῆς θυσίας στό βωμό, ἐνῶ ἔξω ὁ λαός προσευχόταν μέ μεγάλη κατάνυξη.

Ξάφνου φῶς ἀπόκοσμο θάμπωσε τά μάτια τοῦ Ζαχαρία. Μέσα σ' αὐτό ξεχώρισε τή μορφή ἀγγέλου. Ὁ Ζαχαρίας τaráχθηκε καί φοβήθηκε. Μά ὁ ἄγγελος τόν καθυσύχασε λέγοντάς του:

– Μή φοβᾶσαι, Ζαχαρία. Ὁ Θεός δέχτηκε τίς προσευχές

σου. Ἡ Ἐλισάβετ θά γεννήσει γιό. Νά τόν ὀνομάσεις Ἰωάννη. Τό παιδί αὐτό θά ἔχει τή μεγάλη ἀποστολή ν' ἀνοίξει τό δρόμο καί νά προετοιμάσει τό λαό ὥστε νά δεχτεῖ τό Μεσσία...

Τά λόγια αὐτά τοῦ ἀγγέλου γέμισαν ἀπό χαρά τό Ζαχαρία. "Ὁμως δίστασε νά τά πιστέψει, μιά κι ἡ Ἐλισάβετ εἶχε γεράσει τόσο. "Ἐδειξε ἀμφιβολία στή δύναμη τοῦ Θεοῦ πώς μπορεῖ νά κάμει δυνατά τά ἀδύνατα. Γι' αὐτό κι ὁ ἄγγελος, πού ἦταν ὁ ἴδιος ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ, τοῦ εἶπε:

- Ἀφοῦ σοῦ φαίνονται ἀπίστευτα τά ὅσα σοῦ εἶπα, θά μείνεις κουφός καί ἄλαλος ὥσπου νά γεννηθεῖ το παιδί καί νά τοῦ δώσεις τό ὄνομά του!...

Κι ὁ ὠραῖος ἄγγελος χάθηκε..

"Ἐξω ὁ λαός περιμένε τήν εὐλογία κι ἀποροῦσε γιά τήν

Γέννηση τοῦ Προδρόμου (Μονή Διονυσίου)

τόση άργοπορία. Ὁ Ζαχαρίας βγήκε έξω, αλλά τοῦ ἦταν ἀδύνατο νά μιλήσει. Προσπάθησε μέ νοήματα νά τοῦς ἐξηγήσει τί τοῦ συνέβη. Μέ νοήματα ἐξήγησε καί στήν Ἐλισάβετ τή χαρμόσυνη ἀγγελία, γυρίζοντας στό σπίτι...

Ἔστερα ἀπό ἐννιά μήνες ἤρθε στόν κόσμο τό παιδί, σύμφωνα μέ τό μήνυμα τοῦ ἀγγέλου.

Ὀκτώ μέρες ἀργότερα, στήν τελετή τῆς περιτομῆς, θά δινόταν τό ὄνομα στό νεογέννητο. Ὅλοι οἱ συγγενεῖς μαζεύτηκαν στό σπίτι τοῦ Ζαχαρία κι ἔλεγαν νά δοθεῖ στό παιδί τό ὄνομα τοῦ πατέρα του. Ὁ Ζαχαρίας ζήτησε ἓνα πινάκι, ἀλειμμένο μέ κερί, καί χάραξε σ' αὐτό τό ὄνομα: «Ἰωάννης». Ἀμέσως ἀνοιξαν τά αὐτιά καί λύθηκε ἡ γλώσσα τοῦ καλοῦ ἱερέα.

Ἄρχισε τότε νά δοξολογεῖ τό Θεό καί νά προφητεύει γιά τό μέλλον τοῦ παιδιοῦ του. Καί, γεμάτος ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα, ὅπως ἦταν κείνη τήν ὥρα, εἶπε:

– Κι ἐσύ, γιέ μου, θά ἀνοίξεις τό δρόμο τοῦ Κυρίου καί θά ἐτοιμάσεις τίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων γιά νά δεχτοῦν τή σωτηρία πού Ἐκεῖνος θά φέρει στόν κόσμο...

Τή γέννηση τοῦ Προδρόμου γιορτάζουμε στίς 24 Ἰουνίου.

ΔΙΔΑΓΜΑ:

«Ὅσα θεωροῦνται ἀδύνατα στούς ἀνθρώπους εἶναι δυνατά στό Θεό. Γι' αὐτό οὔτε στιγμή δέν πρέπει νά κλονίζεται ἡ πίστη μας πρός Αὐτόν.»

Ο Ἰωάννης κηρύττει (Μονή Διονυσίου)

2. Ἡ ζωή καί τό κήρυγμα τοῦ Προδρόμου στόν Ἰορδάνη

Ο Ἰωάννης μεγάλωνε στό σῶμα καί μαζί ισχυροποιοῦνταν οἱ ἠθικές καί πνευματικές του δυνάμεις μέ τή φώτιση κι ἐνίσχυση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Πῆγε τότε στήν ἔρημο τῆς Ἰουδαίας. Ἐκεῖ, μέσα στή μοναξιά καί τή σιωπή, προετοιμάστηκε ὥστε νά γίνει ὁ ζωντανός κήρυκας τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ Σωτήρα.

Ζοῦσε ὡς ἐρημίτης. Ἕνας μανδύας, καμωμένος ἀπό τρίχες καμήλας, ἦταν τό ροῦχο του. Μιά δερμάτινη ζώνη ἔσφιγγε τή μέση του. Κορυφές ἀπό χόρτα καί μέλι ἀπό τά ἀγριομελίσια ἦταν τό φαγητό του. Προσευχή καί μελέτη ἦταν ἡ Ζωή του..

Ἔστερα ἀπό μιά τέτοια προετοιμασία, φανερώθηκε στό λαό

κι ἄρχισε τό κήρυγμά του κοντά στόν Ἰορδάνη ποταμό μέ τό ἐξῆς:

– Μετανοεῖτε· ἤγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν...

Δηλαδή: Νά ἀλλάξετε τή σκέψη καί τή ζωή σας γιατί πλησιάζει ὁ καιρός, πού ὁ Μεσσίας θά φέρει στή γῆ τή βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ἡ φήμη τοῦ Ἰωάννη διαδόθηκε γρήγορα σέ ὅλη τήν Παλαιστίνη κι ἀπό παντοῦ κατέφθαναν ἄνθρωποι νά τόν ἀκούσουν. Ἐξάλλου εἶχαν αἰῶνες νά ἰδοῦν προφήτη. Βασανισμένοι, ὅπως ἦταν, ἀπό τήν τυραννία τῆς Ρώμης καί τή σκληρότητα τοῦ βασιλιᾶ τους Ἡρώδη, νοσταλγοῦσαν νά βρεθεῖ κάποιος πού νά τούς δείξει τό σωστό δρόμο.

Γι' αὐτό πολλοί τόν θεωροῦσαν ὡς τόν Προφήτη Ἡλία κι ἄλλοι ὡς τόν ἴδιο τό Μεσσία. Μά ἐκεῖνος, μέ ὅλο τό μεγαλεῖο τῆς ἀγιοσύνης του, τούς ἀπαντᾷ:

– Δέν εἶμαι ὁ Χριστός, οὔτε ὁ Ἡλίας. Εἶμαι μιά φωνή μέσα στήν ἔρημο, πού καλεῖ ὅλους νά προετοιμάσουν τίς ψυχές τους, ὥστε νά δεχτοῦν τόν Κύριο. Γι' αὐτό ἐγώ σᾶς βαπτίζω μέ νερό, ἐνῶ ἐκεῖνος θά σᾶς βαπτίσει μέ Πνεῦμα Ἅγιο...

Οἱ ἄνθρωποι τῶν Φαρισαίων τόν ρωτοῦν πῶς βαπτίζει, ἀφοῦ δέν εἶναι ὁ Μεσσίας. Κι ἐκεῖνος τούς ἀπαντᾷ:

– Αὐτόν, πού ζητᾶτε, θά τόν βρεῖτε ἀνάμεσά σας. Ἐγώ δέν εἶμαι ἄξιος οὔτε νά σκύψω καί νά λύσω τά κορδόνια ἀπό τά ὑποδήματά του.

Ἦσαν οἱ ρωτοῦν νά μάθουν τί ἔπρεπε νά κάμουν, ὥστε νά εἶναι ἔτοιμοι.

Κι ὁ Πρόδρομος τούς συμβουλεύει:

– Ὅσοι ἔχετε περισσότερη τροφή, ἀπό κείνη πού σᾶς χρειάζεται, νά δώσετε καί στούς πεινασμένους. Οἱ τελῶνες νά εἶναι δίκαιοι. Οἱ Γραμματεῖς, οἱ Φαρισαῖοι καί οἱ Σαδδουκαῖοι νά παρουσιάσουν δικά τους ἔργα καί μ' αὐτά θά σωθοῦν. Ὅλοι νά δείξετε μιά ἐσωτερική ἀλλαγῆ. Κι αὐτή θά τήν παρουσιάσετε μέ τή μετάνοια καί τό βάπτισμα.

Μερικοί τόν συντρόφευαν παντοῦ κι ἔγιναν μαθητές του.

“ Άλλοι περίμεναν σ’ ατέλειωτες σειρές στις ὄχθες τοῦ Ἰορδάνη γιὰ νά βαπτιστοῦν.

“ Ἐτσι ὁ Ἰωάννης προετοίμαζε τὸ λαὸ γιὰ νά δεχτεῖ τὴ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ. Γι’ αὐτὸ ὀνομάσθηκε Πρόδρομος. Λέγεται ὁμως καὶ Βαπτιστής, γιατί βάπτιζε ὅσους μετανοοῦσαν καὶ γιατί βάπτισε καὶ τὸν ἴδιο τὸ Χριστό...

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Ἐπρεπε ἓνας ἱερέας τῶν Ἑβραίων νά θεωρήσει σάν ἀπίστευτα τὰ λόγια τοῦ ἀγγέλου;
- Σέ τί διαφέρει τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννη ἀπὸ τὸ δικό μας;

ΕΡΓΑΣΙΑ:

- Νά γράψετε μὲ καλλιγραφικά γράμματα τὸ:
«Μετανοεῖτε ἤγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν»

ΔΙΔΑΓΜΑ:

« Ἡ ἐξομολόγηση τῶν ἁμαρτιῶν μας καὶ ἡ εἰλικρινὴς μετάνοια μᾶς φέρνουν κοντὰ στοῦ Θεοῦ».

3. Ἀποκεφάλιση τοῦ Προδρόμου

Ὁ Ἰωάννης δὲ δίδασκε μόνο τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ κατέκρινε καὶ κάθε ἁμαρτωλὴ πράξη. Ὁ ἐλεγχὸς του γινόταν συχνά κατὰ τῶν Φαρισαίων, ἀλλὰ προχώρησε κι ὡς τὸ παλάτι τοῦ Ἡρώδη. Γιατί αὐτὸς ἦταν παράνομος ἄντρας τῆς Ἡρωδιάδας, πού τὴν πῆρε ἀπὸ τὸν ἀδερφό του.

Ὁ Ἡρώδης ἐβλεπε πὼς ὁ λαὸς ἀγαποῦσε τὸν Ἰωάννη καὶ δὲν τολμοῦσε νά τὸν πειράξει. Ὅμως οἱ Φαρισαῖοι δημιουργοῦσαν διαρκῶς ζητήματα κι ἀναγκάστηκε νά τὸν φυλακίσει.

Ἡ ἀποτομή τῆς κεφαλῆς Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τῆς Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους, 11ος αἰ.

Τότε ἡ Ἡρωδιάδα βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ τὸν ἐκδικηθεῖ.

Στὰ γενέθλιά του ὁ Ἡρώδης ὀργάνωσε μιά μεγαλόπρεπη γιορτὴ. Ἔκαμε πλούσιο τραπέζι σὲ ὅλους τοὺς ἐπίσημους τῆς Γαλιλαίας. Ὅ,τι καλύτερο εἶχε νὰ παρουσιάσει ἡ χώρα του σὲ πλοῦτο, ἀξιώματα κι ὀμορφιά ἦταν ἐκεῖ καὶ διασκέδαζε ἀμέριμνα.

Τὸ κέφι εἶχε φτάσει σὸ κατακόρυφο, ὅταν ξαφνικὰ παρουσιάστηκε ἡ Σαλώμη, κόρη τῆς Ἡρωδιάδας, γιὰ νὰ χορέψει. Ὁ Ἡρώδης δέχτηκε μὲ χαρὰ τὴν προσφορά τῆς προγονῆς του, βέβαιος πὼς θὰ παρουσίαζε στοὺς καλεσμένους του κάτι τὸ ἐξαιρετικό, τὴν ἐκπληξη τῆς βραδιᾶς.

Ἡ Σαλώμη προχώρησε στό κέντρο κι ἄρχισε νά χορεύει, ντυμένη μ' ἀραχνούφαντα πέπλα. Ἡ τέχνη κι ἡ ὁμορφιά της μάγεψε ὅλους. Ξετρελλαμένος κι ὁ Ἡρώδης, τήν κάλεσε κοντά του καί τῆς ὀρκίστηκε πώς θά τῆς δώσει ὅ,τι κι ἂν τοῦ ζητήσῃ, ἀκόμα καί τό μισό βασιλεῖό του.

Ἡ Σαλώμη συμβουλευτήκε τή μητέρα της στό τί νά ζητήσῃ. Κι ἐκεῖνη, τυφλωμένη ἀπό τό μίσος, εἶπε στήν κόρη της νά ζητήσῃ «τήν κεφαλήν τοῦ Ἰωάννου ἐπί πίνακι».

Ὁ Ἡρώδης στηρίχθηκε στόν ὄρκο του, πού δέν εἶχε καμιά ἰσχύ. Κάλεσε τό δήμιο καί τοῦ ἀνέθεσε τή θλιβερή αὐτή ἀποστολή, παρόλο πού οἱ νόμοι ἀπαγόρευαν τή θανατική καταδίκη, χωρίς δίκη.

Σέ λίγο ἡ Σαλώμη πῆρε τό δίσκο μέ τό φρικτό τρόπαιο καί τόν κατέθεσε στά πόδια τῆς μητέρας της. Ὁ τελευταῖος καί μεγαλύτερος προφήτης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης δέν ὑπῆρχε πιά στή ζωή. Συγκρούσθηκε μέ τήν κοσμική δύναμη κι ἀκολούθησε τή μοίρα κάθε ἀγίου.

Ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει τήν ἀποκεφάλιση τοῦ Προδρόμου στίς 29 Αὐγούστου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Ποιά λόγια καί ποιά ἔργα δείχνουν ὅτι ὁ Ἰωάννης ἦταν ὁ Πρόδρομος τοῦ Χριστοῦ;
- Ποιό ἦταν τό ἐγκλημα τοῦ Ἡρώδη;
- Τί πρέπει νά κάνουμε σέ κάθε πίεση, ἀδικία ἢ τυραννία τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας;

ΔΙΔΑΓΜΑ:

Τό μίσος καί ἡ ἐκδίκηση σκοτίζουν τό μυαλό κι ὀδηγοῦν στά μεγαλύτερα ἐγκλήματα, ὅπως ὀδήγησαν τήν Ἡρωδιάδα.

Γ' ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. Ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ αὐτοκράτορας τῶν Ρωμαίων ἐβγαλε διαταγὴ νὰ ἀπογραφοῦν ὅλοι οἱ ὑπήκοοί του. Οἱ Ἑβραῖοι ἔπρεπε νὰ πᾶνε στὴν πόλη, ἀπὸ τὴν ὁποία καταγόταν ὁ καθένας.

Πῆρε κι ὁ Ἰωσήφ τὴ Μαρία καὶ ξεκίνησαν ἀπὸ τὴ Ναζαρέτ γιὰ τὴ Βηθλεέμ. Ἐκεῖ εἶχε γεννηθεῖ ὁ Δαβὶδ, ἀπὸ τὸν ὁποῖο καταγόταν ὁ Ἰωσήφ.

Τὸ ταξίδι ἦταν μακρινὸ καὶ κουραστικὸ. Ὅταν ἔφτασαν, βρῆκαν πιασμένα ὄλα τὰ δωμάτια τοῦ πανδοχείου. Ἀναγκάστηκαν νὰ πᾶνε σ' ἓνα σπήλαιο, πού χρησίμευε γιὰ στάβλος τῶν ζώων.

Εἶχαν περάσει ἐννιά μῆνες ἀπὸ τὸν Εὐαγγελισμό κι ἡ Μαρία περίμενε ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ νὰ γεννηθεῖ. Καὶ τὴ νύχτα ἐκείνη, μέσα στὸ ταπεινὸ σπήλαιο, πραγματοποιήθηκε τὸ προαιώνιο σχέδιο τοῦ Θεοῦ: Ἰεννήθηκε ὁ Χριστός!

Ἡ Θεοτόκος τὸν τύλιξε στὰ σπάργανα καὶ τὸν ἔβαλε μέσα στὴ φάτνη, πού ἔβαζαν τὴν τροφή τῶν ζώων.

Κατὰ τὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ ἓνα ἀπόκοσμο φῶς ξεχύθηκε στὴ φύση. Οἱ βοσκοί, πού ἄγρυπνοι φύλαγαν τὰ κοπάδια τους, θαμπώθηκαν καὶ φοβήθηκαν.

Ἕνας ἄγγελος ὅμως τοὺς καθησύχασε:

Ἡ Γέννηση

– Μὴ φοβᾶστε!... Ἀπόψε γεννήθηκε ὁ Χριστός... Πηγαίνετε στό σπήλαιο καί θά τόν βρεῖτε τυλιγμένο στό σπάργανα.

Μά ἂν ἡ γῆ πρόσφερε τό ταπεινό σπήλαιο σ' Αὐτόν πού τήν περιβάλλει μέ νεφέλες, ὁ οὐρανός ἔστειλε τόν πνευματικό κόσμο νά δοξολογήσει τόν Αἰώνιο Θεό. Ἦταν οἱ στρατιές τῶν ἀγγέλων, πού ἀνεβοκατέβαιναν στόν οὐρανό, ψάλλοντας τό:

– «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπί γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία...»

Δηλαδή: «Ἄς εἶναι δοξασμένος ὁ Θεός στούς οὐρανοίς, ἄς βασιλέψει εἰρήνη πάνω στή γῆ κι ἄς ἔρθει στούς ἀνθρώπους ἡ σωτηρία».

Ἐπειτα ἡ λάμψη ἔσβησε, ἡ μελωδία σταμάτησε κι οἱ ἄγγελοι χάθηκαν.

Οἱ βοσκοὶ συνῆρθαν ἀπὸ τὸ θάμπος, ἔτρεξαν σὸ σπήλαιο καὶ προσκύνησαν τὸ Θεῖο Βρέφος.

Ἐπειτα γύρισαν στὰ κοπάδια τους, συζητοῦσαν ὅλα αὐτὰ τὰ θαυμαστά, πού εἶδαν, καὶ εὐχαριστοῦσαν τὸ Θεό, πού τοὺς ἀξίωσε νὰ ἴδουν τὸ Σωτήρα...

Ὅκτώ μέρες μετὰ τὴ Γέννηση ἔγινε ἡ τελετὴ τῆς περιτομῆς καὶ δόθηκε τὸ ὄνομα σὸ νεογέννητο. Ὀνομάστηκε Ἰησοῦς, δηλαδὴ Σωτήρας, σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολὴ τοῦ ἀρχαγγέλου.

Τὰ Χριστοῦγεννα τὰ γιορτάζουμε στὶς 25 Δεκεμβρίου, καὶ τὴν τελετὴ γιὰ τὴν περιτομὴ καὶ ὀνομασία τοῦ Χριστοῦ, τὴν 1ῆ Ἰανουαρίου.

«Μὴ φοβεῖσθε!...» ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΟΤΤΟ III

Κατά τὰ Χριστούγεννα ψάλλονται τὰ ἐξῆς ώραῖα τροπάρια:

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟ:

« Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως. Ἐν αὐτῇ γάρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο Σέ προσκυνεῖν τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης καὶ Σέ γινώσκειν ἐξ ὕψους ἀνατολήν, Κύριε δόξα Σοι»

ΚΟΝΤΑΚΙΟ:

« Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει. Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι, μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι· δι' ἡμᾶς γάρ ἐγεννήθη παιδίον νέον, ὁ πρό αἰώνων Θεός».

Δ η λ α δ ῆ:

« Ἡ γέννησή σου, Χριστέ καὶ Θεέ μας, ἀνέτειλε στὸν κόσμο τὸ φῶς γιὰ τὴν ἀληθινὴ γνώση τοῦ Θεοῦ. Μὲ αὐτήν, ὅσοι λάτρευαν τὰ ἄστρα, ἐμαθὰν ἀπὸ ἑνὸς ἄστρο νὰ προσκυνοῦν Ἐσένα, τὸν ἥλιον τῆς ἀγιότητος καὶ τῆς ἀρετῆς, καὶ νὰ ἀναγνωρίσουν σέ Σένα μιὰ θεῖα ἀνατολή. Κύριε, ἄς εἶσαι δοξασμένος.

Δ η λ α δ ῆ:

« Ἡ Παρθένος σήμερα γεννᾷ τὸν ἄυλο κι ἡ γῆ παρουσιάζει τὸ σπήλαιο σέ Ἐκεῖνον, πού δέν μπορεῖ νὰ τὸν φτάσει κανένας. Οἱ ἄγγελοι μαζί με τοὺς ποιμένες τὸν δοξολογοῦν καὶ οἱ μάγοι, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τ' ἄστρο, ὁδοιποροῦν νὰ τὸν προσκυνήσουν. Γιὰ ὅλους μας γεννήθηκε ὡς νεογέννητο παιδί ὁ Θεός, πού ὑπάρχει πρὶν ἀπὸ ὅλους τοὺς αἰῶνες...»

2. Ἡ προσκύνηση τῶν Μάγων

Ἦταν γεννήθηκε ὁ Χριστός, φάνηκε στὸν οὐρανὸ ἓνα ὀλόλαμπρο ἄστρο. Αὐτὸ τὸ πρόσεξαν ἰδιαίτερα οἱ σοφοὶ ἀστρολόγοι τοῦ καιροῦ ἐκείνου. Μερικοὶ μάλιστα ἀπὸ αὐτοῦς, οἱ Μάγοι, γιὰ τοὺς ὁποίους μιλάει τὸ Εὐαγγέλιο, ἀποφάσισαν νὰ τὸ ἀκολουθήσουν. Φόρτωσαν, λοιπόν, τὶς καμήλες τους μὲ δῶρα καὶ ξεκίνησαν νὰ προσκυνήσουν τὸ νεογέννητο βασιλιά, ὅπως τὸν πίστευαν.

Μὲ ὁδηγὸ αὐτὸ τὸ ἄστρο ἔφτασαν στὴν Ἱερουσαλήμ κι ἐκεῖ τὸ ἔχασαν. Ἦρχισαν τότε νὰ ρωτοῦν:

– Ποῦ εἶναι ὁ βασιλιάς σας, ποῦ τώρα τελευταῖα γεννήθηκε; Εἶδαμε τὸ ἄστρο του κι ἤρθαμε νὰ τὸν προσκυνήσουμε.

Ἦταν ἔμαθε τὰ λόγια αὐτὰ ὁ βασιλιάς Ἡρώδης, ἀνησύχησε πολὺ. Ἦτρεμε γιὰ τὸ θρόνο του. Κάλεσε ἀμέσως τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς γραμματεῖς καὶ ρώτησε νὰ τοῦ ποῦν ποῦ γράφουν τὰ ἱερά βιβλία πῶς θὰ γεννηθεῖ ὁ Χριστός. Ἦκεῖνοι τοῦ εἶπαν πῶς, σύμφωνα μὲ ὅσα γράφουν οἱ Προφῆτες, πρόκειται νὰ γεννηθεῖ στὴ Βηθλεέμ.

Κάλεσε λοιπόν κρυφὰ τοὺς Μάγους καὶ τοὺς ρώτησε πόσος καιρὸς πέρασε ἀπὸ τότε, ποῦ εἶδαν τ' ἄστέρι. Ἦτσι ὑπολόγισε περίπου τὴν ἡλικία τοῦ Χριστοῦ καὶ τοὺς εἶπε:

Ἦ Ο Μεσσίας γεννήθηκε στὴ Βηθλεέμ. Πηγαίνετε νὰ τὸν βρεῖτε κι ἐλάτε πάλι ἐδῶ νὰ μοῦ πεῖτε ποῦ εἶναι γιὰ νὰ πάω νὰ τὸν προσκυνήσω κι ἐγώ.

Μόλις ἔφυγαν ἀπὸ τὸ παλάτι οἱ Μάγοι, εἶδαν πάλι τὸ λαμπρὸ ἄστρο. Τὸ ἀκολούθησαν κι ἔφτασαν στὴ Βηθλεέμ. Ἦκεῖ στάθηκε πάνω ἀπὸ τὸ σπῆτι τῆς Ἦγιας Οἰκογένειας. Μπῆκαν μέσα κι ἔπεσαν καὶ προσκύνησαν τὸ Θεῖο Βρέφος. ἮΕπειτα τοῦ πρόσφεραν τὰ δῶρα τους: Χρυσάφι, ὡς σύμβολο τοῦ βασιλιᾶ ὅλων τῶν αἰώνων. Λιβάνι, ποῦ προσφέρεται στοῦ Θεοῦ. Σμύρνα, τὸ πανάκριβο φυτικὸ ἄρωμα ἀπὸ βαλσαμόδεντρο. Μὲ αὐτὸ ἄλειψαν τὰ σώματα τῶν νεκρῶν. Τὴν πρόσφεραν στὸν ἄνθρωπο Ἦησοῦ, ποῦ ἐπρόκειτο νὰ πεθάνει καὶ νὰ κηδευτεῖ ὡς νεκρός, ὁ ἀθάνατος.

«... Καί ἐλθόντες
εἰς τὴν οἰκίαν
εἶδον τὸ παιδίον...»
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΟΤΤΟ III

Μετά τὴν προσκύνηση αὐτὴ οἱ Μάγοι θέλησαν νὰ γυρίσουν
στόν Ἡρώδη, γιὰ νὰ τοῦ ποῦν πῶς βρῆκαν ποῦ εἶναι ὁ νεογέν-
νητος βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων.

Ὅμως ἓνας ἄγγελος τοῦ Θεοῦ παρουσιάστηκε στόν ὕπνο
τους καί τοὺς φανέρωσε τὰ κρυφὰ σχέδια τοῦ Ἡρώδη. Τοὺς
συμβούλεψε νὰ γυρίσουν στίς πατρίδες τους ἀπὸ ἄλλο δρόμο.
Ἔτσι ὁ Ἡρώδης δέν ἔμαθε τίποτε περισσότερο γιὰ τὴ Γέννη-
ση τοῦ Κυρίου.

Μέ τὴν προσκύνηση τῶν Μάγων ἀρχίζει ν' ἀποκαλύπτεται
ὁ Σωτήρας Χριστός καί στόν εἰδωλολατρικό κόσμο. Οἱ Μάγοι
γίνονται οἱ πρῶτοι ἱεραπόστολοι... Τό ἔργο αὐτό θ' ἀναλάβει
ἀργότερα ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

3. Ἡ φυγή στήν Αἴγυπτο καί ἡ σφαγή τῶν νηπίων

“Ὅταν ἔφυγαν οἱ Μάγοι, ἄγγελος Κυρίου φάνηκε σέ ὄνειρο στόν Ἰωσήφ καί τοῦ εἶπε:

– Σήκω, πάρε τό παιδί καί τή μητέρα του καί πήγαινε στήν Αἴγυπτο. Θά μείνεις ἐκεῖ ὡσότου σέ εἰδοποιήσω νά γυρίσεις.

Ἦ Ἡρώδης θέλει νά βρεῖ τό παιδί γιά νά τό φονεύσει...

Ἦ Ἰωσήφ σηκώθηκε ἀμέσως, πήρε τή Θεοτόκο καί τόν Ἰησοῦ κι ἔφυγαν προτοῦ νά ξημερώσει γιά τήν Αἴγυπτο.

Ἦ Ἡρώδης εἶδε πώς περνοῦσε ὁ καιρός χωρίς νά φανοῦν οἱ Μάγοι. “Ὅπως ὑπολόγιζε, ὁ Χριστός θά ἦταν τό πολύ – πολύ δυό χρονῶν. Πρόσταξε λοιπόν τούς στρατιῶτες του νά σφάζουν ὅλα τά ἀγοράκια τῆς Βηθλεέμ καί τῶν περιχώρων της, πού ἦταν κάτω ἀπό τήν ἡλικία αὐτή. “Ἔτσι δέ θά γλίτωνε ὁ Χριστός.

Οἱ στρατιῶτες τοῦ Ἡρώδη ἔτρεξαν νά ἐκτελέσουν τή διαταγή. Τότε ἀκούσθηκαν σπαρακτικές φωνές καί κλάματα καί ὄδυρμοί ἀπό τίς ἄτυχες μητέρες πού ἔβλεπαν τά παιδιά τους νά σφάζονται.

Ἦ Ἡρώδης γιά τό ἔγκλημά του αὐτό τιμωρήθηκε σκληρά. Ἀρρώστησε βαριά καί πέθανε μέ φρικτούς πόνους, ὕστερα ἀπό δυό χρόνια.

Τούτη τήν ἐποχή ὁ ἄγγελος εἰδοποίησε τόν Ἰωσήφ νά ἐπιστρέψει μέ τή Θεοτόκο καί τόν Ἰησοῦ στή γῆ τοῦ Ἰσραήλ.

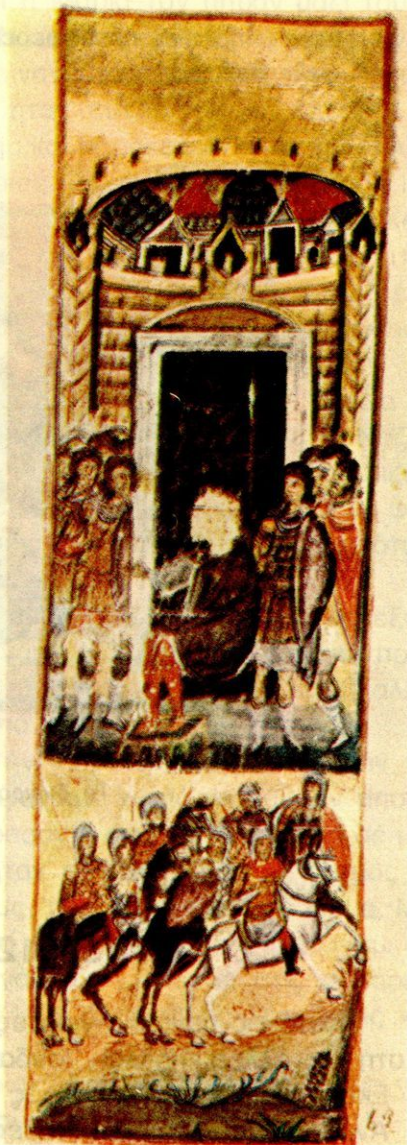
Δέν τούς πήγε ὁμως στή Βηθλεέμ, γιατί ἐκεῖ βασιλευε ὁ γιός τοῦ Ἡρώδη, ὁ Ἀρχέλαος, πού ἦταν σκληρός καί τυραννικός σάν τόν πατέρα του. Τούς πήγε στή Ναζαρέτ, πού βασιλευε ὁ ἀδερφός του Ἀντύπας καί ἦταν μαλακότερος.

Ἀπό τήν παραμονή του στή Ναζαρέτ ὁ Χριστός λέγεται καί Ναζωραῖος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

– Μποροῦν οἱ ἄνθρωποι ν' ἀλλάξουν τίς βουλές τοῦ Θεοῦ; Τό πέτυχε ὁ Ἡρώδης;

ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΤΟ όνειρο του Ίωσήφ κι ή φυγή στην Αίγυπτο.

ΔΕΞΙΑ Ο Ήρώδης διατάζει τή σφαγή των νηπιών. Οι στρατιώτες άναχωρούν για έκτέλεση τής διαταγής.

- Ποιές υπηρεσίες προσέφερε ο Ίωσήφ στην Παρθένο Μαρία και τό Θεϊο Βρέφος;

Τό όνειρο του Ίωσήφ.

4. Ο Ίησοῦς 12 χρονῶν στό Ναό

Κατά τίς μεγάλες γιορτές, ὅπως τό Πάσχα, τήν Πεντηκοστή καί ἄλλες, πολλοί Ίουδαῖοι πήγαιναν στήν Ίερουσαλήμ. Ἐκεῖ ἦταν ὁ μοναδικός Ναός τους, στόν ὁποῖο προσκυνούσαν. Ἀνάμεσα στούς προσκυνητές αὐτούς ἦταν συχνά καί ὁ Ίωσήφ μέ τή Μαρία.

Όταν ὁ Ίησοῦς ἔγινε δώδεκα χρονῶν, μποροῦσε νά παίρνει μέρος, ἐπίσημα πιά, στίς θρησκευτικές τελετές. Γι' αὐτό

ἐκεῖνο τό χρόνο ὁ Ἰωσήφ καί ἡ Μαρία τόν πῆραν μαζί τους.

Ξεκίνησαν λοιπόν ἀπό τή Ναζαρέτ μαζί μέ ἄλλους, συγγενεῖς καί φίλους. Τά παιδιά πήγαιναν μπροστά καί ἔψελναν ωραίους ὕμνους. Ἔτσι τό ταξίδι ἦταν εὐχάριστο γιά ὅλους.

Ἐφτασαν στήν Ἱερουσαλήμ, καί παρακολούθησαν μέ εὐλάβεια ὅλες τίς τελετές καί θυσίες. Ἄκουσαν τούς σοφοὺς ἱερεῖς νά διηγοῦνται τήν ἱστορία τῶν πατέρων τους. Δέχτηκαν καί τήν εὐλογία τοῦ ἀρχιερέα, ἀνεβασμένοι στά σκαλοπάτια τοῦ Ναοῦ. Κάθε μέρα δημιουργοῦσε ὅλο καί περισσότερο ἐνδιαφέρον, ἰδίως στά παιδιά, πού δέν ἤθελαν νά τελειώσουν ποτέ οἱ γιορτές αὐτές.

Ἡ γιορτή τοῦ Πάσχα κράτησε ἑπτὰ ἡμέρες κι ἔπειτα οἱ ξένοι πῆραν τό δρόμο τοῦ γυρισμοῦ. Ὅσοι ἦταν ἀπό τή Ναζαρέτ ἔφυγαν καί πάλι ὅλοι μαζί. Ὁ Ἰωσήφ καί ἡ Μαρία βάδιζαν μαζί μέ τούς μεγάλους, εὐχαριστημένοι πού ἀξιῶθηκαν νά φέρουν τόν Ἰησοῦ γιά πρώτη φορά στό Ναό. Φαντάστηκαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς θά πήγαινε μπροστά, μαζί μέ τά ἄλλα παιδιά.

Κατά τήν πρώτη διανυκτέρευση ὅλα τά παιδάκια ἔτρεξαν κοντά στοὺς γονεῖς τους. Μονάχα ὁ Ἰησοῦς δέ φάνηκε πουθενά. Ἀνήσυχτοι οἱ γονεῖς του ρώτησαν τούς ἄλλους, ἀλλά κανέναν δέν τόν εἶχε δεῖ ἀπό τότε πού ξεκίνησαν.

Ἀπελπισμένοι γύρισαν στήν Ἱερουσαλήμ καί ἔψαξαν νά τόν βροῦν. Ἐπί δύο μέρες ἔψαχναν, χωρίς νά μάθουν τίποτα γι' αὐτόν. Τήν τρίτη μέρα πέρασαν κι ἀπ' τό Ναό. Ἐκεῖ σέ μιά ἀπό τίς πολλές στοές του ἦταν συγκεντρωμένος κόσμος κι ἄκουε τούς σοφοὺς δασκάλους, πού ἐξηγοῦσαν τό Νόμο. Μέ μεγάλη τους ἐκπληξη εἶδαν καί τόν Ἰησοῦ νά κάθεται ἀνάμεσα στοὺς σοφοὺς τοῦ Ἰσραήλ, νά παίρνει μέρος στίς σοβαρές συζητήσεις καί νά τόν θαυμάζουν ὅλοι μέ τίς ἐρωτήσεις καί ἀπαντήσεις του.

Ὁ Ἰησοῦς βρῆκε τήν εὐκαιρία νά παρουσιάσει στοὺς γονεῖς του καί σέ ὅλο τόν κόσμο μιά καινούρια ἀντίληψη: Ὁ ἐρχομός του στό Ναό, στήν κατοικία τοῦ οὐράνιου Πατέρα του, σήμαινε πώς ἐξαρτιέται μονάχα ἀπό Ἐκεῖνον κι ὅλες οἱ ἄλλες σχέσεις του ἔρχονται σέ δεύτερη σειρά.

Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής στό Ναό.

Ἡ Μαρία κι ὁ Ἰωσήφ ξαφνιάστηκαν μέ τή σοφία του, ἀλλά καί μέ τή διαγωγή του. Ἡ Μαρία ὄρμησε μέσα στό πλήθος, πλησίασε τόν Ἰησοῦ καί μέ στοργή, ἀλλά καί πόνο, τοῦ εἶπε:

– Παιδί μου, γιατί τό ἔκαμες αὐτό; Τρεῖς μέρες τώρα σέ ἀναζητοῦμε μέ πληγωμένη καρδιά...

Ὁ Ἰησοῦς τῆς εἶπε:

– Γιατί μέ ζητούσατε; Δέν ξέρετε ὅτι πρέπει νά βρίσκομαι στό σπίτι τοῦ πατέρα μου;

Βέβαια τῆς ἀποκρίθηκε ὄχι σάν γιός της, ἀλλά ὡς υἱός τοῦ οὐράνιου Πατέρα του. Γι' αὐτό καί τά λόγια του δέν μπόρεσαν νά τά καταλάβουν αὐτοί, πού εἶχαν ἀναλάβει τήν προστασία του. Ἐμειναν ὅμως εὐχαριστημένοι, πού τόν ξαναβρῆκαν. Ἐ-

κεῖνος πάλι τούς ἀκολούθησε πειθαρχικός καί ὑπάκουος. Ἦταν νωρίς ἀκόμα ν' ἀφοσιωθεί ὀλοκληρωτικά στό ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων.

5. Ἡ Βάπτισις τοῦ Κυρίου

Μέσα στή ζεστή ἀγάπη καί στοργή τῆς Θεοτόκου καί τοῦ Ἰωσήφ, ὁ Ἰησοῦς πρόκοβε στή σοφία καί χάρη τοῦ Θεοῦ. Κι ὅταν πιά ἔγινε τριάντα χρονῶν ἦρθε ὁ καιρός ν' ἀρχίσει τό ἔργο του, πού ἦταν ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Ἰησοῦς ἦρθε στόν Ἰορδάνη ποταμό γιά νά βαπτισθεῖ ἀπό τόν Ἰωάννη, ὅπως τόσοι ἄλλοι ἄνθρωποι. Ὁ Πρόδρομος, μόλο πού ἦταν συγγενής του, δέν τόν γνώριζε, γιατί δέ συναντήθηκαν ποτέ καί ζοῦσε ὁ ἕνας μακριά ἀπό τόν ἄλλο. Ὅμως, φωτισμένος ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα, τόν ξεχώρισε μέσα ἀπό τό πλῆθος.

Ὁ Ἰησοῦς πλησίασε τόν Πρόδρομο καί τοῦ ζήτησε νά τόν βαπτίσει. Ὁ Ἰωάννης ἔμεινε κατάπληκτος. Αὐτός καλοῦσε τούς ἀμαρτωλούς νά μετανοήσουν καί νά βαπτισθοῦν καί ἦρθε ὁ ἀναμάρτητος Θεός νά βαπτισθεῖ;

Γι' αὐτό τοῦ εἶπε:

– Κύριε, ἐγώ ἔχω ἀνάγκη νά βαπτισθῶ ἀπό Σένα κι ἐσύ ἔρχεσαι σέ μένα;

Ὁ Χριστός ὅμως τοῦ ἐξήγησε πώς πρέπει νά βαπτισθεῖ κι αὐτός σάν ἄνθρωπος, γιά νά γίνει τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, πού ἐπίσημα θά τόν ἀναγνώριζε ὡς Μεσσία.

Χωρίς ἀντιρρήσεις πιά ὁ Ἰωάννης τόν βάπτισε μέσα στόν Ἰορδάνη ποταμό, ἀλλά δέν ἔμεινε μέσα στό νερό, ὅπως οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, πού ἔλεγαν τίς ἀμαρτίες τους. Ὁ Ἰησοῦς βγήκε ἀμέσως. Ὁ ἀναμάρτητος Κύριος ποιῆς ἀμαρτίες νά ἔλεγε;

Ἀμέσως τότε ἀνοιξαν οἱ οὐρανοί καί τό Ἅγιο Πνεῦμα, ὅμοιο μέ κατάσπρο περιστέρι, πῆγε καί στάθηκε πάνω ἀπό τό κεφάλι του. Τήν ἴδια στιγμή ἀκούστηκε ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ Πα-

τέρα, πού ἔλεγε ἀπό τόν οὐρανό:

– Οὗτος ἐστὶν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός ἐν ᾧ εὐδόκησα...

Δηλαδή: «Αὐτός εἶναι ὁ ἀγαπημένος μου Υἱός, στὸν ὁποῖο ἔχω ἀναθέσει τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου».

Μέ τὴ μαρτυρία αὐτὴ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τὸ φανέρωμα τῆς Ἁγίας Τριάδας, ἀναγνωρίστηκε ἐπίσημα ὁ Ἰησοῦς ὡς ὁ Μεσσίας καὶ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου. Κι ἄρχισε τὴ δημόσια δράση του.

Ἡ Βάπτιση τοῦ Κυρίου γιορτάζεται στίς 6 Ἰανουαρίου. Λέγεται καὶ Θεοφάνια, ἐπειδὴ φανερώθηκε ὁ Θεός, ἢ Ἁγία Τριάδα: Ὁ Πατέρας πού μίλησε, ὁ Υἱός πού βαπτίσθηκε καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα πού παρουσιάστηκε σάν περιστέρι. Λέγεται ἀκόμα καὶ Φῶτα γιατί στά παλιὰ χρόνια τὴ μέρα αὐτὴ βαπτίζονταν ὅσοι ἤθελαν νά γίνουν χριστιανοί. Ὡς νεοφώτιστοι κρατοῦσαν στά χέρια ἀναμμένες λαμπάδες. Ἦθελαν μ' αὐτὸ νά δείξουν πὼς ἓνα καινούριο φῶς γέμιζε τὴν ψυχὴ τους, τὸ ἀνέσπερο φῶς πού πήγαζε ἀπὸ τὴν Ἁγία Τριάδα.

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟ:

« Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου, Κύριε, ἢ τῆς Τριάδος ἐφανερώθη προσκύνησις. Τοῦ γάρ Γεννήτορος ἢ φωνὴ προσμαρτύρει Σοι, ἀγαπητόν Σε Υἱόν ὀνομάζουσα. Καὶ τὸ Πνεῦμα ἐν εἴδει περιστερᾶς ἐβεβαίου τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές. Ὁ ἐπιφανεῖς Χριστέ ὁ Θεός καὶ τόν κόσμο φωτίσας, δόξα Σοι».

Δ η λ α δ ή:

Κατὰ τὴ Βάπτισή Σου, Κύριε, στὸν Ἰορδάνῃ ποταμό, φανερώθηκε ὅτι πρέπει νά προσκυνοῦμε τὴν Ἁγία Τριάδα. Διότι τότε ἡ φωνὴ τοῦ Πατέρα Σου Σέ ὀνόμασε ἀγαπητὸ του Υἱό καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, μέ τὴ μορφή περιστεριοῦ ἐβεβαίωνε τὴν ἀλήθεια αὐτὴ. Χριστέ καὶ Θεέ μας, πού φανερώθηκες καὶ φώτισες τόν κόσμο, ἄς εἶσαι δοξασμένος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Πώς ο Θεός φανερώθηκε στη Βάπτιση του Χριστού;
- Ποιούς βάπτισε ο Ίωάννης και πώς τους βάπτισε; Γιατί ζήτησε να βαπτισθεί ο άναμάρτητος Κύριος;

ΔΙΔΑΓΜΑ:

- Πρέπει να είμαστε ταπεινοί και να εκτελούμε τις εντολές του Θεού.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ:

- Νά παρακολουθήσετε και να περιγράψετε τα «βαφτίσια» ενός μωρού. Νά προσέξετε ιδιαίτερα τη στιγμή, πού ο ιερέας λέει πώς τό βαπτίζει «Εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος», καί νά τά δικαιολογήσετε.
- Νά γράψετε μέ καλλιγραφικά γράμματα τό ἀπολυτίκιο τῶν Θεοφανείων καί νά τό ψάλλετε.

6. Ἡ ἐκλογή καί τό ἔργο τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου

Ἰαφοῦ βαπτίσθηκε ὁ Κύριος, ἄρχισε τό κήρυγμά του. Σιγά-σιγά τραβοῦσε πολλούς κοντά του. Συνάντησε ὅμως καί τήν ἀντίδραση στό σωτήριο ἔργο του, κυρίως ἀπό τοὺς Γραμματεῖς καί τοὺς Φαρισαίους.

Χρειάστηκε, λοιπόν, νά σχηματίσει μιὰ ὁμάδα ἀπό μόνιμους μαθητές του. Αὐτοί θά ἀναλάβαιναν νά συνεχίσουν τό ἔργο του καί ἔξω ἀπό τήν Παλαιστίνη. Ἔτσι ἄρχισε τήν ἐκλογή τῶν μαθητῶν του:

Ἐκεῖ πού περιπατοῦσε κοντά στή λίμνη τῆς Γενησαρέτ, εἶδε δύο ψαράδες νά στέκουν σκεφτικοί καί ἀπελπισμένοι. Ὁλητή νύχτα ψάρευαν καί δέν ἔπιασαν οὔτε ἓνα ψάρι. Ἦταν ὁ Ἄνδρέας καί ὁ Πέτρος, παιδιά τοῦ Ἰωνᾶ καί μαθητές τοῦ Προδρόμου.

Ὁ Χριστός τούς πλησίασε καί τούς εἶπε:

- Ἐλάτε μαζί μου καί θά σᾶς κάμω νά ψαρεύετε ψυχές ἀνθρώπων.

Τά δυό ἀδέλφια παράτησαν τή βάρκα καί τά δίχτυα τους καί τόν ἀκολούθησαν.

Πιό πέρα εἶδε ἄλλα δυό ἀδέλφια, τόν Ἰάκωβο καί τόν Ἰωάννη, πού ἐτοίμαζαν τά δίχτυα τους μέσα σέ πλοιάριο, μαζί μέ τόν πατέρα τους Ζεβεδαῖο. Τούς κάλεσε κι αὐτούς νά τόν ἀκολουθήσουν. Κι αὐτοί παράτησαν πλοῖο καί πατέρα καί πῆγαν μαζί του.

Ἔτσι, τόν ἕνα μετά τόν ἄλλο, ὁ Ἰησοῦς διάλεξε δώδεκα μαθητές του, πού ὀνομάστηκαν Ἀπόστολοι.

Ἦταν οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπό τό θεό νά μεταδώσουν τή διδασκαλία του στόν κόσμο. Κι ἦταν δώδεκα, ὅσες κι οἱ φυλές τοῦ Ἰσραήλ. Δώδεκα νέοι πνευματικοί ἡγέτες ὀλόκληρου τοῦ κόσμου.

Τά ὀνόματά τους εἶναι:

Ἀνδρέας καί Πέτρος, παιδιά τοῦ Ἰωνᾶ.

Ἰωάννης καί Ἰάκωβος παιδιά τοῦ Ζεβεδαίου.

Φίλιππος καί Ναθαναήλ ἡ Βαρθολομαῖος, οἱ δυό φίλοι.

Θωμᾶς ὁ Δίδυμος καί Ματθαῖος ὁ Τελώνης.

Ἰάκωβος, γιός τοῦ Ἀλφαιίου, καί Θαδδαῖος ἡ Λεββαῖος.

Σίμων ὁ Κανανίτης καί Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης.

Μαζί τους ὁ Χριστός πῆγαινε ἀπό πόλη σέ πόλη κι ἀπό χωριό σέ χωριό. Παντοῦ δίδασκε καί θεράπευε κάθε λογῆς ἀρρώστιες τῶν ἀνθρώπων.

Ἐκτός ὅμως ἀπό τούς Δώδεκα, ὁ Χριστός εἶχε κι ἄλλους μαθητές, κάπου ἑβδομήντα. Αὐτοί δέν τόν ἀκολουθοῦσαν πάντα καί μερικοί δέ φανερώνονταν ἐπίσημα, ὅπως ὁ Νικόδημος κι ὁ Ἰωσήφ. Ἐξάλλου γυναῖκες ἀφοσιωμένες σ' Αὐτόν ἦταν ἄρκετές, ὅπως ἡ Μαρία, συγγενῆς τῆς Θεοτόκου, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ἡ Σαλώμη, οἱ ἀδελφές τοῦ Λαζάρου Μάρθα καί Μαρία.

Ἔργο, ἰδίως τῶν Ἀποστόλων, ἦταν:

- Νά διδάξουν όλα τὰ ἔθνη, ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ Χριστοῦ μέσα στὸν κόσμο, ὅταν ὁ ἴδιος θά ἔφευγε γιὰ τοὺς οὐρανοὺς.

- Νά μείνουν μάρτυρες τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου. Μιά ζωντανή μαρτυρία, πού ἀναβλύζει ἀπὸ τὴ γεμάτη πίστη ζωή τους.

- Ν' ἀποτελέσουν τὸ θεμέλιο τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας πού θά συνέχιζε τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων πού ἄρχισε ὁ Χριστός.

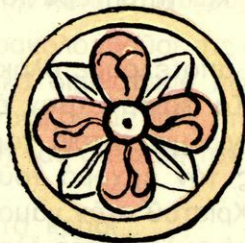
Ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει τὴ μνήμη τοῦ κάθε Ἀποστόλου σὲ χωριστὴ ἡμερομηνία καὶ ὅλων μαζί στίς 30 Ἰουνίου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Γιατί χρειάστηκε νά ἐκλέξει μαθητές ὁ Χριστός καὶ γιατί πῆρε δώδεκα;

- Σέ ποιούς καὶ πῶς πραγματοποιήθηκε ἡ προφητεία τοῦ Δαβίδ: «Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ρήματα αὐτῶν» (Ψαλμ. 18-5);

- Τί ὑποχρεώσεις ἔχουμε πρὸς τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους ἐμεῖς σήμερα;

Δ' ΑΠΟ ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. Ο γάμος στην Κανά

Ο Χριστός έπρεπε νά δείξει στον κόσμο πώς είναι «Υιός του Θεοῦ» γιά νά πετύχει στό έργο του. Ἄλλά «Υιός του Θεοῦ» σήμαινε τό Θεό τόν ἴδιο, τόν έξουσιαστή τῶν πάντων.

Ἄρχισε λοιπόν νά κάνει θαύματα, ὄχι γιά νά καταπλήξει ἀλλά νά δείξει τήν ἀγάπη του πρὸς τόν ἄνθρωπο. Νά τοῦ προσφέρει τήν πίστη. Τή φλόγα αὐτή δέν τήν ἔχουν ὅλοι μέσα τους. Δέν τήν εἶχαν πρό παντός οἱ Ἰουδαῖοι μέ τούς Γραμματεῖς καί τούς Φαρισαίους τους. Κι ὅμως ὀλάκαιρη ἡ Ζωή τοῦ Κυρίου πάνω στή γῆ ἦταν ἓνα ἀδιάκοπο θαῦμα!

Το πρῶτο θαῦμα τοῦ Κυρίου ἔγινε στή Κανά τῆς Γαλιλαίας. Ἦταν καλεσμένος σ' ἓνα γάμο καί πῆγε μέ τούς μαθητές του. Ἐκεῖ συνάντησε καί τή μητέρα του, πού ἦταν συγγενής τῶν νεονύμφων.

Κάθε γάμος τότε ἀποτελοῦσε ὀλόκληρη γιορτή, πού κρατοῦσε μιά βδομάδα. Τά φαγητά ἦταν ἐκλεκτά καί τά κρασιά ἐπιτήδες φυλαγμένα γιά μιά τέτοια χαρά. Το κρασί ἄλλωστε συμβόλιζε γι' αὐτούς τόν ἐρχομό τοῦ Μεσσία.

Ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ στον γάμο ἔδωσε ἰδιαιτερη χαρά σέ ὅλους. Ἦταν σά μιά εὐλογία τῆς ὄλης τελετῆς, πού θύμιζε τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ πρὸς τούς Πρωτοπλάστους νά αὐξάνουν καί νά πληθαίνουν μέσα στήν ἁγιασμένη ἀτμόσφαιρα τῆς οἰκογενείας.

οικητή

Τό θαῦμα στήν Κανᾶ. (Τοιχογραφία, Μετέωρα).

Ἡ μητέρα του παρακολουθοῦσε τίς διάφορες ἀνάγκες τῆς γιορτῆς, ὅποτε ξαφνικά διαπίστωσε πῶς σῶθηκε τό κρασί.

Τότε ἡ Παναγία νομίζοντας πῶς ἦταν μιά εὐκαιρία νά δείξει ὁ Ἰησοῦς τή θεϊκή του δύναμη, τόν πλησίασε καί τοῦ εἶπε σιγά:

– Τοῦς σῶθηκε τό κρασί...

Ὁ Κύριος τῆς ἀπάντησε:

– Δέν ἦρθε ἀκόμα ἡ ὥρα μου...

Ἡ Παναγία φώναξε τοῦς ὑπηρέτες τοῦ σπιτιοῦ, ἔδειξε σ' αὐτούς τό Χριστό καί τοῦς εἶπε:

- Κάμετε πρόθυμα ὅ,τι σᾶς πεί.

Ὁ Κύριος βγήκε ἔξω ἀπό τήν αἴθουσα. Βρῆκε ἕξι στάμνες, ἀπό αὐτές πού εἶχαν τά σπίτια γιά νά πλύνουν οἱ καλεσμένοι τά χέρια τους πρὶν ἀπό τό φαγητό. Εἶπε στούς ὑπηρέτες νά τίς γεμίσουν μέ νερό καί νά δώσουν ἀπό αὐτό στόν τραπεζοκόμο νά δοκιμάσει. Ἐκεῖνοι τό ἔκαμαν.

Ὁ τραπεζοκόμος δοκίμασε τό νερό, πού ἦταν πιά κρασί, τό βρῆκε ἔξαιρετικό καί εἶπε στό γαμπρό:

- Γαμπρέ μου, τό καλύτερο κρασί κράτησες γιά τό τέλος τῆς γιορτῆς; Ὅλοι αὐτό τό προσφέρουν πρώτο..

Οὔτε ὁ γαμπρός ὅμως, οὔτε κανένας ἄλλος ἐκεῖ μέσα κατάλαβε πῶς τό νερό ἔγινε κρασί. Τό θαῦμα ἔγινε γιά νά δυναμώσει τήν πίστη τῶν μαθητῶν του. Αὐτοί καί εἶδαν καί πρόσεξαν τό θαῦμα μέ τό ὅποιο ὁ Χριστός φανέρωσε τή δόξα του.

2. Ἡ θεραπεία τῶν δέκα λεπρῶν

Κάποτε ὁ Χριστός, ἐκεῖ πού περνοῦσε ἀπό μιά μικρή κωμόπολη, συνάντησε δέκα λεπρούς.

Οἱ δυστυχισμένοι αὐτοί ἦταν ὑποχρεωμένοι ἀπό τό Νόμο νά ζοῦν μακριά ἀπό τούς ἀνθρώπους, γιατί ἡ λέπρα, πού εἶναι σήμερα μιά συνηθισμένη ἀρρώστια καί θεραπεύεται εὐκόλα, ἦταν τότε μιά ἀρρώστια πολύ μεταδοτική. Κι ἂν κάποιος τύχαινε νά τούς πλησιάσει, ἔπρεπε οἱ λεπροί νά τόν εἰδοποιήσουν φωνάζοντας σ' αὐτόν: « Ἀκάθαρτος!», ὥστε ν' ἀπομακρυνθεῖ.

Γιά τήν θεραπεία τους περνοῦσαν ἀπό πολλές θρησκευτικές τελετές, πού γίνονταν μακριά, ἔξω ἀπό τά τείχη τῆς πόλης. Κι ἂν τύχαινε νά γιатреυτεῖ κάποιος, γιά νά γίνει δεκτός ἀπό τούς δικούς του καί τήν κοινωνία, ἔπρεπε νά πάρει πιστοποιητικό ἀπό τούς ἱερεῖς ὅτι γιатреύτηκε.

Τώρα, πού περνοῦσε ὁ Χριστός, οἱ λεπροί ἄκουσαν βήματα πολλῶν ἀνθρώπων κι ἀγναντεύοντας εἶδαν νά ἔρχεται πλη-

Ίαση λεπρού

θος άσυνήθιστο γιά τήν έρημίά τους. Ρώτησαν άπό μακριά κι έμαθαν ότι έρχεται ό Χριστός, γιά τόν όποίο είχαν άκουστά πώς κάνει θαύματα. Άρχισαν, λοιπόν, νά φωνάζουν και νά τόν παρακαλοϋν: «Κύριε Ίησοϋ, λυπήσου μας!»

Κι ό Χριστός τούς λυπήθηκε και τούς είπε:

– Πηγαίνετε νά σās δοϋν οι ιερείς σας!

Έτρεξαν άμέσως πρός τούς ιερείς, αλλά στό δρόμο είδαν πώς είχαν κιόλας γιατρευτεί. Πήγαν τότε καταχαρούμενοι στους δικούς τους. Μονάχα ένας σκέφτηκε νά γυρίσει πίσω και νά εύχαριστήσει τό Χριστό. Κι αυτός ήταν Σαμαρείτης!

Ό Χριστός, όταν τόν είδε νά πέφτει στά πόδια του και νά τόν εύχαριστεί μέ δάκρυα εύγνωμοσύνης, είπε στους μαθητές του:

– Μά δέ γιατρεύτηκαν κι οι άλλοι έννιά; Ποϋ είναι τώρα; Δέν έπρεπε κι αυτοί νά εύχαριστήσουν τό Θεό; Μονάχα αυτός, ό άλλόφυλος Σαμαρείτης, τό σκέφθηκε;

Ἔπειτα εἶπε στό Σαμαρείτη, πού ἦταν ἀκόμα πεσμένος στά πόδια τοῦ Κυρίου:

– Σηκώσου καί πήγαινε! Ἡ πίστη σου σέ ἔσωσε..

Δέκα ζήτησαν νά θεραπευθοῦν. Καί δέκα θεραπεύτηκαν! Ἡ πίστη εἶχε φουντώσει καί σῶν δέκα λεπρῶν τά σπλάχνα, τήν ὥρα πού ἔβγαλαν τήν ἀπεγνωσμένη κραυγή, ζητώντας τό ἔλεος τοῦ Σωτήρα. Καί τό ἔλεος τούς δόθηκε καί τό θαῦμα πραγματοποιήθηκε. Ὅμως ἓνας διατήρησε στά σπλάχνα του ἄσβηστη τή φλόγα τῆς πίστεως. Δέ φτάνει νά λάμψει μέσα μας γιά μιά στιγμή. Πρέπει νά κρατήσουμε γιά πάντα φωτεινή τήν ἐστία της. Κι αὐτό τό πέτυχε μονάχα ὁ ἓνας λεπρός. Ὁ Σαμαρείτης!

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Γιατί τότε προσπαθοῦσαν νά γιατρέψουν τή λέπρα κι ἄλλες ἀρρώστιες μέ τελετουργίες; Ὑπάρχουν ἀκόμα καί σήμερα λαοί, πού κάνουν το ἴδιο; Γιατί;
- Γιατί οἱ λεπροί φώναζαν ἀπό μακριά;
- Γιά ποιό σκοπό ὁ Κύριος ἔκανε θαύματα; Ποιός μπορεῖ νά ὠφεληθεῖ ἀπό αὐτά; Ὁ Χριστός εἶπε στό λεπρό: «Ἡ πίστη σου σέ ἔσωσε...»
- Ποιό εἶναι τό χρέος μας πρὸς ὅσους μᾶς εὐεργετοῦν καί κυρίως στόν μεγαλύτερο ἀπ' ὅλους: τό Χριστό;

3. Ἡ θεραπεία τοῦ παραλύτου τῆς Βηθεσᾶ

Ὁ Ἰησοῦς πῆγε στό Ἱεροσόλυμα γιά μιά μεγάλη γιορτή. Μπήκε στήν πόλη ἀπό τήν «προβατική πύλη», δηλ. ἀπό τήν πύλη ἀπό τήν ὁποία ἔβαζαν τά πρόβατα γιά τή θυσία στό Ναό.

Ἐκεῖ ὑπῆρχε μιά δεξαμενή, πού τήν ἔλεγαν Βηθεσᾶ, δηλ. τῆς «εὐσπλαχνίας», ἐπειδὴ τά νερά της εἶχαν θεραπευτικές ιδιότητες. Οἱ ἄρρωστοι ἦταν πολλοί καί γι' αὐτό εἶχαν χωρίσει

Ἡ κολυμβήθρα τῆς Βηθεσδα. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τοῦ 11ου αἰ. τῆς Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

τῆ δεξαμενῆ σέ πέντε «στοές».

Ἡ σπλαχνικὴ ματιὰ τοῦ Ἰησοῦ ἔπεσε πάνω σ' ἓνα παράλυτο. Ἦταν ἐκεῖ κατάκοιτος τριάντα ὀκτῶ χρόνια. Πέρασε ἀπὸ μπροστά του καὶ τὸν ρώτησε: «Θέλεις νά γίνεις καλά;»

Κι αὐτὸς τοῦ εἶπε τὸ παράπονό του:

– Κύριε, δὲν ἔχω κανένα δικό μου νά μέ βάλει στὰ νερά, μόλις τὰ παράξει ὁ ἄγγελος. Ὡσπου νά κινηθῶ ἐγώ, μέ προλαβαίνει κάποιος ἄλλος!

Τὰ εἶπε αὐτὰ γιατί πότε-πότε ἓνας ἄγγελος κατέβαινε καὶ ἀνατάραζε τὰ νερά κι ὅποιος ἔμπαινε πρῶτος σ' αὐτά, γινόταν ἀμέσως καλά.

Ὁ Χριστὸς τοῦ εἶπε:

– Τότε σῆκω, πάρε τὸ κρεβάτι σου καὶ περπάτα...

Ὁ παράλυτος ἔνωσε μιὰ δύναμη στὰ παράλυτα μέλη του. Σηκώθηκε, πῆρε τὸ κρεβάτι του κι ἔφυγε γιὰ τὸ σπίτι του.

Ἡ ἡμέρα πού ἐγίνε το θαῦμα ἦταν Σάββατο καί σύμφωνα μέ τό Μωσαϊκό Νόμο, δέν ἐπιτρεπόταν νά γίνει τό Σάββατο καμιά ἐργασία, οὔτε ἀκόμα καί φιλανθρωπική πράξη. Γι' αὐτό οἱ Ἰουδαῖοι, πού τόν εἶδαν νά φεύγει κουβαλώντας τό κρεββάτι του, τοῦ φώναξαν:

– Τί κάνεις ἐκεῖ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ; Σάββατο σήμερα κι ἐσύ φορτώθηκες τό κρεββάτι σου;

– Μά ἐκεῖνος πού μέ γιάτρεψε μοῦ εἶπε νά τό πάρω καί νά φύγω!

– Καί ποιός εἶναι αὐτός;

Ὁ παράλυτος ὅμως δέ γνώριζε τό Χριστό καί δέν ἤξερε τί ν' ἀπαντήσει...

Ἀργότερα ὁ Χριστός συνάντησε τόν παράλυτο στό Ναό καί τοῦ εἶπε:

– Τώρα, πού ἐγίνες καλά, πρόσεξε νά μήν κάνεις ἀμαρτίες καί πάθεις τό χειρότερο...

Ὁ παράλυτος τότε γνώρισε τό Χριστό κι ἀφοῦ τόν εὐχαρίστησε, ἔτρεξε νά πεῖ στούς Ἰουδαίους ποιός τόν γιάτρεψε.

Ἐκεῖνοι ὀργίστηκαν γιά τό θαῦμα κι ἀκόμα περισσότερο γιατί ὁ Χριστός ἐγίνε κύριος τοῦ Σαββάτου καί τόλμησε νά παραβεῖ τήν ἀργία του, ἀντικαθιστώντας τήν μέ ἔργα ἀγάπης.

Ἄρχισαν, λοιπόν, νά τόν κατηγοροῦν ὡς παραβάτη τοῦ Νόμου τόσο, πού ἤθελαν νά τόν πιάσουν καί νά τόν θανατώσουν. Μά ἡ ὥρα Του δέν εἶχε ἐρθεῖ ἀκόμα. Εἶχε μπροστά Του μεγάλο ἔργο νά τελειώσει. Γι' αὐτό ἄφησε τήν Ἰουδαία καί πῆγε στή Γαλιλαία, ὅπου μπορούσε νά ἐργασθεῖ πιό ἄνετα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Οἱ Ἰουδαῖοι κατηγοροῦσαν τόν παράλυτο, ἐπειδή ἐργάστηκε μέ-ρα Σάββατο καί τό Χριστό ἐπειδή τόν γιάτρεψε τή μέρα αὐτή. Ἦταν σωστές οἱ κατηγορίες;
- Τί δίδαξε ὁ Χριστός μέ τήν πράξη του: Ποιό εἶναι τό καλύτερο – καί τό θέλει ὁ Θεός – οἱ καλές πράξεις ἢ ἡ ὑποκριτική τήρηση τῶν ἐντολῶν, πού ἐξηγοῦνται «κατά γράμμα»;

4. Ἡ θεραπεία τοῦ παραλύτου τῆς Καπερναοῦμ

Ὁ Χριστός δίδασκε σ' ἓνα σπίτι στήν Καπερναοῦμ. Μόλις τό ἔμαθαν αὐτό, πολλοί ἔτρεξαν στό σπίτι νά τόν δοῦν, γιατί εἶχαν ἀκούσει τόσο πολλά γιά τά θαύματα καί τή διδασκαλία του. Ἔτσι μαζεύτηκε τόσο πλῆθος, ὥστε δέν μπορούσε νά σταθεῖ κανεῖς οὔτε στήν ἐξώπορτα. Ἀνάμεσα στόν κόσμο ἦταν καί μερικοί Γραμματεῖς καί Φαρισαῖοι.

Τότε οἱ συγγενεῖς καί φίλοι ἑνός παραλύτου, πῆραν τόν ἄρρωστο κι ἔτρεξαν πρός τόν Ἰησοῦ.

Πῶς νά τόν πλησιάσουν ὁμως μέσα σέ τόσο πλῆθος; Ἀνέβηκαν λοιπόν μέ τόν παράλυτο στή στέγη, παραμέρισαν τά σανίδια, ἄνοιξαν μιά τρύπα καί κατέβασαν τόν παράλυτο

μέ σχοινιά κοντά στο Χριστό. Κατέβηκαν οι ίδιοι και τον παρακάλεσαν να τον θεραπεύσει.

Ο Ίησοῦς χαμογέλασε και συγκινημένος από την πράξη τους, εἶπε στον παραλυτικό:

– Παιδί μου, οἱ ἁμαρτίες σου εἶναι συγχωρεμένες...

Ένας ψίθυρος ἀκούστηκε τότε από τούς Γραμματεῖς και Φαρισαίους, πού ἦταν ἐκεῖ. Πίστευαν πώς αἰτία γιά ὅλες τίς ἀρρώστιες εἶναι ἡ ἁμαρτία. Μά αὐτή μονάχα ὁ Θεός μπορούσε νά τήν συγχωρέσει. Πώς λοιπόν ὁ Χριστός δίνει μιά τέτοια «ἄφεση ἁμαρτιῶν»; Δέν ἔπρεπε νά κοιτάξει τήν ἀρρώστια τοῦ σώματος, ἀντί νά δείχνει πώς ἔχει ἐξουσία Θεοῦ; Εἶναι, λοιπόν, ἕνας βλάσφημος κατά τοῦ Θεοῦ, εἶπαν μέσα τους.

Ο Χριστός πού κατάλαβε τίς σκέψεις τους, τούς ρώτησε:

– Διαμαρτύρεσθε τάχα, πού συγχώρεσα τίς ἁμαρτίες τοῦ παράλυτου, ἐπειδή αὐτό τό δικαίωμα το ἔχει ὁ Θεός. Ἄλλά τί μοῦ ἦταν εὐκολότερο νά πῶ σ' αὐτόν τόν ἄνθρωπο: «οἱ ἁμαρτίες σου εἶναι συγχωρεμένες» ἢ νά τοῦ πῶ «σῆκω, πάρε τό κρεβάτι σου και πήγαινε σπίτι σου;»

Κανένας δέν τοῦ ἀπάντησε, γιατί ὅλοι τους ἐκεῖ μέσα τά ἔβλεπαν και τά δυό σχεδόν ἀδύνατα. Γιά τό πρῶτο ἀρμόδιος ἦταν μονάχα ὁ Θεός. Ὅσο γιά τό δεύτερο, ἡ δύναμη τοῦ ἀνθρώπου ἦταν λειψή...

Κι ὁ Χριστός τούς εἶπε:

– Γιά νά μάθετε πώς μπορῶ νά τά κάμω και τά δυό, τοῦ λέγω: «Σῆκω, πάρε τό κρεβάτι σου και πήγαινε στο σπίτι σου».

Ὅλοι τότε κράτησαν τήν ἀναπνοή τους. Τί θά γινόταν τώρα;

Και νά, ὁ παράλυτος ἄρχισε νά κινεῖται, νά πηδᾷ ἀπό τό φορεῖο του, νά τό παίρνει και νά φεύγει μέσα ἀπό τό πλῆθος.

Κι ὅλοι τότε δόξαζαν τό Θεό!... Κι ἔλεγαν:

– Ποτέ ὡς τώρα δέν εἶδαμε τόσο θαυμαστά πράγματα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

– Τί πίστευαν οἱ Ἰουδαῖοι γιά κάθε πάθηση: Μήπως ἦταν τιμωρία

του Θεού για τις αμαρτίες του άρρώστου;

- Γιατί ο Χριστός κατηγορείται ως βλάσφημος κατά του Θεού;
- Ποιά λόγια και έργα του Χριστού δείχνουν πώς είναι πραγματικά ο Μεσσίας;
- Σέ τί μπορεί κι έμεις νά μιμηθοῦμε τούς τέσσερις συγγενείς και φίλους του παραλύτου;

5. Ἡ θεραπεία τοῦ τυφλοῦ τῆς Ἱεριχώ

Μιά μέρα ὁ Χριστός ἔμπαινε στήν Ἱεριχώ καί τόν συνόδευε πλήθος πολύ. Ἦταν οἱ ἄνθρωποι πού ἀκολουθοῦν κάποιο νικητή. Νικητής δέ τώρα ἦταν ὁ Ἰησοῦς. Νικητής τῆς ἀρρώστιας καί τοῦ θανάτου.

Ὁ θόρυβος αὐτός τοῦ πλήθους ἔκαμε ἐντύπωση σέ ἓνα τυφλό πού καθόταν σέ μιά γωνιά καί ζητιάνευε. Ρώτησε νά μάθει τί συμβαίνει. Κι ὅταν τοῦ εἶπαν ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς ἀπό τή Ναζαρέτ, ἡ ἐλπίδα φτέρωσε μέσα του. Ναί, ὁ τυφλός ἦταν ἓνας πολύ δυστυχισμένος ἄνθρωπος. Μποροῦσε νά χαρεῖ τό ἄρωμα τῶν λουλουδιῶν, ἀλλά ποτέ δέν εἶχε δεῖ λουλούδια. Μποροῦσε ν' ἀκούσει τά τραγούδια τῶν πουλιῶν, ὅμως ποτέ του δέν εἶχε δεῖ πουλάκια. Καί μποροῦσε νά νιώσει τήν ἀγάπη τῆς μητέρας του, ἀλλά ποτέ του δέν τήν εἶχε δεῖ... Μά εἶχε ἀκούσει τόσα πολλά, πού ἔκανε ὁ Χριστός. Δέ θά μποροῦσε νά κάμει καί γι' αὐτόν κάτι; Γι' αὐτό ἄρχισε νά φωνάζει:

- Ἰησοῦ, γιέ τοῦ Δαβίδ, λυπήσου με!

Αὐτοῖ πού ἦταν κοντά του τοῦ ἔλεγαν νά σωπάσει. Εἶναι οἱ τύποι, πού ἐνοχλοῦνται ἀπό κάθε φωνή πού ἀποζητᾷ τό φῶς. Εἶτε ζητᾷ τό φῶς τῶν ματιῶν του, εἶτε διψᾷ γιά τό φῶς τῆς ψυχῆς του.

Αὐτούς ἦταν πού παραμέρισε ὁ Χριστός. Κι ὅπως ὁ τυφλός φώναζε περισσότερο, εἶπε νά τόν φέρουν κοντά του. Ὅταν τό ἔμαθε αὐτό ὁ τυφλός, πέταξε τά ἐξωτερικά του

ροῦχα, γιά νά μήν τόν ἐμποδίζουν στό τρέξιμο, κι ἔφτασε στόν Ἰησοῦ, πού εἶχε σταματήσει καί τόν περίμενε.

– Τί θέλεις νά σοῦ κάμω; τόν ρώτησε μέ πόνο γιά τήν ἀνθρώπινη δυστυχία ὁ θεῖος διδάσκαλος.

– Δάσκαλε, θέλω νά ἀποκτήσω τό φῶς μου! ἀποκρίθηκε μέ λαχτάρα ὁ τυφλός.

– Πήγαινε στό σπίτι σου κι ἡ πίστη, πού ἔχεις ὅτι μπορῶ νά σοῦ δώσω τό φῶς σου, σέ ἔσωσε ἀπό τήν ἀθεράπευτη αὐτή πάθησή σου!

Μέ τά λόγια αὐτά τοῦ Ἰησοῦ ὁ τυφλός ἄρχισε νά βλέπει. Καί τό πρῶτο πράγμα, πού εἶδε, ἦταν τό γλυκό πρόσωπο τοῦ Κυρίου, πού χαμογελοῦσε, βλέποντας τήν εὐτυχία τοῦ τυφλοῦ.

Τόσος κόσμος τόν ἀκολουθοῦσε καί τόν κύκλωνε. Κι ὁμως μόνο ἓνας εἶχε τήν πίστη, πού ἀποζητοῦσε. Ἕνας μονάχα μπορούσε ν' ἀποκτήσει καινούριο φῶς, χάρη σ' αὐτή τήν πίστη του.

Κι ὁ τυφλός ἀπό εὐγνωμοσύνη τόν ἀκολούθησε μαζί μέ τό ἄλλο πλῆθος, πού δόξαζε τό Θεό γιά τή μεγάλη δύναμη πού ἔδωσε στό Χριστό...

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Ποιά εἶναι ἡ δυστυχία τοῦ κάθε τυφλοῦ;
- Γιατί ὁ τυφλός τῆς Ἰεριχῶς δέν παύει νά παρακαλεῖ τό Χριστό, παρ' ὅλες τίς συστάσεις τῶν ἄλλων;
- Πῶς ἔδειξε τήν εὐγνωμοσύνη του στό Χριστό;
- Τί μπορεῖ νά πετύχει κανεῖς μέ τήν ἀκλόνητη πίστη του στό Θεό;

6. Ἡ θεραπεία τοῦ «ἐκ γενετῆς» τυφλοῦ

Ἕνα Σάββατο βγῆκε ὁ Χριστός ἀπό τό Ναό, ὅπου εἶχε πάει μέ τούς μαθητές του γιά μιά μεγάλη γιορτή. Καθώς προχωροῦ-

Ἡ θεραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ. Μικρογραφία ἀπὸ Εὐαγγελιστάριο τοῦ 11ου αἰ. πού βρίσκεται στή Μονή Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

σαν πρὸς τὴν πόλη, συνάντησαν ἓνα «ἐκ γενετῆς» τυφλό.

Οἱ Ἀπόστολοι, σάν Ἰουδαῖοι πού ἦταν, πίστευαν πὼς κάθε σωματικό ἐλάττωμα, εἶναι τιμωρία τοῦ Θεοῦ γιὰ τὶς ἀμαρτίες πού ἔκαμε αὐτός πού εἶχε τὴν πάθηση, ἢ εἶχαν κάμει οἱ γονεῖς του. Γι' αὐτό ρώτησαν τὸ Χριστό:

– Δάσκαλε, ποιὸς ἀμάρτησε καὶ γεννήθηκε τυφλὸς αὐτός ὁ ἴδιος ἢ οἱ γονεῖς του;

Κι ὁ Χριστὸς τοὺς ἐξήγησε:

– Οὔτε αὐτός ἀμάρτησε, οὔτε οἱ γονεῖς του εἶχαν ἀμαρτίες. Γεννήθηκε τυφλὸς γιὰ νὰ φανερωθοῦν ἐξ' αἰτίας του τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ.

Ἐπειτα ἔφτυσε στό χῶμα, ἔκαμε πηλό, ἄλειψε τὰ μάτια τοῦ τυφλοῦ μ' αὐτόν καὶ τοῦ εἶπε:

- Πήγαινε τώρα στην κολυμβήθρα του Σιλβάμ, στή δεξαμενή πού σχηματίζεται από μιά πηγή ἐδῶ στά νότια του Ναού, καί πλύσου σ' αὐτήν.

Ὁ τυφλός πήγε, πλύθηκε κι ὅταν γύρισε, ἔβλεπε:

Τό θαῦμα, ἀπό στόμα σέ στόμα, μαθεύτηκε σέ ὅλη τήν Ἱερουσαλήμ. Ὅσοι γνώριζαν τόν τυφλό, ἀποροῦσαν: «Μά, αὐτός δέν εἶναι ὁ τυφλός, πού ζητιάνευε; Πῶς τώρα βλέπει;...»

- Ναί, ἐγώ εἶμαι! βεβαίωνε ὁ τυφλός. Τώρα ἔγινα καλά. Μέ γιάτρεψε ὁ Ἰησοῦς!

Μερικοί δέν τόν πίστεψαν καί τόν ἔφεραν στούς Φαρισαίους. Ἄλλά καί σ' αὐτούς ὁ τυφλός εἶπε τά ἴδια. Κι ἐκεῖνοι ἔλεγαν:

- Σίγουρα πρόκειται γιά ἀμαρτωλό ἄνθρωπο, ἀφοῦ δέν τηρεῖ τό Νόμο κι ἐργάζεται τό Σάββατο!

- Μά ἀφοῦ εἶναι ἀμαρτωλός, πῶς κάνει τέτοια θαύματα; ἀναρωτιόνταν ἄλλοι.

Ρώτησαν καί τόν τυφλό νά τούς πεῖ τή γνώμη του γιά τό θεραπευτή του.

- Ἐγώ νομίζω πῶς εἶναι προφήτης! εἶπε ὁ τυφλός.

Οἱ Φαρισαῖοι, πού προσπαθοῦσαν νά ἀρνηθοῦν τό θαῦμα, κάλεσαν καί τούς γονεῖς τοῦ τυφλοῦ. Τούς ρώτησαν ἂν αὐτό εἶναι τό παιδί τους, ἂν ἦταν τυφλό καί πῶς γιάτρεψτηκε.

Οἱ γονεῖς τοῦ τυφλοῦ φοβήθηκαν πῶς θά τούς ἀποκλείσουν ἀπό τή Συναγωγή, ὅποτε θά εἶναι ἀναθεματισμένοι. Γι' αὐτό ἀπάντησαν:

- Πραγματικά, αὐτό εἶναι τό παιδί μας καί γεννήθηκε τυφλό. Ποιός ὅμως τοῦ ἄνοιξε τά μάτια, δέν τό γνωρίζουμε. Νά ρωτήσετε τόν ἴδιο, γιατί καί ἡλικία ἔχει καί εἶναι σέ θέση νά σᾶς τό πεῖ.

Οἱ Φαρισαῖοι κάλεσαν πάλι τόν τυφλό καί τοῦ εἶπαν:

- Νά δοξάζεις τό Θεό, πού σέ γιάτρεψε κι ὄχι νά τόν βλαστημᾶς, λέγοντας πῶς σέ γιάτρεψε ὁ Ἰησοῦς, ἕνας ἀμαρτωλός πού δουλεύει μέρα Σάββατο!

- Μά πού ἀκούστηκε ἕνας ἀμαρτωλός ν' ἀνοίγει τά μάτια ἀνθρώπου; τόλμησε νά πεῖ ὁ τυφλός.

Μά οι Φαρισαῖοι προσπαθώντας ν' ἀρνηθοῦν τό πραγματικό γεγονός, τῆς θεραπείας τοῦ τυφλοῦ, σταματοῦν στό ἄν αὐτός, πού γιάτρεψε, ἔπρεπε νά ἐργασθεῖ τό Σάββατο. Εἶναι ἐκεῖνοι πού δέν θέλουν νά δοῦν, καί πιά τυφλοί ἀπ' ὅλους τοῦ λένε:

- Ἐσύ, πού εἶσαι χωμένος στήν ἁμαρτία ὡς τό λαιμό, ἔρ-
χεσαι νά μᾶς κάμεις τό δάσκαλο;

Καί τόν πέταξαν ἔξω.

Ὁ Ἰησοῦς τά ἔμαθε ὅλα αὐτά κι ὅταν ἔτυχε νά συναντήσει τόν τυφλό, τόν ρώτησε:

- Σὺ, πιστεύεις τώρα στόν Υἱό τοῦ Θεοῦ;

- Καί ποῖός εἶναι, Κύριε, γιά νά τόν πιστέψω; ρώτησε ὁ τυφλός.

- Μά αὐτός, πού βλέπεις, καί σοῦ μιλεῖ! ἐξήγησε ὁ Χρι-
στός.

- Πιστεύω, Κύριε! εἶπε γεμάτος εὐγνωμοσύνη ὁ τυφλός.
Κι ἔπεσε καί τόν προσκύνησε.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Ὄταν οἱ Φαρισαῖοι προσπαθοῦσαν νά ἀρνηθοῦν τό θαῦμα τῆς
θεραπείας τοῦ τυφλοῦ τί ἐπιδίωκαν καί γιά ποῖό λόγο;

- Γιατί ὁ Χριστός δέν ἔκανε καμιά προσπάθεια νά ἀποφύγει τή
θαυματουργία κατά τήν ἡμέρα τοῦ Σαββάτου;

- Πῶς σᾶς φαίνεται ἡ διαγωγή τοῦ τυφλοῦ μπροστά στούς Φαρι-
σαίους;

ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

«... Ἐγώ εἶμαι τό φῶς τοῦ κόσμου ὅλου. Ὅποιος μέ ἀκολουθεῖ, δέ
θά βρεθεῖ ποτέ στό σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας, ἀλλά θά ἔχει μέσα του
τό πνευματικό φῶς ἀπό τήν ἴδια τήν πηγὴ τῆς ζωῆς, τό Θεό...»

(Ἰωάννου ἡ' - 12)

Ὁ πολλαπλασιασμός τῶν πέντε ἄρτων. (Μονή Ἰβήρων).

7. Ὁ χορτασμός τῶν «πεντακισχιλίων»

Ὁ Χριστός δίδασκε τὰ πλήθη κοντά στίς γραφικές ὄχθες τῆς λίμνης τῆς Γενησαρέτ. Κι ἦταν τὰ λόγια του βάλσαμο γιά τούς πονεμένους, παρηγοριά γιά τούς ταπεινούς.

Πλησίαζε το βράδυ καί κανένας τους δέν ἤθελε νά φύγει. Τότε οἱ μαθητές εἶπαν στόν Κύριο νά τούς ἀφήσει νά φύγουν γιά τό χωριό τους, γιατί κανένας δέν εἶχε μαζί του τρόφιμα.

– Γιατί νά φύγουν; Νά τούς δώσετε σεῖς τροφή! ἀπάντησε ὁ Ἰησοῦς.

– Ἔχομε πέντε ψωμιά καί δυό ψάρια ὅλα κι ὅλα, τοῦ ἐξήγησαν. Αὐτοί ἐδῶ εἶναι ὡς πέντε χιλιάδες, χωρίς νά λογαριά-

σουμε τίς γυναίκες καί τά παιδιά τους. Ποίός θά πρωτοφάει; Ὁ Χριστός κάλεσε τά πλήθη νά καθίσουν κάτω παρέες-παρέες. Ὑστερα πῆρε τά πέντε ψωμιά καί τά δυό ψάρια. Σήκωσε τά μάτια του πρὸς τόν οὐρανό, εὐχαρίστησε τόν Πατέρα του κι' εὐλόγησε ψωμιά καί ψάρια. Ἐπειτα τά ἔκοψε, τά ἔκαμε κομμάτια καί τά ἔδωσε στούς μαθητές του νά τά μοιράσουν στὸν κόσμο. Τό ἀξιοθαύμαστο ἦταν πού ἔφαγαν καί χόρτασαν ὅλοι, γιατί τά κομμάτια πολλαπλασιάζονταν διαρκῶς.

Κατόπιν ὁ Χριστός, γιά νά τοὺς διδάξει τὴν τάξη καί τὴν οἰκονομία, εἶπε νά μαζέψουν ὅλα τά περισσεύματα καί γέμισαν μ' αὐτά δώδεκα κοφίνια.

Ἔτσι ὁ Κύριος, μετὰ τὴν πνευματικὴ τροφή, πρόσφερε στά πλήθη καί τὴν ὑλική.

Αὐτοὶ δέ, πού εἶδαν τό θαῦμα, ἔλεγαν ἀναμεταξύ τους:

- Πραγματικά, αὐτός εἶναι ὁ Μεσσίας, γιά τόν ὁποῖο γράφουν τά ἱερά μας βιβλία πὼς θά ἐρχόταν κάποτε στὸν κόσμο..

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Μέχρι πού καί γιατί ἀκολούθησαν τό Χριστό τά πλήθη; Γιατί δέν ἐνιωθαν κόπο καί πείνα;
- Τί νόμιζαν σωστό οἱ μαθητές τοῦ Χριστοῦ νά γίνει μέ τά πλήθη καί τί ἔκαμε ὁ Χριστός;
- Τί ἔκαμε ὁ Χριστός προτοῦ μοιράσει τά ψωμιά καί τά ψάρια καί ποῖό θαῦμα ἀκολούθησε;
- Ποιά εἶναι ἀνώτερη: ἡ πνευματικὴ ἢ ἡ ὑλικὴ τροφή καί γιατί;

ΕΡΓΑΣΙΑ:

- Νά γράψετε καί νά ἐξηγήσετε τόν ἐκκλησιαστικὸ ψαλμό:
«Πλούσιοι ἐπτώχευσαν καί ἐπέινασαν· οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν Κύριον οὐκ ἐλαττωθήσονται παντός ἀγαθοῦ».

8. Ὁ Ἰησοῦς βαδίζει ἐπάνω στή θάλασσα

Μετά τό χορτασμό τους οἱ «πεντακισχίλιοι» ἤθελαν νά ἀνακηρύξουν τό Χριστό βασιλέα. Γιά νά μή παρασυρθοῦν οἱ Ἀπόστολοι ἀπό τόν ἐνθουσιασμό τοῦ λαοῦ, τούς εἶπε νά μποῦν σέ πλοίαριο καί νά περάσουν στό ἀπέναντι μέρος τῆς λίμνης. Αὐτός θά ἔμενε γιά λίγο νά διαλύσει τό πλήθος.

Ὁ Ἰησοῦς, μετά τή διάλυση τοῦ πλήθους, ἀνέβηκε στό βουνό καί προσευχήθηκε μόνος του. Εἶχε πιά νυχτώσει κι οἱ μαθητές εἶχαν προχωρήσει ὡς τή μέση τῆς λίμνης. Τότε ἄρχισαν νά φυσοῦν σφοδροί ἄνεμοι. Σηκώθηκε τρικυμία μεγάλη κι ὅλοι κωπηλατοῦσαν. Ὅμως το πλοῖο δέν προχωροῦσε.

Ὁ Ἰησοῦς κατάλαβε τόν κίνδυνο, πού διέτρεχαν οἱ μαθητές του, κι ἔτρεξε νά τούς βοηθήσει. Κι ἐκεῖ πού πάλευαν μέ τά κύματα, διέκριναν μιὰ σκιά, νά περπατεῖ πάνω στή θάλασσα καί νά τούς πλησιάζει.

– Εἶναι φάντασμα! εἶπαν.

– Μή φοβᾶσθε, ἐγώ εἶμαι! τούς μίλησε ὁ Ἰησοῦς.

Τόν γνώρισαν ἀπό τή φωνή του καί θέλησαν νά τόν πλησιάσουν καί νά τόν πάρουν στό πλοῖο τους. Μά ὁ Πέτρος ἀνυπόμονος πάντα, τοῦ φώναξε:

– Κύριε, πρόσταξε νά περπατήσω κι ἐγώ πάνω στά κύματα καί νά ἔρθω κοντά σου;..

Ὁ Κύριος τοῦ εἶπε: «Ἔλα!».

Πραγματικά δέ ὁ Πέτρος κατέβηκε ἀπό τό πλοῖο κι ἄρχισε νά περπατεῖ πάνω στά νερά, πλησιάζοντας τόν Ἰησοῦ. Μπροστά ὅμως στό δυνατό ἀέρα κλονίστηκε κι ἄρχισε νά βουλιάζει.

Τότε φώναξε δυνατά: «Κύριε, σῶσε με!. Πνίγομαι..»

Ὁ Χριστός, πού εἶχε πλησιάσει πιά, τόν ἔπιασε καί τοῦ εἶπε: «Ὀλιγόπιστε, γιατί δειλίασες;»

Ὅταν ἀνέβηκαν στό πλοῖο, ὁ ἀέρας κόπασε ἀμέσως, κι ἀπλώθηκε ἡ γαλήνη. Ἄλλο θαῦμα τοῦτο! Οἱ μαθητές ἔβλεπαν ὅτι ὁ Χριστός ἐξουσιάζει τή φύση καί γι'αυτό τόν προσκύνησαν καί τοῦ εἶπαν: «Ἀληθινά εἶσαι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ».

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Τί ἔκαμε ὁ Χριστός μετὰ τὸν χορτασμό τῶν «πεντακισχιλίων»;
- Γιατί ἔστειλε μόνους τοὺς μαθητές στό πλοῖο;
- Γιατί ὁ Πέτρος μιά βάδιζε πάνω στή θάλασσα καί μιά βούλιαζε;
- Τί πρέπει νά κάνομε σέ κάθε δυσκολία τῆς ζωῆς;

ΔΙΔΑΓΜΑ:

- Ἀφοῦ καί τὰ ἄψυχα ὑπακούουν στόν παντοδύναμο Δημιουργό, πόσο πιό ὑπάκουοι πρέπει νά εἶναι οἱ ἄνθρωποι...

9. Ἡ θεραπεία τοῦ δούλου τοῦ ἑκατοντάρχου

Ὅταν κάποτε ὁ Ἰησοῦς μπῆκε στήν ὁμορφη Καπερναοῦμ, παρουσιάστηκε σ' αὐτόν ἕνας Ρωμαῖος ἑκατόνταρχος καί τοῦ εἶπε πῶς ἔχει κατάκοιτο τό δούλο του. Τόν παρακαλοῦσε δέ νά τόν θεραπεύσει.

Ὁ ἑκατόνταρχος δέν ἦταν ἀπό τή γενιά τοῦ Ἰσραήλ. Ἦταν ἕνας ξένος. Κάτι χειρότερο: Ἦταν ἕνας κατακτητής γιά τοὺς Ἰσραηλίτες. Κι ὁμως συμπεριφέρεται πρὸς τό δούλο του καί πρὸς ὅλους σάν ἀδερφός.

Γι' αὐτό ὁ Χριστός τοῦ εἶπε πῶς θά πάει στό σπίτι του καί θά γιαντρέψει τόν ἄρρωστο.

Ἡ πίστη ὁμως τοῦ ἑκατόνταρχου εἶναι ἀπέραντη. Δέ νιώθει ἄξια τή στέγη του νά στεγάσει τό Θεό. Καί τοῦ λέει:

- Κύριε, δέν εἶμαι ἄξιος νά σέ δεχθῶ σπίτι μου. Πές ἕνα λόγο κι ὁ δούλος μου θά γιαντρευτεῖ. Νά, ὅπως ἐγώ διατάζω τοὺς στρατιῶτες μου καί μέ ὑπακούουν, ἔτσι κι ἐσύ ἔχεις ἐξουσία ἀπό τό Θεό νά διατάξεις ὅ,τι θέλεις καί γίνεται.

Ὁ Ἰησοῦς θαύμασε τήν πίστη τοῦ ἑκατόνταρχου καί εἶπε πρὸς τό πλήθος, πού εἶχε συγκεντρωθεῖ στό μεταξύ:

- Τέτοια πίστη δέ βρῆκα, οὔτε στόν ἐκλεκτό λαό τοῦ Θεοῦ, στοὺς Ἰσραηλίτες.

Ἔπειτα εἶπε στόν ἑκατόνταρχο: «Πήγαινε καί θά γίνει αὐτό, πού πιστεύεις».

Κι ἀπό τή στιγμή ἐκείνη θεραπεύτηκε ὁ δοῦλος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Τί ἦταν ὁ ἑκατόνταρχος καί τί θαύμασε σ' αὐτόν ὁ Χριστός, πράγμα πού περίμενε ἀπό τούς Ἰουδαίους;
- Πῶς πρέπει νά ζητοῦμε κάτι ἀπό τό Θεό;
- Ποιά ἄλλα ἀνάλογα περιστατικά γνωρίζετε;

10. Ἡ θεραπεία τῆς Χαναναίας

Κάποτε ὁ Χριστός βρέθηκε στά σύνορα τῶν δυό φοινικικῶν πόλεων Τύρου καί Σιδώνας. Ἦθελε νά διδάξει ἐκεῖ μέ τήν ἡσυχία του τούς μαθητές του.

Ἡ φήμη του ὅμως εἶχε φτάσει καί στά μέρη ἐκεῖνα καί παρόλο πού οἱ κάτοικοι ἦταν εἰδωλολάτρες, πολλοί ἔτρεξαν νά τόν δοῦν.

Πῆγε καί μιά Χαναναία καί τόν παρακαλοῦσε νά γιαιτρέψει τήν κόρη της, πού βασανιζόταν ἀπό πονηρά δαιμόνια.

Ὁ Ἰησοῦς θέλησε νά δοκιμάσει τήν πίστη της καί δέν τῆς ἀπάντησε.

Ἡ Χαναναία ὅμως δέ λύγισε ἀπ' τή φαινομενική ἀδιαφορία τοῦ Ἰησοῦ. Πῆγε στούς μαθητές του καί τούς παρακάλεσε νά μεσιτέψουν στό Δάσκαλό τους γι' αὐτήν.

Τό ἔκαναν, λέγοντάς του:

- Κύριε, κάμε κάτι γι' αὐτήν. Μᾶς ἐνοχλεῖ διαρκῶς.

Κι ὁ Χριστός τῆς εἶπε:

- Δέν εἶναι σωστό νά παίρνει κανεῖς φωμί ἀπό τό στόμα τῶν παιδιῶν του καί νά τό δίνει στούς σκύλους.

Ἦθελε μέ τά λόγια αὐτά νά τῆς θυμίσει πῶς οἱ Ἰουδαῖοι θεωροῦσαν τούς εἰδωλολάτρες ξένους γιά τό Θεό.

Μέ απέραντη ταπεινοφροσύνη ή Χαναναία δέχεται τήν παρομοίωσή της μέ σκύλο του σπιτιού καί δέ γυρεύει από τό τραπέζι του Κυρίου παρά λίγα ψίχουλα.

Τά λόγια της συγκίνησαν τόν Κύριο. Ἡ γυναίκα αὐτή, ὅσα-δήποτε εἶδωλα κι ἂν λάτρευε, ἔπρεπε νά βοηθηθεῖ. Μήπως κι ὁ ἴδιος ἦρθε νά σώσει μόνο τούς Ἰσραηλίτες; Δέν ἦρθε νά δημιουργήσει ἓνα καινούριο κόσμο πάνω ἀπό σύνορα κι ἀπό ἔθνη; Κι εἶπε στή Χαναναία:

– Γυναίκα, ἔχεις μεγάλη πίστη καί θά γίνει τό θέλημά σου! Κι ἀπ' τή στιγμή ἐκείνη θεραπεύτηκε ἡ κόρη της.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

– Ἡ ἐπιμονή πού ἔδειξε ἡ Χαναναία ἦταν μιά πράξη ἐπαινετή. Νομίζετε ὅτι ἡ ἐπιμονή μπορεῖ μερικές φορές νά εἶναι κακή; Πότε εἶναι προτέρημα καί πότε ἐλάττωμα;

– Γιατί μερικές φορές ὁ Θεός δέν ἀπαντᾷ ἀμέσως σέ ὅσα του ζητοῦμε;

11. Ἡ ἀνάσταση του γιου τῆς χήρας στή Ναϊν

Ἡ Χριστός πήγαινε κάποτε στή μικρή πόλη Ναϊν. Μαζί του βάδιζαν οἱ μαθητές του, ἄρκετοί ὀπαδοί του καί ἄλλοι πολλοί.

Ὅπως κι ἄλλες πόλεις, ἔτσι κι ἡ Ναϊν εἶχε τείχος ὀλόγουρα, μέ πύλες ἐδῶ κι ἐκεῖ.

Ἐκεῖ, πού ὁ Κύριος πλησίαζε σέ μιά πύλη, συνάντησε μιά κηδεῖα. Τό νεκροταφεῖο βρισκόταν κι ἐδῶ ἔξω ἀπό τήν πόλη.

Μιά χήρα μητέρα κήδευε τό μοναχοπαιδί της μέ σπαρακτικές κραυγές καί τήν κηδεῖα συνόδευε ἄρκετό πλήθος.

Ἡ Ἰησοῦς λυπήθηκε τή χαροκαμένη μάνα. Τήν πλησίασε καί τῆς εἶπε: «Μήν κλαῖς»!

Ἐπειτα πήγε στό νεκρό ἀγοράκι κι ἄγγιξε τό νεκροκρέβα-

το. Τούς νεκρούς ήταν απαγορευμένο τότε νά ἐγγίζουν, γιατί τὰ σώματά τους τὰ θεωροῦσαν ἀκάθαρτα.

Οἱ ἄνθρωποι, πού κρατοῦσαν τό φέρετρο, σταμάτησαν.

Ὁ Χριστός εἶπε στό νεκρό παιδάκι:

– Παιδί μου, σοῦ λέω νά σηκωθεῖς!

Μέ τή θεία ἐντολή τό νεκρό παιδί σηκώθηκε μπροστά στά ἐκπληκτα μάτια ὄλων.

Ὁ Ἰησοῦς πῆρε ἀπό τό χέρι τό παιδί καί τό ἔδωσε στή μητέρα του.. Ἐκείνη, μέ δάκρυα χαρᾶς κι εὐγνωμοσύνης, εὐχαρίστησε τόν Κύριο κι ἔφυγε καταχαρούμενη γιά τό σπίτι της.

Χαρά, ἀνακατεμένη μ' εὐλάβεια καί φόβο, κατέλαβε κι ὅλους ὅσοι παρακολουθοῦσαν τήν κηδεία κι εἶδαν τό θαῦμα. Ὅλοι ἔμειναν ἐκπληκτοί μπροστά στή δύναμη τοῦ Χριστοῦ καί ἀνασταίνοντας τό νεκρό παιδί τοῦ χωριοῦ τους ἔδειξε ὅτι ἐξουσιάζει τή ζωή καί τό θάνατο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Μέ τή φράση «μή κλαῖς» τί ἤθελε νά διδάξει ὁ Χριστός στή μητέρα τοῦ νεκροῦ καί σ' αὐτούς πού τόν συνόδευαν;
- Πῶς πρέπει ὁ Χριστιανός νά βλέπει τό θάνατο;

12. Ἡ ἀνάσταση τῆς θυγατέρας τοῦ Ἰαείρου

Κάποτε ὁ Χριστός βρέθηκε στήν Καπερναοὺμ καί δίδασκε τόν κόσμο. Ξαφνικά ἔφτασε ἀνήσυχος ἕνας σεβάσμιος ἄνθρωπος. Ἦταν ὁ Ἰάειρος, ὁ ἀρχηγός τῆς Συναγωγῆς, πού ἐπέβλεπε γιά τήν τάξη μέσα σ' αὐτή.

Ὁ Ἰάειρος εἶχε ἐτοιμοθάνατη τή μονάκριβη δωδεκάχρονη κόρη του. Ἔπεςε, λοιπόν, στά πόδια τοῦ Ἰησοῦ καί τόν θερμopαρακαλοῦσε:

Ὁ Χριστὸς ἀνασταίνει τὴ θυγατέρα τοῦ Ἰαεῖρου (Μωσαϊκὸ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Μόντρεαλ).

- Κύριε, τό κορίτσι μου πεθαίνει. Ἔλα νά βάλεις ἐπάνω του τό χέρι Σου καί εἶμαι βέβαιος πώς θά σωθεῖ καί θά ζήσει.

Ὁ Χριστός τόν λυπήθηκε. Πῆρε τούς μαθητές του καί ξεκίνησε μέ τόν Ἰάειρο γιά τό σπίτι του. Στό δρόμο ἕνας ὑπηρέτης ἔφερε στόν Ἰάειρο τή θλιβερή εἶδηση πώς τό κοριτσάκι πέθανε κι ἦταν ἀνώφελο νά κουράζουν ἄλλο τό Διδάσκαλο.

Ὁ δυστυχισμένος πατέρας ἔμεινε σάν ἀπολιθωμένος. Μά ὁ Χριστός τοῦ ψιθύρισε:

- Μή φοβᾶσαι. Πίστευε κι ἡ κόρη σου θά σωθεῖ.

Ὅταν ἔφτασαν στό σπίτι τοῦ Ἰαείρου, ὁ Χριστός μέ τρεῖς μαθητές του, τόν Πέτρο, τόν Ἰωάννη καί τόν Ἰάκωβο, προχώρησε ὡς τό δωμάτιο τῆς νεκρῆς, μαζί μέ τούς γονεῖς τῆς.

Ὅλοι ἔκλαιαν ἐκεῖ μέσα καί μοιρολογοῦσαν τή νεκρή. Ὁ Χριστός τούς εἶπε:

- Μὴν κλαῖτε, γιατί τό κοριτσάκι δέν πέθανε, ἀλλά κοιμᾶται.

Ἐκεῖνοι ὅμως κουνοῦσαν τό κεφάλι, γιατί ἤξεραν πώς πέθανε. Ὁ Χριστός τούς ἔβγαλε ἔξω, ἔπιασε τήν κόρη ἀπό τό χέρι καί τῆς εἶπε:

- Κόρη μου, σήκω!

Κι ἀμέσως ἡ ζωὴ θέρμανε τό παγωμένο σῶμα. Ἡ κόρη ἀναστήθηκε κι ὁ Χριστός εἶπε στούς γονεῖς τῆς νά τῆς δώσουν φαγητό. Ὁ ὄργανισμός τῆς λειτουργοῦσε κανονικά πιά..

Οἱ γονεῖς τῆς κόρης τὰ ἔχασαν, βλέποντας τή νεκραναστημένη. Ὁ Χριστός τούς σύστησε νά μήν ποῦν σέ κανένα τό τί συνέβη. Ἀρκεῖ, πού τούς ἔσωσε ἡ πίστη τους. Χωρίς αὐτή δέν μπορεῖ κανεὶς οὔτε νά γιαιτρευτεῖ, οὔτε νά δεχθεῖ τὰ θαύματα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Γιατί ὁ Ἰάειρος ἤρθε καί παρακάλεσε τό Χριστό; Τί εἶχε ἀκούσει γι' αὐτόν;
- Πῶς ἔγινε ἡ ἀνάσταση τῆς κόρης;

- Γιατί ὁ Χριστός σύστησε στους γονεῖς νά μὴν ἀνακοινώσουν τὸ θαῦμα;

ΔΙΔΑΓΜΑ:

- Πρέπει νά ἔχουμε ἀκλόνητη πίστη στή δύναμη τοῦ Θεοῦ.

13. Ἡ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου

Στή μικρή πόλη Βηθανία, κοντά στήν Ἱερουσαλήμ, ζοῦσε ὁ Λάζαρος μέ τίς ἀδελφές του Μάρθα καί Μαρία. Ὁ Λάζαρος ἦταν φίλος τοῦ Χριστοῦ κι οἱ ἀδελφές του ἦταν μαθήτριές του.

Ἡ ἔγερση τοῦ Λαζάρου (Μονή Διονυσίου).

Κάποτε, πού ὁ Χριστός δίδασκε στίς χῶρες πού εἶναι πέρα ἀπό τόν Ἰορδάνη ποταμό, πῆρε μήνυμα ἀπό τίς ἀδελφές τοῦ Λαζάρου, ὅτι ὁ φίλος του ἦταν ἐτοιμοθάνατος. Γι' αὐτό τόν παρακαλοῦσαν νά πάει καί νά τόν δεῖ.

Ὁ Χριστός εἶπε στούς μαθητές του: «Αὐτή ἡ ἀρρώστια δέ θά καταλήξει σέ θάνατο». Κι ἔμεινε στά μέρη ἐκεῖνα ἐπί δυό ἡμέρες. Τότε τούς εἶπε: « Ὁ φίλος μου ὁ Λάζαρος κοιμήθηκε. Πάμε νά τόν ξυπνήσω». Κι ἐπειδὴ οἱ μαθητές του δέν κατάλαβαν τά λόγια του, τούς τό εἶπε καθαρά: « Ὁ Λάζαρος πέθανε!» Καί ξεκίνησαν γιά τή Βηθανία.

Ὄταν ἔφτασαν ἐκεῖ, τὸ Λάζαρο τόν εἶχαν θάψει πιά. Κι ἡ Μάρθα, πού ἔτρεξε νά τόν ὑποδεχθεῖ, τοῦ εἶπε:

– Κύριε, ἂν ἦσουν ἐδῶ, ὁ ἀδελφός μου δέ θά πέθαινε... Ἄλλά καί τώρα, τό ξέρω, ὅ,τι νά ζητήσεις ἀπό τό Θεό, θά σοῦ τό δώσει.

Ὁ Κύριος τῆς εἶπε:

– Θά ἀναστηθεῖ ὁ ἀδελφός σου!

– Τό ξέρω πώς θά ἀναστηθεῖ τότε, πού θά ἀναστηθοῦν ὅλοι οἱ νεκροί! εἶπε ἡ Μάρθα.

– Μά ἐγώ εἶμαι ἡ Ἀνάσταση καί ἡ Ζωή – τῆς λέει ὁ Ἰησοῦς. Ὅποιος πιστεύει σέ μένα κι ἂν πεθάνει, θά ζήσει. Τό πιστεύεις αὐτό;

– Κύριε, ἐγώ πιστεύω ὅτι Σύ εἶσαι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ.

Ἐφτασε καί ἡ Μαρία, πού ἔπεσε στά πόδια του κι ἔκλαιε μέ σπαραγμούς. Μαζί τῆς ἔκλαιαν καί ὅλοι οἱ ἄλλοι, πού τήν εἶχαν ἀκολουθήσει.

Ἡ πένθιμη αὐτή σκηνή συγκίνησε τόσο τόν Κύριο, πού δάκρυσε κι αὐτός. Ὅλοι δέ μαζί προχώρησαν πρὸς τόν τάφο τοῦ Λαζάρου. Ἦταν ἓνα μικρό σπήλαιο, σκαλισμένο μέσα στό βράχο. Μιά μεγάλη πέτρα σκέπαζε τό στόμιό του.

Ὁ Χριστός εἶπε νά κυλήσουν τήν πέτρα, ἀλλά ἡ Μάρθα δίστασε γιά μιά στιγμή καί τοῦ εἶπε: «Κύριε, πέρασαν τώρα τέσσερις μέρες καί θά μυρίζει πιά...» Μά ὁ Χριστός τῆς θύμισε αὐτά, πού τῆς εἶχε πεῖ πρωύτερα κι οἱ ἐλπίδες τῆς ἄνθισαν πάλι.

Μέ πολύ κόπο οί συγγενεῖς κύλισαν τό λίθο. Ὁ Χριστός προχώρησε, ἔκαμε θερμή προσευχή πρὸς τόν Οὐράνιο πατέρα του κι ἔπειτα εἶπε δυνατά:

– Λάζαρε, ἔβγα ἔξω!

Ἦλοι σταμάτησαν καί τήν ἀναπνοή τους ἀκόμα καί περίμεναν τό ἀποτέλεσμα. Καί τό θαῦμα ἔγινε! Ὁ νεκρός Λάζαρος βγήκε μόνος του ἀπό τόν τάφο, παρόλο πού ἦταν δεμένος μέ τό λευκό σάβανο...

Ἔτρεξαν τότε καί τόν ἔλυσαν, τόν ἀγκάλιασαν καί τόν φιλοῦσαν. Γιά ἄλλη μιά φορά φάνηκε ἡ παντοδυναμία τοῦ Χριστοῦ πού νίκησε τό θάνατο. Αὐτό τό θαῦμα, πού ἔγινε λίγες ἡμέρες πρὶν ἀπό τά πάθη τοῦ Χριστοῦ, ἦταν τό προανάκρουσμα γιά τήν τελική συντριβή τοῦ θανάτου πού ἔγινε μέ τή σταυρική θυσία τοῦ Χριστοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Πῶς σᾶς φαίνεται ἡ συνομιλία τοῦ Χριστοῦ μέ τίς ἀδελφές τοῦ Λαζάρου γιά τή ζωή καί τό θάνατο;
- Πῶς καταλαβαίνετε τήν ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ «Ἐγώ εἶμαι ἡ ἀνάσταση καί ἡ ζωή»;

Ε΄ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. Ή παραβολή τοῦ σπορέα

Ὁ Χριστός συνήθιζε κατά τή διδασκαλία του νά χρησιμοποιεῖ τίς «παραβολές», γιά νά βοηθήσει τούς ἀκροατές του ὥστε νά νιώσουν τίς ἀλήθειες, πού ἔκρυβε τό κήρυγμά του.

Ἡ παραβολή εἶναι μιά διήγηση, πλεγμένη μέ διάφορες πράξεις, πού δέν ἔγιναν βέβαια, ἀλλά πού εἶναι δυνατό νά γίνουν. Ἔτσι ὁ Κύριος χρησιμοποιοῦσε σκηνές ἀπό τήν καθημερινή ζωή καί τίς διηγόταν σάν ἱστορίες. Μέ αὐτές δίδασκε τούς Ἰουδαίους, ἀλλά διδάσκει κι ὅλους τούς ἀνθρώπους.

Προκειμένου, νά διδάξει ὅτι δέν ἀρκεῖ ν' ἀκοῦμε τό λόγο τοῦ Θεοῦ, ἀλλά πρέπει νά κάνουμε καί τήν ψυχή μας γόνιμη γῆ γιά καλές πράξεις, εἶπε τήν ἐξῆς παραβολή:

Κάποτε ἕνας γεωργός φορτώθηκε στόν ὦμο τό σακίδιο μέ τό σπόρο καί πῆγε νά τόν σπείρει στό χωράφι του.

Ἐκεῖ, πού ἔσπερνε, μερικοί σπόροι ἔπεσαν στά σκληρά μονοπάτια, ἀπό τά ὅποια περνοῦν οἱ διαβάτες. Ἐκεῖ τούς ποδοπάτησαν οἱ περαστικοί ἢ τούς ἔφαγαν τά πεινασμένα πουλάκια.

Ἄλλοι πάλι σπόροι ἔπεσαν σέ χῶμα, πού ἀπό κάτω εἶχε πέτρινο στρώμα. Ἔτσι οἱ σπόροι φύτρωσαν, ἀλλά, μή ἔχοντας ὑγρασία, δέν ἀπόκτησαν βαθιές ρίζες. Γρήγορα ὁ καυτερός ἥλιος ἔσβησε τό πράσινο χρῶμα τῆς ζωῆς καί τούς ἔδωσε τό κίτρινο τοῦ θανάτου.

Ἡ διήγηση τῆς παραβολῆς τοῦ σπορέα (Μονή Ἰβήρων)

Μερικοί σπόροι ἔπεσαν σέ καλό χῶμα. Ὅμως μαζί τους φύτεψαν κι ἀγκάθια, πού μεγάλωσαν κι αὐτά καί στό τέλος τοὺς ἐπνιξαν.

Τέλος τό ὑπόλοιπο μέρος τοῦ σπόρου ἔπεσε στή γῆ τή μαλακή κι εὐφορη. Ὅταν φύτεψε, ἔδωσε καρπό ἑκατό φορές περισσότερο ἀπό ὅτι ἦταν ὁ σπόρος.

Οἱ ἀκροατές τοῦ Κυρίου, δέν κατάλαβαν τό βαθύτερο νόημα τῆς παραβολῆς. Ἀρκέστηκαν μόνο στό ν' ἀκούσουν τήν ὁμορφη ἱστορία. Οἱ μαθητές ὅμως τοῦ Χριστοῦ εἶχαν τή θεία Χάρη νά μαθαίνουν τά μυστικά τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό ζήτησαν ἀπό τόν Κύριο νά τοὺς πει τήν ἔννοια καί τή σημασία τῆς παραβολῆς.

Ὁ Κύριος τοὺς ἐξήγησε:

– Σπόρος εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Οἱ σπόροι, πού ἔπεσαν στό δρόμο εἶναι τά λόγια, πού ἄκουσαν καρδιές σκληρές ἀπό τήν ἁμαρτία. Ὁ Σατανάς δέν τίς ἀφήνει νά πιστέψουν καί νά σωθοῦν. Οἱ σπόροι, πού ἔπεσαν στήν πέτρα, εἶναι τά λόγια, πού ἄκουσαν μερικοί ἄνθρωποι μέ χαρά. Ὅμως δέν ριζοβόλησαν μέσα στήν ψυχή τους καί μέ τήν πρώτη δυσκολία τοὺς λησμόνησαν. Οἱ σπόροι, πού ἔπεσαν μέσα σ' ἀγκάθια, εἶναι τά λόγια πού ἄκουσαν μερικοί ἄνθρωποι, ἀλλά οἱ ἐγνοιες τῆς ζωῆς, τά πλούτη κι οἱ διασκεδάσεις τοὺς τράβηξαν περισσότερο. Δέν τά ἄφησαν νά κατηφορίσουν μέσα τους. Τέλος οἱ σπόροι, πού ἔπεσαν σέ καρπερή γῆ, εἶναι τά λόγια πού ἄκουσαν ἄλλοι ἄνθρωποι μέ προθυμία καί ὑπομονή. Γι' αὐτό καρποφόρησαν μέ-

σα στίς καρδιές τους. Ἐγιναν ἄνθρωποι, πού καί τόν ἑαυτό τους σώζουν καί τούς ἄλλους ὠφελοῦν.

Ἐξάλου μέ τήν παραβολή αὐτή ὁ Κύριος μᾶς φανέρωσε καί τά ἐξῆς, πολύ γενικότερα:

– Ὁ Χριστός κήρυξε στό λαό τοῦ Ἰσραήλ, πού δέθηκε μέ τό θεό. Εἶχε δεχθεῖ τίς ἐντολές Του. Ὁ Κύριος, μέ τό μήνυμά του, ἦρθε νά ξαναζωντανέψει τό «σύμφωνο τοῦ Σινᾶ». Νά τοῦ δώσει οὐσιαστικότερο νόημα. Μά ὁ λαός αὐτός γίνηκε ἡ πετρωμένη γῆ καί δέχτηκε τό «σπόρο».

– Ἐπειτα πολλοί Ἰουδαῖοι δέν εἶδαν τό Μεσσία στό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ. Πολλοί ἄκουαν πρόσχαρα τό κήρυγμά του, ἀλλά ἡ πίστη τους δέν εἶχε «ρίζα». Ἡ ψυχή τους ἔμοιαζε μέ τήν ἄγονη γῆ, πού ἔκρυβε μέσα της τήν πέτρα κι ἐμπόδιζε κάθε βλάστηση. Οἱ ἄλλοι περίμεναν ἕνα Μεσσία-Βασιλέα, ἔναν «ἐλευθερωτή» ἀπό τή σκλαβιά τῶν Ρωμαίων.

– Ἀλλά καί οἱ μαθητές τοῦ Κυρίου δέν εἶχαν ἀκόμα τήν ἀσάλευτη πίστη. Ἦταν ἡ ἀβοτάνιστη γῆ, ὅπου τ' ἀγκάθια ἐπνιγαν τό σπόρο. Εἶχαν ὅμως τή θεία Χάρη καί ζητοῦσαν ἀπό τόν Κύριο τή βοήθειά του.

– Τέλος «ἀγαθή γῆ» τοῦ καιροῦ ἐκείνου ἦταν μερικές ψυχές, πού ἔτρεφε τό «μάννα» τῶν προφητῶν. Ἦταν ὁ Ἰωακείμ καί ἡ Ἄννα, ὁ Ζαχαρίας καί ἡ Ἐλισάβητ κ.τ.λ. Αὐτοί ζοῦσαν μέ τήν προσμονή τοῦ Μεσσία.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Πότε ἡ καρδιά μας μοιάζει μέ τό πέτρινο ἔδαφος; Μήπως ὅταν δέ συνομιλοῦμε μέ τό θεό κατά τήν προσευχή; Μήπως ὅταν δέν πηγαίνουμε στήν ἐκκλησία μέ τή θέλησή μας;
- Μέ ποιούς, ἀπό ὅσους τό θεῖο λόγο, πρέπει νά μοιάζουμε; Πῶς τούς λόγους αὐτούς θά τούς κάνουμε καλά ἔργα;

ΕΡΓΑΣΙΑ:

- Νά γράψετε μέ ὠραία γράμματα καί νά ἐξηγήσετε τά λόγια τοῦ Χριστοῦ:

« Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν, ἀκουέτω...»

Ὁ Καλός Ποιμένας

2. Ἡ παραβολή τοῦ προβάτου πού χάθηκε

Οἱ Φαρισαῖοι κατηγοροῦσαν συχνά τό Χριστό ἐπειδή συναστρεφόταν ἀμαρτωλούς ἀνθρώπους. Ὁ Χριστός, γιά νά δείξει τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ σέ κάθε ἀνθρωπο καί τή φροντίδα του νά τόν σώσει, εἶπε τήν ἐξῆς παραβολή:

Ἕνας βοσκός πήρε τό πρῶι τά ἑκατό του πρόβατα καί τά πήγε στή βοσκή. Ἐκεῖ, κάποια στιγμή, πρόσεξε πώς τοῦ ἔλειπε ἕνα. Τό πρόβατο αὐτό, πού ἔφυγε ἀπό τό κοπάδι, κινδύνευε ἀπό τό λύκο! Τί νά ἔκανε, γιά νά τό σώσει;

Ἐξασφάλισε κάπου τά ἄλλα του πρόβατα κι ἔτρεξε νά βρεῖ τό ἕνα, τό χαμένο. Ἐψαξε, φώναξε, ἀνησύχησε γι' αὐτό. Ἐπί τέλος τό βρῆκε!

Ἡ χαρά του ἦταν τώρα ἀπερίγραπτη. Τό πήρε στά χέρια του καί τό σήκωσε στούς ὤμους του. Καί τό βράδυ κάλεσε τούς φίλους του, νά χαροῦν ὅλοι μαζί γιά τή σωτηρία τοῦ χαμένου προβάτου...

Κι ὁ Ἰησοῦς κατέληξε:

– Σᾶς βεβαιώνω πώς παρόμοια χαρά γίνεται στόν οὐρανό

σέ κάθε μετάνοια άμαρτωλοῦ καί ὄχι ένενήντα έννιά δικαίων, πού δέν έχουν καμιά ανάγκη από μετάνοια.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Τί δείχνει ή φροντίδα τοῦ Χριστοῦ γιά τό χαμένο πρόβατο;
- Ποιοί μοιάζουν μέ τό χαμένο πρόβατο τῆς παραβολῆς;
- Ποῦ μπορούμε νά εἶμαστε βέβαιοι γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς μας καί γιά ποιούς λόγους;

3. Ἡ παραβολή τοῦ Ἀσώτου

Ὁ Κύριος εἶπε τήν ἐξῆς παραβολή:

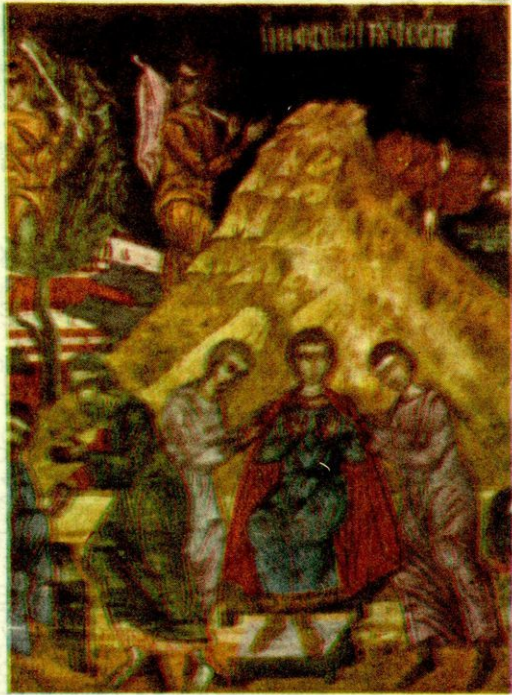
Ἕνας πατέρας εἶχε δύο γιούς καί τοὺς ἀγαποῦσε πολύ. Ἀλλά ὁ μικρότερος θέλησε νά φύγει ἀπό τό πατρικό σπίτι. Παρουσιάστηκε λοιπόν στόν πατέρα του καί τοῦ ζήτησε τό μερίδιό του ἀπό τήν περιουσία τους. Μέ πόνο καρδιάς ὁ πατέρας μοίρασε τήν περιουσία κι ἔδωσε στό παιδί του ὅ,τι τοῦ ἀναλογοῦσε. Ἐκεῖνο πήρε τό μερίδιό του καί ξενιτεύθηκε σέ χώρα μακρινή. Ἐκεῖ βρῆκε φίλους καί σπατάλησε ὅλα του τά χρήματα σέ διασκεδάσεις καί γλέντια. Ἐπειτα τόν παράτησαν οἱ φίλοι του κι αὐτόν τόν θέριζε ἡ πείνα.

Ἀναγκάστηκε νά πιάσει δουλειά καί νά γίνεи χοιροβοσκός. Πόσο λαχταροῦσε νά χορτάσει μέ τά χαρούπια, πού ἔτρωγαν οἱ χοῖροι! Ἀλλά οἱ ὑπηρέτες, πού τά μοίραζαν, ἔμειναν ἐκεῖ καί κοίταζαν νά τρέφονται οἱ χοῖροι μέ αὐτά καί ὄχι ὁ χοιροβοσκός.

Κάποια στιγμή ὁ ἄσωτος κατάλαβε ὅλο τόν ξεπεσμό του. Σκέφτηκε: «Πόσοι ὑπηρέτες στό σπίτι τοῦ πατέρα μου ἔχουν ἄφθονο ψωμί κι ἐγώ πεθαίνω ἀπό τήν πείνα. Θά σηκωθῶ, λοιπόν, θά πάω στόν πατέρα μου καί θά τοῦ πῶ: «Πατέρα, ἁμάρτη-

Ἡ ἐπιστροφή τοῦ ἀσώτου.

σα στό Θεό καί σέ σένα... Δέν ἀξίζω πιά νά λέγομαι γιός σου. Πάρε με κοντά σου σάν ἐργάτη σου...»

Τό εἶπε καί τό ἔκαμε. Ἄμέσως ἔφυγε γιά τόν πατέρα του.

Ὁ πατέρας του, πού πάντα τόν περίμενε, τόν εἶδε ἀπό μακριά νά ἔρχεται. Ἄμέσως ἔτρεξε νά τόν ὑποδεχτεῖ. Ἔπεσε στό λαιμό του, τόν ἀγκάλιασε καί τόν φιλοῦσε μέ πόνο καί μέ μεγάλη στοργή.

Κι ὁ ἄσωτος ἄρχισε νά τοῦ λέει:

– Πατέρα, ἀμάρτησα στό Θεό καί σέ σένα...

Μά ὁ πατέρας δέν τόν ἄφησε νά τοῦ πεί περισσότερα. Φώναξε τούς ὑπηρέτες καί τούς εἶπε:

– Βγάλτε τήν καλύτερη φορεσιά καί ντύστε τον. Περάστε καί στό χέρι του δαχτυλίδι, ὅπως ἔχουν οἱ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι. Νά τοῦ φορέσετε καί ὑποδήματα, νά μή βαδίζει ξυπόλητος σάν

σκλάβος. Νά σφάζετε καί τό καλύτερο μοσχάρι, πού ἔτρεφα γιά μιὰ ἐξαιρετική περίπτωση. Θά φάμε καί θά γλεντήσουμε, γιατί ὁ γιός μου αὐτός ἦταν νεκρός κι ἀναστήθηκε, ἦταν χαμένος καί βρέθηκε.

Ἀργότερα, ὁ μεγαλύτερος γιός γυρίζοντας ἀπό τά χωράφια, ἄκουσε χαρῆς καί τραγούδια στό σπίτι. Ρώτησε κι ἔμαθε τά καθέκαστα. Θύμωσε καί δέν ἤθελε νά μπεῖ στό σπίτι. Ἐτρεξε τότε ὁ πατέρας του νά τόν βρεῖ καί μέ τήν ἴδια στοργή τόν καλοῦσε στή γιορτή. Μά κείνος τοῦ εἶπε:

– Πατέρα, χρόνια τώρα σέ ὑπηρετῶ καί ποτέ δέν μοῦ ἔδωσες ἓνα κατσικάκι νά διασκεδάσω κι ἐγώ μέ τούς φίλους μου. Τώρα, πού γύρισε ὁ ἀδελφός μου ὁ ἄσωτος, τοῦ ἔσφαξες τό καλύτερο θρεφτάρι μας.

Κι ὁ πατέρας τοῦ ἐξήγησε μέ στοργή:

– Παιδί μου, ἐσύ ἦσουν πάντα μαζί μου κι ὅλα μου τά καλά εἶναι δικά σου. Ἐπρεπε νά χαρεῖς πού ὁ ἀδελφός σου ἦταν νεκρός κι ἀναστήθηκε, κι ἦταν χαμένος καί βρέθηκε...

Ὁ ἄσωτος γιός εἶναι βέβαια ὁ καθένας, πού πιστεύει πῶς μπορεῖ νά ζήσει ἀποκομμένος ἀπό τόν οὐράνιο Πατέρα του. Κι ὁ Θεός περιμένει νά γυρίσει κοντά του ὁ κάθε ἀμαρτωλός νά τόν δεχτεῖ στή ζεστή ἀγκαλιά του. Ὁ μέγας καί φρόνιμος γιός ἐνσαρκώνει τούς Φαρισαίους, πού τηροῦν τό γράμμα τοῦ Νόμου, ἀλλά βρίσκονται μακριά ἀπ' τό πνεῦμα του...

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Μπορεῖς νά χαρακτηρίσεις μέ λίγα λόγια τή συμπεριφορά τοῦ Πατέρα τῆς παραβολῆς;
- Τί σημαίνει στήν πράξη σήμερα «ἐπιστροφή τοῦ ἀσώτου»;

4. Η κλήση του Ζακχαίου

Κάποτε ο Χριστός περνούσε από την Ίεριχώ, πηγαίνοντας προς τα Ίεροσόλυμα. Μόλις μαθεύτηκε τούτο στην πόλη, έτρεξαν πολλοί να τον δουν και να τον θαυμάσουν.

Ανάμεσα σ' αυτούς ήταν κι ένας πλούσιος τελώνης, ο Ζακχαίος. Ήταν όμως μικρόσωμος και γι' αυτό έτρεξε πιο μπροστά κι ανέβηκε σε μία μουριά, πού ήταν στο δρόμο απ' όπου θά περνούσε ο Χριστός.

Πραγματικά, σε λίγο έφτασε ο Ίησους εκεί. Σήκωσε τα μάτια του προς τον Ζακχαίο και, χωρίς να τον γνωρίζει διόλου, τον φώναξε με τ' όνομά του και του είπε:

– Ζακχαίε, έλα κάτω. Σήμερα θά μείνω στο σπίτι σου!

Ο κόσμος έμεινε κατάπληκτος με την απόφαση αυτή του Κυρίου. Όλοι γνώριζαν πώς ο Ζακχαίος ήταν άμαρτωλός, γιατί ως τελώνης, έπαιρνε περισσότερα από όσα έπρεπε για φόρο. Ο Ζακχαίος όμως, πού είχε μετανοήσει ειλικρινά, είπε μπροστά σε όλους:

– Κύριε, δίνω τή μισή μου περιουσία ως έλεημοσύνη στους φτωχούς. Κι αν είναι κάποιος πού τόν άδικησα, ας έρθει να του επιστρέψω τά τετραπλάσια απ' όσα του πήρα.

Κι ο Χριστός είπε τότε:

– Σήμερα ήρθε ή σωτηρία στο σπίτι αυτό. Άλλωστε ο «Υιός του ανθρώπου» δέν ήρθε στον κόσμο παρά γιά να βρει και να σώσει τόν κάθε άμαρτωλό...

Ο Ζακχαίος δέν ήταν κανένας άρρωστος πού περίμενε τό Χριστό να του γιατρέψει τό σώμα. Στην καρδιά και στην ψυχή του ήταν πού άπλώνονταν ένας βαρύς χειμώνας. Άποζητούσε ένα βλέμμα, πού σαν ήλιαχτίδα θά έλειωνε τόν πάγο μέσα εκεί. Καί τό βλέμμα του Ίησού στάθηκε σαν δροσιύ άγάπης, πού καρπός της ήταν ή έμπρακτη έξομολόγηση και ταπεινώση του τελώνη...

ΕΡΓΑΣΙΑ:

– Να γράψετε στα τετράδιά σας τά διδάγματα πού βγαίνουν από τή διήγηση γιά τό Ζακχαίο.

5. Ο Χριστός εύλογεῖ τὰ παιδιά

Τίς ὁμίλιες τοῦ Κυρίου τίς παρακολουθοῦσαν καί πολλές μητέρες, ἔχοντας στήν ἀγκαλιά τὰ παιδιά τους ἐπὶ ὀλόκληρες ὥρες. Πόσο λαχταροῦσαν νά τὰ εύλογήσει ὁ Θεῖος Διδάσκαλος!

Ἡ εύλογία ἦταν γιά τούς Ἰουδαίους πράγμα σημαντικό. Γι' αὐτό πλησίασαν τόν Ἰησοῦ καί περίμεναν νά τὰ εύλογήσει. Ὅμως οἱ μαθητές του, πού στήν ἀρχή πίστευαν σάν τούς ἄλλους Ἰουδαίους πώς τὰ παιδιά δέν ἔχουν θέση στή Συναγωγή γιατί δέν γνωρίζουν τήν Ἁγία Γραφή, ἔτρεξαν νά τ' ἀπομακρύνουν.

– Φύγετε! Ὁ Κύριος δέν ἔχει καιρό γιά μικρά παιδιά! Μά μία γλυκιά φωνή ἀκούστηκε τότε:

– Ἀφήστε τὰ παιδιά καί μήν τὰ ἐμποδίζετε νά ἔρθουν σέ μένα, γιατί σέ κείνους, πού θά γίνουν σάν αὐτά, ἀνήκει ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Κι ὁ Ἰησοῦς τούς χαμογέλασε καί τ' ἀγκάλιασε. Τά σήκωσε ψηλά καί τούς μίλησε μέ καλοσύνη. Ἐπειτα ἔβαλε τὰ χέρια του πάνω στά κεφαλάκια τους καί τὰ εύλόγησε ὅλα.

Τὰ παιδάκια ἦταν τόσο εὐτυχισμένα!

Ὁ Κύριος εύλόγησε τὰ παιδιά νά γίνουν ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ. Κι εύλόγησε ὄχι μονάχα τή σωματική, ἀλλά καί τήν πνευματική τους ἀνάπτυξη...

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Ποιά ἔννοια ἔχει ἡ εύλογία τῶν παιδιῶν ἀπό τό Χριστό;
- Σήμερα πώς δίνεται αὐτή ἡ εύλογία; Τί κάνετε ὅταν βλέπετε ἓνα κληρικό;

Ὁ Ἰησοῦς μιλῶντας μέ τή Σαμαρείτισσα στό πηγάδι τοῦ Ἰακώβ. Μικρογραφία τοῦ 11ου αἱ. σέ Εὐαγγελιστάριο τῆς Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

6. Ὁ διάλογος τοῦ Κυρίου καί τῆς Σαμαρείτιδας

Οἱ Ἰουδαῖοι δέν περνοῦσαν ἀπό τή Σαμάρεια, πού βρίσκεται ἀνάμεσα στή Γαλιλαία καί τήν Ἰουδαία. Κι αὐτό τό ἔκαναν ἐπειδή θεωροῦσαν τοὺς Σαμαρεῖτες ὡς ἀμαρτωλοὺς, μιά καί λάτρευαν τό Θεό στό Ὅρος Γαριζίν κι ὄχι στό Ναό τοῦ Σολομώντα ὅπως αὐτοί. Μάλιστα φοροῦσαν καί ροῦχα διαφορετικά ἀπό τοὺς Σαμαρεῖτες. Παλιές θρησκευτικές καί φυλετικές δια-

φορές έκαναν τούς 'Ιουδαίους και τούς Σαμαρείτες νά μισοῦνται μεταξύ τους.

Ὁ 'Ιησοῦς δέν μποροῦσε νά τηρήσει αὐτή τήν ἐχθρα καί πέρασε μέσα ἀπό τή Σαμάρεια. Κουρασμένος, ὅπως ἦταν, σταμάτησε νά ξεκουρασθεῖ κοντά στήν πόλη Συχέμ. Ἐκεῖ ἦταν ἓνα παλιό πηγάδι τοῦ 'Ιακώβ. Σ' αὐτό ἔμεινε ὁ 'Ιησοῦς ἐνῶ οἱ μαθητές του πῆγαν στήν πόλη ν' ἀγοράσουν τροφίμα.

Σέ λίγο ἔφτασε μιά Σαμαρείτιδα μέ τή στάμνα στόν ὦμο. Χωρίς νά δώσει σημασία στό Χριστό, πού ἀπό τά ρούχα τόν γνώρισε πώς ἦταν 'Ιουδαῖος, ἄρχισε νά βγάζει νερό ἀπό τό πηγάδι.

Ὁ 'Ιησοῦς, διψασμένος ἀπό τήν ὁδοιπορία, τήν παρακάλεσε νά τοῦ δώσει λίγο νερό. Ἐκείνη ἀπόρησε καί τόν ρώτησε:

– Πῶς ἐσύ, ἓνας 'Ιουδαῖος, ζητᾶς νερό ἀπό μιά Σαμαρείτιδα;

Κι ὁ Χριστός τῆς ἐξήγησε πώς αὐτός δέν εἶναι ἓνας ὁποιοσδήποτε 'Ιουδαῖος, ἀλλά ἓνας πού δίνει ἄλλου εἶδους νερό. Ζητᾶ λίγο γήινο νερό γιά νά δώσει «ζωντανό νερό», ἱκανό νά ξεδιψάσει τόν ἄνθρωπο μιά γιά πάντα..

Ἡ Σαμαρείτιδα δέν κατάλαβε τή σημασία πού εἶχαν τά λόγια αὐτά τοῦ Κυρίου. Σκέφτηκε ἀνθρώπινα καί τοῦ εἶπε:

– Τό πηγάδι εἶναι βαθύ καί σύ, Κύριε, δέν ἔχεις κουβά νά τραβήξεις τό νερό. Πῶς, λοιπόν ἔχεις τ' ἀστείρευτο νερό; Μήπως εἶσαι μεγαλύτερος ἀπό τόν πατέρα μας τόν 'Ιακώβ, πού μᾶς χάρισε αὐτό τό πηγάδι; Οἱ πατέρες μας προσκύνησαν τό Θεό σέ τοῦτο τό βουνό. Σεῖς πάλι λέτε πώς στήν 'Ιερουσαλήμ εἶναι ὁ τόπος, ὅπου πρέπει νά τόν προσκυνοῦμε...

Ὁ 'Ιησοῦς βρῆκε τήν εὐκαιρία νά τῆς διδάξει πώς ὁ Θεός εἶναι πνεῦμα καί δέν ἔχει καμιά σημασία ἄν τόν λατρεύουμε στό ὄρος Γαριζίν, ἤ στό Ναό τοῦ Σολομώντα ἤ ὅπουδήποτε ἄλλοῦ. Ὁ Θεός δέν περιορίζεται σέ τόπους. Ἀφοῦ εἶναι πνεῦμα, θέλει νά τόν λατρεύουν οἱ ἄνθρωποι μέ τίς πνευματικές τους δυνάμεις, μέ τήν ἀληθινή ἀφοσίωση τοῦ νοῦ καί τῆς καρδιάς τους πρὸς Αὐτόν. Τελικά τῆς φανέρωσε πώς εἶναι ὁ Μεσσίας.

Ἡ Σαμαρείτιδα συγκινήθηκε πολύ. Ἔφησε τῆ στάμνα κι ἔτρεξε στήν πόλη νά πεῖ σέ ὅλους πώς ἦρθε ὁ Μεσσίας καί βρίσκεται στό πηγάδι τοῦ Ἰακώβ. Τότε πολλοί ἔτρεξαν νά τόν δοῦν.

Στό μεταξύ γύρισαν κι οἱ μαθητές του μέ τά τρόφιμα. Ὁμως ὁ Κύριος δέν εἶχε ὄρεξη γιά φαγητό. Καί τούς εἶπε:

– Τροφή δική μου εἶναι νά κάνω τὸ θέλημα τοῦ Οὐράνιου Πατέρα μου καί νά ὀλοκληρώσω τὸ ἔργο Του.

Τότε ἔφτασαν κι οἱ Σαμαρείτες κι ἄρχισε τῆ διδασκαλία του. Τόσο πολύ ἔμειναν εὐχαριστημένοι, πού ὁ Κύριος ἔμεινε μαζί τους ἐπὶ δύο ἡμέρες νά τούς διδάσκει.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Ποιές μεγάλες ἀλήθειες φανέρωσε ὁ Χριστός στή Σαμαρείτιδα καί σ' ὅλο τόν κόσμο;

- Μπορεῖτε νά μάθετε τί ἀπέγινε ἡ Σαμαρείτιδα μετὰ τὸ διάλόγο της μέ τὸ Χριστό;

7. Ἡ παραβολή τοῦ ἄφρονα πλουσίου

Ἕνας πλούσιος εἶχε πολλά χωράφια. Τά καλλιεργοῦσε μέ μεγάλη φροντίδα κι εἶχε πάντα καλή σοδειά. Μιά χρονιά ὅμως ἡ καρποφορία ἦταν ἀνέλπιστη! Κι αὐτὴ ἡ ἀφθονία, ἀντὶ νά γεννηθεῖ στήν ψυχὴ του τῆ χαρά, τόν ἔριξε σέ μεγάλες σκέψεις. Κι ἔλεγε:

– Τί νά κάμω, πού οἱ ἀποθήκες μου δέ χωροῦν ἄλλο καρπὸ; Ποῦ νά βάλω τὴν τόση σοδειά μου;

Ἔμεινε ἀγρυπνος καί βασάνιζε τὸ μυαλό του νά βρεῖ κάποια λύση, γιατί νοιαζόταν μονάχα γιά τὴν καλοπέρασή του.

δέν ἔβλεπε γύρω του φτωχοὺς νά τοὺς μοιράσει τὰ περισσευούμενα, οὔτε πεινασμένους νά τοὺς χορτάσει.

Γι' αὐτό πῆρε τὴν κακὴ ἀπόφαση:

– Νά, τί θά κάμω: Θά γκρεμίσω τίς ἀποθήκες μου καί θά χτίσω ἄλλες μεγαλύτερες. Μέσα σ' αὐτές θά μαζέψω τὴν πλοῦσια σοδειά μου καί τότε θά πῶ: «Ψυχὴ μου, ἔχεις τόσα πολλὰ ἀγαθὰ, πού σου φτάνουν νά περάσεις μ' αὐτά χρόνια πολλὰ. Ξεκουράσου, λοιπόν, φάγε, πιές, γλέντα...»

Μέ ὅλα αὐτά τὰ σχέδια ἔπεσε νά κοιμηθεῖ ξένοιαστος! Μά ὁ Θεός, πού ὀρίζει τὴ ζωὴ τοῦ κάθε ἀνθρώπου, τοῦ εἶπε:

– Ἄμυαλε κι ἀνόητε ἄνθρωπε, αὐτὴ τὴ νύχτα πεθαίνεις. Κι αὐτά, πού ἐτοιμάζεις, τί θ' ἀπογίνουν;

Στό τέλος τῆς παραβολῆς ὁ Χριστός εἶπε στά πλήθη:

– Τά ἴδια θά πάθει, κι αὐτό τό τέλος θά ἔχει, κι ὁ καθένας πού θησαυρίζει γιά τόν ἑαυτό του ἀπό τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς κι ὄχι ἀπό καλά ἔργα, πού ἀρέσουν στό Θεό...

8. Ἡ παραβολὴ τοῦ Τελῶνη καί τοῦ Φαρισαίου

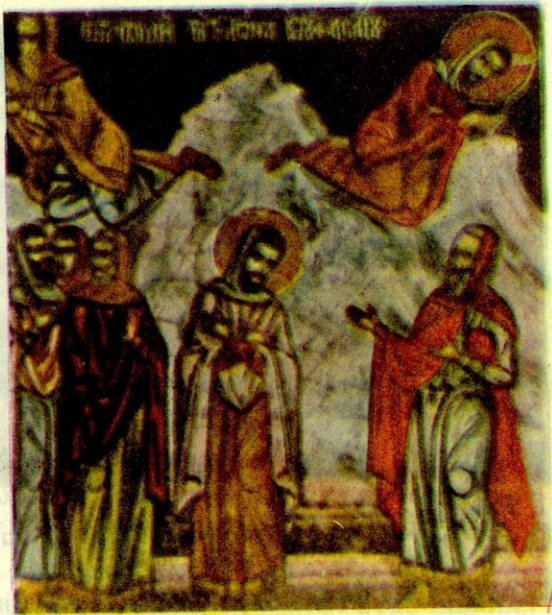
Μιά μέρα ἀνέβηκαν στό Ναό δύο ἄνθρωποι γιά νά προσευχηθοῦν. Ὁ ἓνας ἦταν Φαρισαῖος κι ὁ ἄλλος τελῶνης.

Ὁ Φαρισαῖος ὡς νομοδιδάσκαλος τοῦ ἰουδαϊκοῦ λαοῦ, ἀλλά ὑποκριτής καί βουτηγμένος στήν ἁμαρτία, στάθηκε στή μέση τοῦ Ναοῦ γιά νά τόν βλέπουν ὅλοι. Μέ περηφάνεια σήκωσε τὰ χέρια πρὸς τόν οὐρανὸ καί εἶπε:

– Σ' εὐχαριστῶ Θεέ μου, πού δέν εἶμαι σάν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Γιατί αὐτοὶ εἶναι κλέφτες, ἀδικοὶ καί αἰσχροί. Οὔτε φορτωμένος στήν ἁμαρτία σάν αὐτόν ἐδῶ τόν τελῶνη. Νηστεύω δύο φορές τὴ βδομάδα κι ἀπ' ὅσα κερδίζω, δίνω τό ἓνα δέκατο στοὺς φτωχοὺς.

Ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. (Λουκ. κη 14). (Τοιχογραφία, Καισαριανή, 17ος αἰ.).

Κι ἀφοῦ πρόσθεσε στίς ἄλλες ἁμαρτίες του τὴ μεγαλύτερη, τὴν ἀλαζονεία, ἔφυγε εὐχαριστημένος.

Ὁ Τελώνης στάθηκε μακριὰ ἀπὸ τὸ θυσιαστήριο. Ἐχοντας συνείδηση τῶν ἁμαρτιῶν του, δὲν τολμᾷ νὰ σηκώσει τὸ βλέμμα του πρὸς τὰ ὕψη, ὅπου δεσπόζει ὁ Κύριος. Κοιτάζει κάτω τὴ γῆ, μέ τὴν ὁποία εἶναι δεμένους ὅλες οἱ πράξεις του. Ξέρει πὼς οἱ εὐχαριστίες πρὸς τὸ Θεὸ δὲ γίνονται μέ λόγια ἀλλὰ μέ ἔργα. Γι' αὐτὸ, χτυπώντας τὸ στήθος του, κάνει τὴν προσευχὴ του μιά παράκληση:

– Θεέ μου, λυπήσου με τὸν ἁμαρτωλό καὶ συγχώρα με!
Καί μέ τὴν εἰλικρινή του αὐτὴ μετάνοια, ἔνωσε τὴν ψυχὴ του ξαλαφρωμένη.

Κι ὁ Χριστὸς ἐξήγησε:

– Σᾶς βεβαιώνω, ὅτι ἀπὸ τοὺς δύο αὐτοὺς συγχωρέθηκε ἀπὸ τὸ Θεὸ ὁ Τελώνης κι ὄχι ὁ Φαρισαῖος. Διότι ὅποιος ὑψώνει τὸν ἑαυτὸ του, θά ταπεινωθεῖ. Κι ὅποιος τὸν ταπεινώνει, θά ὑψωθεῖ καὶ θά τιμηθεῖ ἀπὸ τὸν Θεό...

Ο Καλός Σαμαρείτης. Τοιχογραφία του Μ. Πανσέληνου στό Πρωτάτο του Ἁγίου Ὁρους, 14ος αἰ.

9. Ἡ παραβολή τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη

Ὁ Μωσαϊκός Νόμος ὄριζε, κοντά στά ἄλλα, πῶς ἔπρεπε οἱ Ἰουδαῖοι νά ἀγαπᾶνε καί τόν «πλησίον» σάν τόν ἑαυτό τους. Δέν ξεκαθάριζε ὅμως ποιός εἶναι ὁ «πλησίον». Γι' αὐτό οἱ Ἰουδαῖοι ἀγαποῦσαν τούς συμπατριῶτες τους καί μερικούς ξένους, πού ζοῦσαν μεταξύ τους.

Ἕνας νομοδιδάσκαλος, λοιπόν, ρώτησε τό Χριστό νά τοῦ πεῖ ποιός εἶναι ὁ «πλησίον» Κι ὁ Χριστός, ἀντί γιά ἀπάντηση, εἶπε τήν ἐξῆς παραβολή:

Μιά φορά ἕνας ἄνθρωπος κατέβαινε ἀπό τήν Ἱερουσαλήμ πρὸς τήν Ἱεριχώ. Σέ ἕνα σημεῖο ὁ δρόμος περνοῦσε ἀπό βουνά καί χαράδρες. Ἐκεῖ τόν περίμεναν ληστές. Τοῦ πήραν τά χρήματα, τόν ἐγδυσαν, τόν πλήγωσαν κι ἔπειτα τόν παράτησαν ἐκεῖ μισοπεθαμένο. Ἐκεῖνοι ἔφυγαν κι αὐτός εἶχε ἀνάγκη ἀπό ἄμεση βοήθεια.

Σέ λίγο πέρασε ἕνας ἱερέας τῶν Ἑβραίων. Εἶχε τελειώσει

τά ιερατικά του καθήκοντα στο Ναό και επέστρεψε στην Ίεριχώ, πού είχε τό σπίτι του. Φαινόταν ευχαριστημένος, πού ό Θεός τόν άξίωσε νά τόν υπηρετεϊ μέ θυσίες και νά τόν ύμνει μέ ψαλμούς.

Ξαφνικά είδε τόν πληγωμένο και τόν γνώρισε πώς ήταν συμπατριώτης του. Σύμφωνα μέ τό Νόμο έπρεπε νά του δείξει τήν αγάπη του. Κινδύνευε όμως από τούς ληστές νά πάθει κι αυτός τά ίδια και χειρότερα. Σκέφτηκε τότε πώς ό Νόμος απαγορεύει νά πλησιάζουμε πεθαμένους. Κι αυτός εκεί ό αιμόφυρτος άνθρωπος ίσως νά είχε πεθάνει. Τάχυνε τότε τό βήμα του και τόν προσέπασε ψυχρός κι αδιάφορος.

Έπειτα πέρασε κι ένας Λευϊτης. Σάν βρέθηκε μπροστά στό δρόμο του πληγωμένου, σκέφτηκε μονάχα τόν έαυτούλη του και βιάστηκε νά προχωρήσει, γιά νά βρεθει μακριά από κάθε κίνδυνο.

Τέλος φάνηκε και τρίτος όδοιπόρος. Ήταν ένας Σαμαρείτης. Είδε κι αυτός τόν πληγωμένο και τόν γνώρισε ότι ήταν Ίουδαίος, δηλ. ό χειρότερος έχθρός του. Έπρεπε νά χαρεί γιά τό πάθημά του. Όμως νίκησε μέσα του τό καθήκον τής αγάπης. Πλησίασε τόν έχθρό κι έσκυψε επάνω του. Του έπλυνε τίς πληγές μέ λάδι και κρασί, τά φάρμακα τής έποχής. Του έδεσε τά τραύματα μέ πρόχειρους επιδέσμους. Τόν ανέβασε στό ζωο του και τόν μετέφερε στό μοναδικό πανδοχείο τής περιοχής. Έδωσε δυό δηνάρια στόν ξενοδόχο και τόν παρακάλεσε νά περιποιηθει τόν τραυματία. Του ύποσχέθηκε μάλιστα, στό γυρισμό του, νά του έδινε κι όσα άλλα θά ξόδευε επί πλέον.

Τελειώνοντας τήν παραβολή ό Χριστός, ρώτησε τό νομικό ποιός από τούς τρεις, κατά τή γνώμη του, έκαμε τό καθήκον του προς τόν «πλησίον»;

Κι εκείνος απάντησε: «Μά αυτός, πού τόν συμπόνεσε.

Έτσι ό Χριστός διδάξε πώς χρειάζεται, πρωτ' απ' όλα, ή αγάπη προς τό Θεό, γιά ν' άνθίσει έπειτα κι ή αγάπη προς τόν «πλησίον». Ν' άγκαλιάσει ό άνθρωπος τόν όποιονδήποτε δι-

πλανό του. Τόν άγνωστο λαβωμένο και ληστεμένο.

Δέ σημαίνει τίποτα τό νά τήν ἔχει κανείς τήν αγάπη αὐτή γραμμένη στό νοῦ του ἤ νά τήν μνημονεύει πρωί και βράδυ στήν προσευχή του. Είναι ανάγκη νά τήν ἐξασκεῖ στή ζωή του.

ΣΥΜΒΟΛΙΚΑ:

Τραυματίας: εἶναι τό ἀνθρώπινο γένος, πού ἔφυγε ἀπό τό δρόμο τοῦ Θεοῦ και βασανίζεται ἀπό τήν ἄμαρτία. Ἰερέας και Λευίτης εἶναι οἱ Γραμματεῖς και οἱ Φαρισαῖοι. Σαμαρείτης εἶναι ὁ Χριστός, πού θυσιάστηκε νά σώσει τό ἀνθρώπινο γένος και φεύγοντας ἄφησε τόν ἀνθρωπο σέ σίγουρο καταφύγιο, τήν Ἐκκλησία. Δύο δηνά-ρια εἶναι ἡ Παλαιά και ἡ Καινή Διαθήκη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

- Ἐξήγησε τήν παραβολή μέ τήν συμβολική της ἐρμηνεία. Πῶς και ἐσύ θά γίνεις ἕνας καλός Σαμαρείτης μέσα στό σπίτι σου και ἐξω στήν κοινωνία;

10. Ἡ παραβολή τῶν κακῶν γεωργῶν τοῦ ἀμπελώνα

Σέ μία ἄλλη εὐκαιρία ὁ Χριστός εἶπε τήν παρακάτω παραβολή:

Ἔνας κτηματίας φύτεψε ἕνα μεγάλο ἀμπέλι. Τό ἔφραξε ὀλόγουρα μέ φράχτη και ἔφτιαξε μέσα πατητήρι γιά νά πατοῦν τά σταφύλια. Ἔχτισε και ἕνα πύργο γιά νά μένουν οἱ φύλακες και οἱ ἐργάτες. Ἐπειτα τό νοίκιασε σέ γεωργούς και ἔφυγε γιά ξένη χώρα.

Ἢταν ἡ ἐποχή τοῦ τρύγου, ἔστειλε τοὺς ἀνθρώπους του νά εἰσπράξουν ὅτι τοῦ ἀνῆκε ἀπό τή σοδειά. Οἱ γεωργοί

ἐπιασαν αὐτούς τούς ἀνθρώπους κι ἄλλους ἔδειραν, ἄλλους λιθοβόλησαν κι ἄλλους σκότωσαν.

Ὁ κτηματίας ἔστειλε ὕστερα περισσότερους ἀνθρώπους του, μά κι αὐτοὶ ἔπαθαν τὰ ἴδια. Τέλος ἔστειλε καί τὸ γιό του. «Αὐτόν τουλάχιστον θά τόν ντραποῦν», εἶπε.

Οἱ κακοὶ γεωργοὶ ὁμως εἶπαν μεταξύ τους: «Νά, κι ὁ κληρονόμος!». Ἄς τόν σκοτώσουμε, γιά νά κληρονομήσουμε ἐμεῖς τὰ κτήματα». Τό εἶπαν καί τό ἔκαναν!

Κι ὁ Χριστός ρώτησε τούς ἀκροατές του:

– Ὅταν γυρίσει ὁ κτηματίας, τί πρέπει νά κάμει τούς κακοὺς γεωργοὺς;

Καί τοῦ ἀποκρίθηκαν:

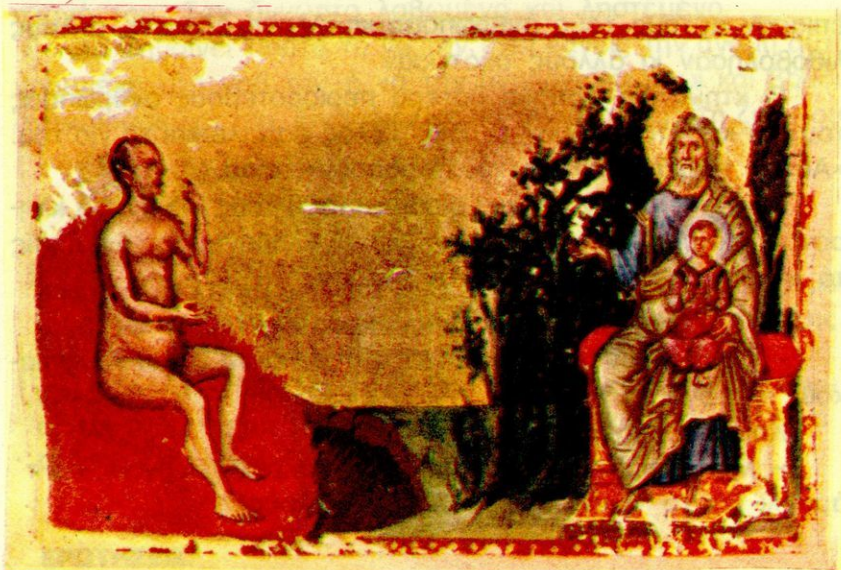
– Μά θά τιμωρήσει αὐστηρά τούς κακοὺς γεωργοὺς καί τ' ἀμπέλι θά τό νοικιάσει σέ ἄλλους, καλοὺς.

ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ:

Κτηματίας εἶναι ὁ Θεός καί **ἀμπέλι** ὁ ἰουδαϊκός λαός. **Γεωργοὶ** εἶναι οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων. **Ἀνθρώποι τοῦ κτηματία** εἶναι οἱ προφῆτες. **Γιός** εἶναι ὁ Χριστός, τόν ὁποῖο ἐσταύρωσαν. Γι' αὐτό ὁ Θεός τιμώρησε τούς Ἰουδαίους, ἐπιτρέποντας στοὺς Ῥωμαίους νά τούς σκλαβώσουν. Παρέδωσε δέ τό «ἀμπέλι» στοὺς Ἀποστόλους καί τούς διαδόχους τους γιά μιά καρποφόρα καλλιέργεια.

11. Ἡ παραβολή τοῦ πλούσιου καί τοῦ Λαζάρου

Οἱ Φαρισαῖοι δίδασκαν καί πίστευαν πώς ὁ Θεός ἀνταμείβει τούς δικαίους μέ πλοῦτη στήν τωρινή ζωή καί μέ τόν παράδεισο στή μέλλουσα. Τό ἀντίθετο κάνει γιά τούς ἀμαρτωλοὺς: δυστυχία τώρα, κόλαση κατόπιν. Οὔτε ν' ἀκούσουν ἤθελαν

«Ὁ πλούσιος καί ὁ πτωχός Λάζαρος»

πῶς εἶναι δυνατό νά σωθεῖ ἓνας ἀμαρτωλός. Ὁ Χριστός, γιά νά τούς βγάλει ἀπό τήν πλάνη αὐτή, εἶπε τήν ἐξῆς παραβολή:

Ζοῦσε κάποτε ἓνας πολύ πλούσιος ἄνθρωπος. Εἶχε ὅ,τι ἐπιθυμοῦσε ἡ καρδιά του. Ντυνόταν τά πιά πολυτελέστερα ροῦχα. Ἦταν καμωμένα ἀπό τά καλύτερα λινά ὑφάσματα, βαμμένα ἀπό χρώματα πού ἔβγαιναν ἀπό τά ἀκριβότερα καί σπανιότερα κογχύλια.

Ζοῦσε κι ἓνας φτωχός, ὁ Λάζαρος, πού μέ τό σῶμα γεμάτο πληγές εἶχε συρθεῖ στήν αὐλόπορτα τοῦ πλούσιου καί προσπαθοῦσε νά γελάσει τήν πείνα του μέ τά ψίχουλα, πού ἔπεφταν ἀπό τό τραπέζι τοῦ πλούσιου. Κανένας δέν τόν συμπονοῦσε. Κι οἱ σκύλοι ἔγλειφαν τίς πληγές του κι ἔτσι μεγάλωναν τό μαρτύριό του.

• Τό μόνο, πού ἀπόμενε στό φτωχό, ἦταν ἡ ἐλπίδα του πρὸς τό Θεό κι αὐτή ἔτρεφε τήν ὑπομονή του.

Καί δέ γελάστηκε.

Ὁ Θάνατος, πού τόν βρῆκε, ἦταν γι' αὐτόν μιά πραγματική λύτρωση ἀπό τά βάσανα τῆς ζωῆς. Ἡ ψυχὴ του πῆγε στήν ἀγκαλιά τοῦ Ἀβραάμ, στό βασίλειο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, πού τοῦ τήν ἀρνήθηκαν οἱ ἄνθρωποι.

Πέθανε κι ὁ πλούσιος σέ ὥρα πού οὔτε τήν περίμενε. Ἄφησε τά πλοῦτη καί τήν εὐτυχισμένη ζωὴ γιὰ νά πάει σέ μιά ἄλλη, πολύ βασανισμένη.

Ἀπό κεῖ, πού βασανίζοταν εἶδε τό Λάζαρο νά εἶναι τρισευτυχισμένος στήν ἀγκαλιά τοῦ Ἀβραάμ. Καί φώναξε:

– Πατέρα Ἀβραάμ, λυπήσου με καί στείλε τό Λάζαρο νά βρέξει τό δακτυλάκι του στό νερό καί νά δροσίσει λιγάκι τή γλώσσα μου, γιατί ὑποφέρω πολύ μέσα σ' αὐτό τό καμῖνι, πού βρίσκομαι.

Κι ὁ Ἀβραάμ τοῦ ἀποκρίθηκε:

– Παιδί μου, σύ χάρηκες ὅλα τά καλά στή ζωὴ σου κι ὁ Λάζαρος δοκίμασε ὅλες τίς στερήσεις. Τώρα αὐτός ἀπολαμβάνει κι ἐσύ ὑποφέρεις... Ἐξάλλου, τό βλέπεις, μεταξύ μας ὑπάρχει τόσο μεγάλο χάσμα, ὥστε οὔτε μεῖς νά μπορούμε νά ἔρθουμε αὐτοῦ, οὔτε σεῖς νά ἔρθετε ἐδῶ...

Ὁ Πλούσιος παρακάλεσε τότε:

– Πατέρα Ἀβραάμ, ἔχω στή ζωὴ ἄλλους πέντε ἀδελφούς. Στείλε τουλάχιστο τό Λάζαρο σ' αὐτούς, γιὰ νά τοὺς πεῖ τί πρέπει νά κάμουν γιὰ νά μὴν πάθουν κι αὐτοὶ τά ἴδια μέ μένα.

Κι ὁ Ἀβραάμ τοῦ ἀπάντησε:

– Μά ἔχουν τά βιβλία τοῦ Μωυσῆ καί τῶν προφητῶν. Ἄς κάνουν αὐτά, πού γράφουν ἐκεῖνα.

Ὁ πλούσιος πάλι εἶπε:

– Ὁχι, πατέρα Ἀβραάμ. Δέν εἶναι τό ἴδιο. Μονάχα ἂν πάει σ' αὐτούς κάποιος ἀπό τοὺς νεκρούς καί τοὺς τό πεῖ, τότε θά μετανοήσουν καί θά πιστέψουν.

Ἀλλά ὁ Ἀβραάμ τοῦ εἶπε γιὰ τελευταία φορά:

– Ἄν δέν ἀκοῦνε τό Μωυσῆ καί τοὺς προφήτες, οὔτε κι ἂν ἀναστηθεῖ κάποιος πεθαμένος θά τόν ἀκούσουν.

12. Ἡ παραβολή τῶν δέκα παρθένων

Ἄλλοτε ὁ Κύριος εἶπε αὐτή τήν παραβολή:

Κάποτε γινόταν ἓνας γάμος καί – κατά τήν παλιά συνήθεια – δέκα παρθένες πῆραν τά λυχνάρια τους γιά νά ὑποδεχτοῦν τό γαμπρό. Θά ἐρχόταν τή νύχτα νά πάρει τή νύφη.

Ἀπό τίς δέκα παρθένες, οἱ πέντε ἦταν προνοητικές καί πῆραν λάδι καί σέ ἰδιαίτερο δοχεῖο. Οἱ ἄλλες ἦταν ἀσυλλογιστες καί δέν τό σκέφτηκαν αὐτό. Ὁ γαμπρός ὁμως ἀργούσε νά ἔρθει κι οἱ παρθένες νύσταξαν κι ἀποκοιμήθηκαν.

Κατά τά μεσάνυχτα ἄκουσαν μιὰ φωνή: «Νά, ὁ γαμπρός ἐρχεται. Ἐλάτε νά τόν ὑποδεχτεῖτε». Ξύπνησαν οἱ παρθένες κι εἶδαν τά λυχνάρια τους νά τρεμοσβήνουν. Οἱ φρόνιμες χρησιμοποίησαν τό λάδι, πού εἶχαν στά δοχεῖα. Οἱ ἄλλες ζητοῦσαν ἀπ' αὐτές λάδι. Ἀλλά πῆραν τήν ἀπάντηση, πώς τό ἔχουν λιγοστό καί ἴσως δέ φτάσει γιά τίς ἴδιες. Τίς ἔστειλαν λοιπόν στήν ἀγορά γιά λάδι.

Ὁ γαμπρός ὁμως ἦρθε, μπῆκε στήν αἴθουσα τοῦ γάμου μαζί μέ τίς φρόνιμες παρθένες κι ἐκλείσαν οἱ πόρτες. Τότε ἔφτασαν κι οἱ μωρές παρθένες, ἀλλά ἄδικα χτυποῦσαν τήν πόρτα. Κανένας δέν τούς ἀνοίξε. Ἐμείναν ἔξω ἀπό τή διασκέδαση τοῦ γάμου.

Κι ὁ Χριστός εἶπε πρὸς ὅλους:

– Νά εἶστε πάντα ἔτοιμοι, σάν τίς φρόνιμες παρθένες, γιατί δέν ξέρετε τή μέρα, οὔτε τήν ὥρα, πού θά ἐρθεῖ ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου (Χριστός) νά σᾶς κρίνει...

ΕΡΓΑΣΙΑ:

– Νά βρεῖτε τί συμβολίζουν τά πρόσωπα καί τά περιστατικά τῆς παραβολῆς.

13. Ἡ παραβολή τοῦ μεγάλου δείπνου

Ὁ Χριστός εἶπε κι αὐτή τήν παραβολή:

Ἕνας ἄνθρωπος ἐτοίμασε πλούσιο τραπέζι καί κάλεσε πολλούς. Ὄταν ὅλα ἦταν ἔτοιμα, ἔστειλε τόν ὑπῆρέτη του νά εἰδοποιήσει τούς καλεσμένους. Καί τότε, σάν νά ἦταν συνεννοημένοι, ἄρχισαν νά βρίσκουν διάφορες δικαιολογίες γιά νά μὴν πᾶνε.

Ὁ πρῶτος καλεσμένος εἶπε: «Ξέρεις, ἀγόρασα ἓνα χωράφι καί πρέπει νά πάω νά τό ἰδῶ. Γι' αὐτό, παρακαλῶ, μὴ μέ λογαριάζεις ἀνάμεσα στούς καλεσμένους».

Ὁ ἄλλος εἶπε: «Ἀγόρασα πέντε ζευγάρια βόδια καί πάω νά τά δοκιμάσω. Γι' αὐτό πρέπει νά θεωρήσεις δικαιολογημένη τήν ἀπουσία μου».

Ὁ τρίτος εἶπε: «Ξέρεις παντρεύτηκα... Κι ὅπως καταλαβαίνεις δέν μπορῶ νά ἔρθω».

Πῆγε ὁ ὑπῆρέτης καί τά εἶπε αὐτά στόν κύριό του. Κι ἐκεῖνος τοῦ εἶπε ὀργισμένος: «Ἔβγα πάλι στίς πλατεῖες καί στούς δρόμους τῆς πόλεως καί φέρε ἐδῶ ὅλους τούς φτωχοὺς, τούς ἀνάπηρους, τούς τυφλοὺς καί κουτσοὺς, πού θά βρεῖς».

Ἔτσι ἔγινε, μά τό τραπέζι εἶχε ἀκόμα χῶρο καί γιά ἄλλους. Γι' αὐτό ὁ κύριος εἶπε στόν ὑπῆρέτη του: «Ἔβγα πάλι στούς δρόμους καί στούς φράχτες τῶν κτημάτων κι ὅσους βρεῖς, φέρε τους ἐδῶ γιά νά γεμίσει τό τραπέζι». Γιατί, σᾶς βεβαιῶνῶ, πῶς κανένας ἀπ' τούς καλεσμένους μου δέ θά γευθεῖ πιά τέτοιο δεῖπνο...»

Κι ὅλα αὐτά τά εἶπε ὁ Χριστός, ἐννοώντας τούς «καλεσμένους» ἄρχοντες καί λαό τοῦ Ἰσραήλ, πού ἀπορροφημένοι ἀπό τά ὑλικά τους συμφέροντα, ἀρνήθηκαν τήν πρόσκληση τοῦ Κυρίου. Ἔτσι ἀπέκλεισαν τόν ἑαυτό τους ἀπό τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἐνῶ οἱ περιφρονημένοι ἀπό αὐτούς ἁμαρτωλοὶ καί εἰδωλολάτρες, δέχτηκαν μέ εὐγνωμοσύνη καί ταπεινώση τήν τιμητική πρόσκληση. Κι ἔγιναν αὐτοὶ πιά τά δοξασμένα μέλη τῆς οὐράνιας Βασιλείας.

ΣΤ΄

Τ Ο Τ Ε Λ Ο Σ Τ Η Σ Δ Η Μ Ο Σ Ι Α Σ Ζ Ω Η Σ
Τ Ο Υ Κ Υ Ρ Ι Ο Υ
Τ Α Π Α Θ Η Κ Α Ι Η Α Ν Α Σ Τ Α Σ Η Τ Ο Υ

1. Ή Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου

Κάποτε ὁ Κύριος βρέθηκε μέ τούς μαθητές του στό ὄρος Θαβῶρ, κοντά στή Ναζαρέτ. Ἐκεῖ ἔξεπλήρωσε μιά υπόσχεση, πού τούς εἶχε δώσει, ὅτι «μερικοί ἀπό αὐτούς, πρὶν πεθάνουν, θά τόν ἴδουῖν ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ Αὐτοῦ».

Πῆρε, λοιπόν τούς τρεῖς ἀγαπημένους του μαθητές, τόν Πέτρο, τόν Ἰωάννη καί τόν Ἰάκωβο κι ἀνέβηκε στήν κορυφή. Ἐκεῖ ὁ Ἰησοῦς ἀπομακρύνθηκε λίγο νά προσευχηθεῖ.

Οἱ μαθητές εἶδαν ξαφνικά τό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ νά λάμπει σάν τόν ἥλιο. Τά ροῦχα του ἔγιναν κάτασπρα κι ἀστραφτερά, σάν νά μήν ἦταν ὑφασμένα ἀπό βαμπάκι ἢ μαλλί, ἀλλά ἀπό κάποια ἄλλη ἄγνωστη οὐσία, ἀπαλή καί φωτεινή.

Ὁ Κύριος τούς ἔδειχνε λίγη μόνο λάμψη, ὅση μπορούσαν νά δοῦν ὡς ἄνθρωποι, ἀπό τήν αἰώνια θεϊκή του δόξα. Καί τά λευκά σάν φῶς ροῦχα του φανέρωναν πώς καί ἡ ὕλη ἀκόμα μεταμορφώνεται κοντά του καί παίρνει τήν παλιά της ὁμορφιά, πού εἶχε προτοῦ τήν χάσει ἀπό τήν ἁμαρτία τοῦ ἀνθρώπου.

Πρὶν συνέρθουν ἀπό τή μεγάλη ἔκπληξη, ξεχώρισαν οἱ μαθητές κοντά στόν Κύριο, δυό γνωστές μορφές τῆς Παλαιᾶς

Διαθήκης: τό Μωϋσῆ καί τόν Ἴηλία. Ἔτσι ὁ Χριστός φανερώθηκε ὡς Κύριος ζωντανῶν καί νεκρῶν.

Οἱ μαθητές τά εἶχαν ὀλότελα χαμένα καί μοναχά ὁ Πέτρος βρῆκε τό θάρρος νά πει:

– Κύριε, καλά εἶναι νά μείνουμε ἐδῶ. Νά κάνουμε καί τρεῖς σκηνές: Μιά γιά σένα, μία γιά τό Μωϋσῆ καί μία γιά τόν Ἴηλία.

Ἄλλά τήν ἴδια στιγμή τοὺς σκέπασε ὅλους μία νεφέλη. Καί μέσα ἀπό αὐτή ἀκούστηκε μία φωνή, πού ἔλεγε:

– «Οὗτός ἐστίν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, αὐτοῦ ἀκούετε»...

Δηλαδή: «Αὐτός εἶναι ὁ ἀγαπημένος μου γιός. Σ' αὐτόν νά ὑπακούετε...»

Τότε ἦταν πού οἱ μαθητές τρόμαξαν ἀκόμα περισσότερο κι ἔπεσαν κάτω μέ τό πρόσωπο πρὸς τή γῆ.

Ἄλλά ὁ Ἰησοῦς τοὺς πλησίασε. Τοὺς ἔδωσε τό χέρι του καί τοὺς εἶπε νά μὴ φοβοῦνται.

Σηκώθηκαν, ἀλλά δέν εἶδαν τίποτε ἄλλο ἐκτός ἀπό τή γνωστή μορφή τοῦ Διδασκάλου τους.

Κατεβαίνοντας ἀπό τό βουνό ὁ Κύριος τοὺς σύστησε νά μὴν εἰποῦν τίποτε σέ κανένα προτοῦ ἀναστηθεῖ. Ἰπῆρχε φόβος, ἂν τά μάθαιναν οἱ ἄλλοι μαθητές, νά ξαναγυρίσουν στίς γῆινες ἀντιλήψεις τους, πού εἶχαν γιά τό Μεσσία.

Ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει μέ λαμπρότητα τή Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου στίς 6 Αὐγούστου.

2. Ἡ θριαμβευτική εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ στά Ἱεροσόλυμα

Ἡ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου ἔγινε γνωστή στά μεγάλα πλήθη πού εἶχαν κιόλας μαζευτεῖ στά Ἱεροσόλυμα γιά τήν πασχαλινή γιορτή. Ἐξάλλου εἶχαν φτάσει ἐκεῖ καί ἄλλοι ἀπό τή Βηθανία, πού εἶχαν δεῖ τό θαῦμα. Ἡ πίστη τοῦ λαοῦ πρὸς τό νικητὴ τοῦ θανάτου ἐκδηλωνόταν μέ κάθε τρόπο. Κι ὅταν ἔμαθαν

Ἡ εἰσοδος τοῦ Ἰησοῦ στὰ Ἱεροσόλυμα.

πὼς ὁ Ἰησοῦς θὰ ἐρχόταν στὰ Ἱεροσόλυμα, σκέφτηκαν νὰ τοῦ ἐτοιμάσουν μιὰ θεαματικὴ ὑποδοχὴ.

Πραγματικὰ δὲ ὁ Ἰησοῦς, τὴν ἄλλη μέρα, ξεκίνησε μὲ τὰ πόδια ἀπὸ τὴ Βηθανία γιὰ τὴν κοντινὴ Ἱερουσαλὴμ. Εἶχε μαζί καὶ τοὺς μαθητὲς του. Περνώντας ἀπὸ τὸ χωριὸ Βηθσαφὴ ὁ Κύριος εἶπε σὲ δύο μαθητὲς του:

– Νὰ πάτε στὸ ἀπέναντι χωριὸ. Στὴν εἰσοδὸ του θὰ βρεῖτε ἓνα γαῖδουράκι δεμένο, πού στὴ ράχη του δὲν κάθισε ἀκόμα κανένας. Νὰ τὸ λύσετε καὶ νὰ τὸ φέρετε. Σ' ὅποιον σὰς ζητή-σει τὸ λόγο, νὰ τοῦ πεῖτε πὼς ὁ Κύριος τὸ χρειάζεται.

Οἱ μαθητὲς ἔφεραν τὸ ζῶο κι ἔριξαν στὴ ράχη του τὰ ἐξωτερικὰ τους ἐνδύματα. Ὁ Ἰησοῦς κάθισε πάνω σ' αὐτὸ καὶ ξεκίνησαν.

Μόλις ὁ Κύριος ἀντίκρουσε τὴν ἁγία πόλη, ἔκλαψε πικρά γιὰ τίς συμφορὲς, πού τὴν περίμεναν: «Θὰ ἔρθουν ἡμέρες πού οἱ ἐχθροὶ σου θὰ σέ περικυκλώσουν, ἄμοιρη πόλη... Θὰ τὰ ἰσοπεδώσουν ὅλα καὶ δὲ θ' ἀφήσουν λιθάρι πάνω σὲ λιθάρι. Κι

ὅλα αὐτά θά γίνουν γιατί δέν κατάλαβες τίποτα τόν καιρό πού σέ ἐπισκέφτηκε ὁ Θεός...»

Ἄλλά τώρα ὁ λαός βγήκε σύσωμος νά τόν ὑποδεχτεῖ. Ἄνάμεσα στούς μεγάλους καί τά παιδιά, τά ὅποια μέ πολλή χαρά καί ἐνθουσιασμό ἔψελναν ὕμνους ἀπό τήν Π. Διαθήκη καί ζητωκραύγαζαν τό Χριστό, τό βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ. Πολλοί ἔστρωναν τά ἐξωτερικά τους ἐνδύματα γιά νά περάσει. Ἄλλοι ἔκοβαν κλαδιά ἀπό τίς φοινικιές, τά ἔσειαν καί φώναζαν θριαμβευτικά:

— Ὡσαννά τῷ υἱῷ Δαυίδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις!

Δηλαδή: «Δόξα σέ σένα, πού κατάγεσαι ἀπό τό Δαβίδ· εὐλογημένος σύ, πού ἔρχεσαι ἀπό τό Θεό· σῶσε μας, σῶσε μας»

Ὁ λαός τόν ζητωκραύγαζε ὡς βασιλέα, γιατί πίστευε πώς θά ἀναστηλωθεῖ ἡ βασιλεία τοῦ Δαβίδ, τοῦ δοξασμένου βασιλιά.

Ἄλλοι πανηγύριζαν καί μοναχά οἱ Γραμματεῖς καί οἱ Φαρισαῖοι πίσω ἀπό τά μισόκλειστα παράθυρά τους, παρακολουθοῦσαν μέ μίσος ὅλα ὅσα συνέβαιναν. Τώρα πιά δέν ἔπαιρνε ἄλλη ἀναβολή τό πράγμα. Ἐπρεπε ὅπωςδήποτε νά τόν πιάσουν καί νά τόν θανατώσουν. Ἄφησαν μονάχα νά ξεθυμάνει ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ λαοῦ. Ἐπειτα στό χέρι τους ἦταν νά μεταλλάξουν αὐτή τήν παραφορά μέ τό « Ὡσαννά» μέ μιά ἄλλη ἀντίθετη, μέ τό «Σταύρωσον αὐτόν!»

Ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει τή θριαμβευτική εἴσοδο τοῦ Ἰησοῦ στό Ἱεροσόλυμα τήν Κυριακή τῶν Βαΐων. Τότε στίς ἐκκλησιές μοιράζουν βάρια σέ ἀνάμνηση τῶν κλαδιῶν, μέ τά ὅποια ὁ λαός ὑποδέχτηκε τόν Κύριο στό Ἱεροσόλυμα.

Ἀπολυτίκιο:

Τήν κοινήν ἀνάστασιν πρό τοῦ σοῦ πάθους πιστούμενος, ἐκ νεκρῶν ἠγειρας, τόν Λάζαρον, Χριστέ ὁ θεός. Ὅθεν καί ἡμεῖς ὡς οἱ παῖδες τά τῆς νίκης σύμβολα φέροντες, σοί τῷ νικητῇ τοῦ θανάτου βοῶμεν. Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

3. Ὁ Ἰησοῦς συγχωρεῖ τὴν ἀμαρτωλὴ γυναῖκα

Ἕνας Φαρισαῖος, ὁ Σίμωνας, πού εἶχε ἀκούσει πολλά γιὰ τὸ Χριστό, θέλησε νὰ τὸν γνωρίσει καὶ τὸν προσκάλεσε σὲ τραπέζι. Ὁ Κύριος δέχτηκε τὴν πρόσκληση.

Ὅταν πῆγε στὸ σπίτι τοῦ Σίμωνα, ἐκεῖνος τὸν ὑποδέχτηκε χωρὶς νὰ τηρήσει τίς συνήθειες γιὰ τοὺς καλεσμένους. Δηλ. δὲν ἀγκάλιασε καὶ δὲ φίλησε τὸν καλεσμένο, οὔτε ἔβαλε τοὺς ὑπηρετές νὰ τοῦ πλύνουν τὰ πόδια καὶ νὰ τὸν ἀρωματίσουν.

Ἐκεῖ, πού κάθισαν στὸ τραπέζι, μῆκε ξαφνικά μιά γυναῖκα. Κρατοῦσε ἓνα ἀλαβάστρινο δοχεῖο, γεμάτο μύρο. Ἐπese στὰ πόδια τοῦ Ἰησοῦ καί, καθὼς σκεπτόταν τίς πολλές ἀμαρτίες της, ξέσπασε σὲ κλάματα. Μὲ τὰ ἄφθονα δάκρυά της ἔβρεχε τὰ πόδια τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ σκούπιζε μὲ τὰ μαλλιά της. Ἐπει-
τα τὰ φίλησε μ' εὐλάβεια καὶ τὰ ἄλειψε μὲ τὸ μύρο.

Ὁ Σίμωνας, πού τὰ ἔβλεπε ὅλα αὐτά, σκεπτόταν: «Τάχα δὲν γνωρίζει ὁ Ἰησοῦς πόσο ἀμαρτωλὴ εἶναι αὐτὴ ἡ γυναῖκα; Τί προφήτης τότε εἶναι; Καὶ πῶς ἀφήνει νὰ τὸν ἐγγίζει μιά ἀμαρτωλὴ πού εἶναι χειρότερη κι ἀπὸ λεπρῆ;»

Ὁ Χριστὸς ἀπάντησε στίς σκέψεις του αὐτές μὲ τὴν ἐξῆς ἱστορία:

«Δυὸ ὀφειλέτες χρωστοῦσαν σὲ κάποιον χρήματα. Ὁ ἕνας τοῦ χρωστοῦσε πεντακόσια δηνάρια κι ὁ ἄλλος πενήντα. Οὔτε ὁ ἓνας ὅμως, οὔτε ὁ ἄλλος εἶχαν νὰ τοῦ ἐπιστρέψουν τὰ χρήματα. Καὶ κείνος τοὺς τὰ χάρισε. Ποιὸς ἀπὸ τοὺς δυὸ ὀφει-
λέτες πρέπει νὰ τὸν ἀγαπήσει περισσότερο;»

Ὁ Σίμωνας ἀπάντησε:

– Θὰ τὸν ἀγαπήσει περισσότερο ἐκεῖνος, πού τοῦ χάρισε τὰ πιά πολλά δανεικά...

Κι ὁ Κύριος τοῦ εἶπε:

Σωστά ἀπάντησες. Πρόσεξε τώρα τὴ γυναῖκα αὐτή. Μῆκα στὸ σπίτι σου καὶ δὲν μοῦ ἔριξες νερό νὰ πλύνω τὰ πόδια μου, ἐνῶ αὐτὴ τὰ ἔβρεξε μὲ τὰ δάκρυά της καὶ τὰ σκούπισε μὲ τὰ μαλλιά της. Ἐσὺ δὲν μὲ φίλησες οὔτε στὸ πρόσωπο, ἐνῶ αὐτὴ μοῦ καταφίλησε τὰ πόδια. Ἐσὺ δὲν μοῦ ἄλειψες τὸ κεφάλι

Ὁ Κύριος συγχωρεῖ
τὴν ἁμαρτωλὴ γυναίκα.
Μωσαϊκὸ στό Μονρεά-
λε τῆς Σικελίας (12ος
αἰ.)

οὔτε μέ τό τόσο φτηνό λάδι. ἐνῶ αὐτὴ ἄλειψε τὰ πόδια μου μέ τό πιό ἀκριβό μύρο. Ἐσύ μοιάζεις μέ τόν ὀφειλέτη, πού τοῦ χάρισαν τὰ λίγα δηνάρια καί δειχνεις μικρότερη ἀγάπη γιά μένα. Αὐτὴ μοιάζει μέ τόν ἄλλο ὀφειλέτη, πού τοῦ χάρισαν τὰ πολλὰ δηνάρια. Γι' αὐτό δειχνει σέ μένα καί μεγαλύτερη ἀγάπη, ἐπειδή κι οἱ ἁμαρτίες της, πού θά τῆς συγχωρήσω, εἶναι τόσο πολ-
λές...

Ἔπειτα γύρισε πρὸς τὴ γυναίκα καί τῆς εἶπε:

– Εἶναι συγχωρεμένες οἱ ἁμαρτίες σου. Ἡ πίστη σου σέ ἔσωσε...

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ:

– Θυμᾶσθε ἄλλες περιπτώσεις, πού ὁ Χριστός συγχώρεσε ἁμαρτίες; Τοῦ τό ζήτησε κανένας ἄλλος αὐτό; Ὁχι, γιατί ὅλοι πήγαν νά τοῦ ζητήσουν ὑλικά καί γήινα ὀφέλη, ἐνῶ αὐτὴ ἡ ἁμαρτωλὴ γυναίκα – καί μονάχα αὐτὴ – σήκωσε πρῶτη τό βλέμμα της πρὸς τόν οὐρανὸ καί ζήτησε τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς της.

– Πῶς κι ἐμεῖς θά καθαρίσουμε τὴν ψυχὴ μας ἀπὸ τὴν ἁμαρτία γιά νά δεχθοῦμε τόν Κύριο;

4. Ο Ίησουῦς ἐλέγχει τὴν κακία τῶν Φαρισαίων

Οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἐνοχλήθηκαν πολὺ μὲ τὴ θριαμβευτικὴ εἴσοδο τοῦ Ἰησοῦ στὰ Ἱεροσόλυμα. Ἐξάλλου δὲν ἔπαψε ποτέ νά τούς ἐλέγχει. Γι' αὐτό θέλησαν νά τόν κάμουν ὥστε νά μιλήσει ἔτσι πού νά ἀπογοητεύσει τὸ λαὸ ἢ καὶ ἐναντίον τῶν Ῥωμαίων. Ὁ Χριστὸς ὅμως ἔδινε πάντα ἀποστομωτικὲς ἀπαντήσεις.

Τέλος ὅμως ἀφῆσε τὸν ἔλεγχο μὲ τίς παραβολές καὶ τούς τὰ εἶπε «κατὰ πρόσωπον», ἐνῶ τὰ πλήθη τὸν θαύμαζαν κι ἐκεῖνοι σιωποῦσαν:

– Στὸ θρόνο τοῦ Μωϋσῆ κάθισαν οἱ Γραμματεῖς κι οἱ Φαρισαῖοι. Εἶναι λοιπὸν συνεχιστές τοῦ ἔργου του καὶ διδάσκαλοι τοῦ λαοῦ. Ὅσα διδάσκουν πῶς πρέπει νά κάνετε, νά τὰ κάνετε. Νά μὴν τούς μιμηθεῖτε ὅμως στὰ ἔργα τους, γιατί ἄλλα λένε κι ἄλλα κάνουν. Κι ἂν κάποτε κάμουν καμιά καλὴ πράξη, θά τὴν κάμουν γιὰ ἐπίδειξη. Γι' αὐτό τούς βλέπετε νά πιάνουν τίς πρῶτες θέσεις στὰ δεῖπνα καὶ τὰ πρῶτα καθίσματα στίς Συναγωγές..

Ἐπειτα στράφηκε πρὸς τούς κατάπληκτους Γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους καὶ τούς εἶπε:

– Ἀλίμονό σας, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριτές, πού κατατρώγετε τὰ σπίτια καὶ τίς περιουσίες ἀπὸ τίς χῆρες καὶ τὰ ὀρφανά κι ἔπειτα κάνετε προσευχές μεγάλες...

– Ἀλίμονο σέ σᾶς, πού προσφέρετε τὸ δέκατο ἀπὸ τὸ δυόσμο καὶ τὸ ἄνηθο, ἀλλὰ παραλείπετε τὰ σπουδαιότερα: τὴ δικαιοσύνη, τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστη... Πού στραγγίζετε ἀπὸ τὸ κρασί τὸ κουνούπι, ὡς ἀκάθαρτο κατὰ τὸ Νόμο, ἀλλὰ καταπίνετε τὴν καμήλα κι ἄς εἶναι κι αὐτὴ ἀκάθαρτη... Πού καθαρίζετε ἀπ' ἔξω τὸ ποτήρι καὶ τὸ πιάτο, πού ὅμως εἶναι μέσα γεμάτο ἀπὸ τροφές, οἱ ὁποῖες προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀδικία καὶ τὴν ἀρπαγή..

– Ἀλίμονο σέ σᾶς, πού μοιάζετε μὲ τάφους ἀσπρισμένους ἀπ' ἔξω, γιὰ νά φαίνονται ὠραῖοι, ἐνῶ μέσα εἶναι γεμάτοι ἀπὸ κόκκαλα νεκρῶν καὶ κάθε λογῆς ἀκαθαρσία...

Φίδια έσεις, γεμάτα κακία και δηλητήριο, πώς θ' αποφύγετε τήν κόλαση, πού σās περιμένει;

Κι ο Χριστός πήρε τούς μαθητές του κι έφυγε από τό Ναό, και εκείνοι πήραν τήν απόφαση νά τόν θανατώσουν.

5. Τό 'Ανώτατο Συμβούλιο και ή προδοσία του 'Ιούδα

Τό κατηγορητήριο του 'Ιησοῦ κατά τών Φαρισαίων τρομοκράτησε όλους τούς άρχοντες τών 'Ιουδαίων. Φοβήθηκαν μήπως ο λαός στραφεί εναντίον τους. Γι' αυτό ο Μέγας 'Αρχιερέας κάλεσε σέ σύσκεψη τό 'Ανώτατο Συμβούλιο. Αυτό τό άποτελοῦσαν όσοι είχαν χρηματίσει άρχιερείς τά προηγούμενα χρόνια, οί γραμματεῖς, οί πρεσβύτεροι κι άλλοι επίσημοι 'Ιουδαῖοι, κάπου 71 άτομα.

Ο Καϊάφας, πού ήταν ο άρχιερέας αὐτῆς τῆς χρονιάς, μέ δραματικό ὕφος τόνισε στους συνέδρους πώς «συμφέρει νά θυσιασθεῖ ένας γιά χάρη τών πολλών».

Χωρίς πολλές συζητήσεις τό Συμβούλιο αποφάσισε νά συλληφθεῖ ο 'Ιησοῦς τό ταχύτερο και νά θανατωθεῖ. 'Η σύλληψη του όμως έπρεπε νά γίνει κρυφά κι ή θανάτωσή του γρήγορα, προτοῦ άντιληφθεῖ καλά-καλά ο λαός γιά ποιό πράγμα πρόκειται. 'Η μόνη δυσκολία τώρα ήταν τό ποῦ θά τόν εῦρισκαν, διότι ο 'Ιησοῦς έφευγε κάθε βράδυ από τήν 'Ιερουσαλήμ.

Από τήν άμχανία αὐτή τούς έβγαλε ο 'Ιούδας ο 'Ισκαριώτης, ο μαθητής του Χριστοῦ. 'Ηρθε άκάλεστος στό Συμβούλιο κι εῖπε:

— Γνωρίζω γιατί συνεδριάζετε. Τί θά μου δώσετε γιά νά σās τόν παραδώσω; Εἶμαι πάντα μαζί του και θά σās όδηγήσω σ' αὐτόν χωρίς νά γίνει θόρυβος.

— Θά έχεις τριάντα άργύρια! του εῖπε ο άρχιερέας κι έβγαλε ένα πουγγί μέ τά χρήματα.

- Δέχομαι!.. είπε ο φιλάργυρος μαθητής.
"Αρπαξε τὰ χρήματα, τὰ ἔκρυψε στὸν κόρφο του κι ἔφυγε.
Ἀπὸ τότε ζητοῦσε τὴν εὐκαιρία γιὰ νὰ προδώσει τὸ Δάσκαλό του. Νά, ποῦ ὁδηγοῦν τὸν ἄνθρωπο τὸ μίσος, ὁ φθόνος κι ἡ φιλαργυρία!..

6. Ὁ Μυστικός Δεῖπνος καὶ ἡ παράδοση τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας

Οἱ γιορτές τοῦ Πάσχα ἀρχίζουν ἀπὸ τὸ βράδυ τῆς Παρασκευῆς. Σημαντικὸ μέρος τῆς γιορτῆς ἦταν τὸ πασχαλινὸ τραπέζι, ὅπου ἔτρωγαν ψητὸ ἄρνι, πικρά χόρτα, ἄζυμο ψωμί κι ἔπιναν κρασί.

«Εἰ οὖν ἐγὼ ἐνίψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ Κύριος καὶ ὁ Διδάσκαλος καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας» Μονὴ Διονυσίου.

Οι μαθητές ρώτησαν τόν Ἰησοῦ, πού βρισκόταν στή Βηθα-
νία:

– Κύριε, πού θέλεις νά ἐτοιμάσουμε τό πασχαλινό τραπέ-
ζι;

Ἦ Ὁ Χριστός ἔστειλε τόν Πέτρο καί τόν Ἰωάννη στήν Ἱερου-
σαλήμ καί τοὺς ἔδωσε ὁδηγίες πῶς θά γιορτάσουν τό Πάσχα.
Τό βράδυ πῆγε κι ὁ ἴδιος αὐτός μέ τοὺς ἄλλους μαθητές του
καί κάθισαν στό Μυστικό αὐτό Δεῖπνο.

Πρὶν ἀπό τό φαγητό συνήθιζαν τότε νά τοὺς πλύνουν τά
πόδια οἱ ὑπηρέτες. Ἐδῶ ὑπηρέτης δέν ὑπῆρχε κι οὔτε κανέ-
νας ἀπό τοὺς μαθητές σκέφτηκε νά κάμει τήν ἐργασία αὐτή.
Τό σκέφτηκε ὁμως ὁ Κύριος καί θέλησε νά τοὺς δώσει ἓνα
παράδειγμα ταπεινοφροσύνης.

Πῆρε λοιπόν μιά λεκάνη μέ νερό, ἔζωσε στή μέση μιά
πετσέτα κι ἄρχισε νά πλύνει τά πόδια τῶν μαθητῶν καί νά τά
σκουπίζει.

Ὅταν ὁ Χριστός τέλειωσε τήν ἐργασία αὐτή, τοὺς εἶπε:

– Σᾶς ἔπλυνα τά πόδια γιά νά σᾶς δεῖξω ὅτι καί σεῖς ὀφεί-
τε νά ὑπηρετεῖτε τοὺς ἄλλους, στήν ἀνάγκη δέ νά θυσιάζε-
τε καί τή ζωή σας γι' αὐτούς, ὅπως θά κάμω ἐγώ γιά ὅλους.

Ἐπειτα πῆγε στή θέση του καί μέ παραγμένη φωνή εἶπε:

– Ἀλήθεια σᾶς λέω, ὅτι ἓνας ἀπό σᾶς θά μέ προδώσει.

Ὅλοι τaráχτηκαν κι ἤθελαν νά μάθουν τόν προδότη. Ὁ Χρι-
στός εἶπε στόν Ἰωάννη: «Εἶναι αὐτός, πού θά τοῦ δώσω τό
ψωμί, βουτηγμένο στό κοινό πιάτο μας».

Ἡ προσφορά αὐτή ἦταν τότε τιμὴ τοῦ οἰκοδεσπότη πρὸς
τόν πιό ἀγαπητό του καλεσμένο. Μέ τήν προσφορά αὐτή ὁ
Ἰησοῦς ἔδειχνε τήν ἀγάπη του καί πρὸς τό χειρότερο μαθητή
του. Ὁ Ἰούδας ὁμως διώχνει τήν ἀγάπη αὐτή. Δέ μετανοεῖ. Κι
εἶναι ἀποφασισμένος νά προδώσει, φεύγει.

Τό πασχαλινό τραπέζι τώρα πῆρε τό χαρακτῆρα μιᾶς λα-
τρευτικῆς γιορτῆς. Ὁ Χριστός πῆρε τό ψωμί, τό εὐλόγησε, τό
ἔκοψε σέ κομμάτια κι ἔδωσε ἀπό αὐτά στοὺς μαθητές του
λέγοντας:

– Λάβετε, φάγετε... Τοῦτο εἶναι τό σῶμα μου...

Ὁ Μυστικός Δεῖπνος. Τοιχογραφία τοῦ 11ου αἰ. στή Μονή Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ἐπειτα πῆρε καί τό ποτήρι μέ τό κρασί, τό εὐλόγησε κι αὐτό κι ἀφοῦ εὐχαρίστησε τό Θεό, ἔδωσε στούς μαθητές νά πιοῦν, λέγοντας:

– Πιέτε ἀπό αὐτό ὅλοι. Τοῦτο εἶναι τό αἷμα μου..

Ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπε πῶς λίγον καιρό θά εἶναι ἀκόμα μαζί τους. Τότε ὁ Πέτρος τόν διέκοψε γιά νά τοῦ πεῖ:

– Κύριε, ὅπου καί νά πᾶς, θά ἔρθω κι ἐγώ μαζί σου. Κι ἂν χρειασθεῖ, θά θυσιάσω καί τή ζωή μου ἀκόμα...

Ἄλλά ὁ Χριστός τοῦ εἶπε:

– Πέτρο, ἀλήθεια σοῦ λέω πῶς ἀπόψε, πρὶν λαλήσει ὁ πετεινός, θά μέ ἀρνηθεῖς τρεῖς φορές...

Ἐπειδή κι οἱ ἄλλοι μαθητές εἶχαν στενοχωρηθεῖ, τοὺς εἶπε νά μή λυποῦνται, πού θά μείνουν μόνοι. Αὐτός θά εἶναι πάντα κοντά τους. Θά τοὺς προστατεύει καί θά τοὺς στείλει τό Ἅγιο

Πνεῦμα γιά νά τούς φωτίζει καί νά τούς δυναμώνει...

Ἔτσι ὁ Κύριος παρέδωσε τό μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας (Θείας Κοινωνίας) στήν Ἐκκλησία μας. Εἶπε δέ στούς μαθητές του νά ἐπαναλαμβάνουν συχνά τήν ἱερή αὐτή μυσταγωγία γιά νά ἐνώνονται μέ Αὐτόν. Τήν ἴδια σημασία ἔχει καί γιά μᾶς ἡ Μετάληψη ἢ θεία Κοινωνία.

Τό πασχαλινό δεῖπνο τελείωσε μέ ὕμνους, πού ἔψαλαν ὅλοι μαζί γύρω ἀπό τό τραπέζι, γιά τελευταία φορά μέ τόν Κύριο.

Ἐπειτα ἔφυγαν γιά τόν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ, ὅπου ὁ Ἰησοῦς συνήθιζε νά προσεύχεται.

7. Ἡ ἀγωνία τοῦ Κυρίου στή Γεθσημανῆ καί ἡ σύλληψή του

Ὁ Ἰησοῦς ἔφτασε στόν κῆπο τῆς Γεθσημανῆ. Ἄφησε τούς ἄλλους κοντά στήν εἴσοδο νά τόν περιμένουν καί μέ τόν Πέτρο τόν Ἰωάννη καί τόν Ἰάκωβο προχώρησε μέσα στά καταπρασινα δέντρα.

– Ἡ ψυχὴ μου εἶναι περίλυπη. Μείνετε ἐδῶ καί ἀγρυπνεῖστε.

Ἐπειτα προχώρησε πιό πέρα. Σάν Υἱός τοῦ Θεοῦ, γνώριζε καλά τήν ἀποστολή του κι ἦταν ἔτοιμος νά θυσιασθεῖ. Σάν ἄνθρωπος ὅμως, πῶς νά ὑποφέρει τό φρικτό μαρτύριο; Γι' αὐτό, περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά, τώρα εἶχε ἀνάγκη νά προσευχεῖ. Γονάτισε, λοιπόν, ἔπεσε μέ τό πρόσωπο στή γῆ καί εἶπε..

– Πατέρα μου, ἂν γίνεται, ἄς μήν πιῶ αὐτό τό πικρό ποτήρι. Ὅμως ἄς γίνει μονάχα τό θέλημά Σου...

Δυό φορές ἦρθε στούς τρεῖς μαθητές του καί τίς δύο τούς βρῆκε κοιμισμένους. Ἐφευγε γιά νά συνεχίσει τήν προσευχή:

– Πατέρα μου, παρέδωσα τό λόγο Σου καί τό εὐαγγέλιό

«Πάτερ μου... παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τό ποτήριον τοῦτο...» (Ματθ. καζτ'39)
Μονή Διονυσίου

Σου σ' αὐτούς, πού μοῦ ἔδωσες γιά μαθητές μου, πού ὁμως δέν παύουν νά εἶναι καί δικοί σου. Γιατί ὅλα ὅσα εἶναι δικά μου εἶναι καί δικά Σου. Κι ὅλα ὅσα εἶναι δικά Σου, εἶναι καί δικά μου, ἀφοῦ ἔχουμε οἱ δύο μας τήν ἴδια οὐσία. Ὅσο ἤμουνα στόν κόσμο, τοὺς φύλαξα καί δέ χάθηκε ἄλλος ἀπό τόν προδότη Ἰούδα. Τώρα, πού ἔρχομαι σέ Σένα, ἀγίασέ τους καί φώτισέ τους. Διότι, ὅπως Σὺ ἔστειλες ἐμένα στόν κόσμο, ἔτσι κι ἐγώ στέλνω αὐτούς γιά νά συνεχίσουν τό ἔργο μου...

Ἡ προσευχή τοῦ Κυρίου γινόταν ὅλο καί πιά θερμή. Ἀπό τήν ἀγωνία του δέ ὁ ἰδρώτας ἔσταζε ἀπό τό πρόσωπό του στή γῆ σά σταγόνες ἀπό αἷμα..

Τότε ὁ Οὐράνιος πατέρας τοῦ ἔστειλε ἕναν ἄγγελο γιά νά τόν ἐνθαρρύνει. Μέ γαληνεμένη ψυχὴ πιά ἐπέστρεψε στοὺς μαθητές του. Τοὺς βρῆκε κοιμισμένους καί τοὺς ξύπνησε:

- Κοιμᾶσθε κι ἀναπαύεσθε... Σηκωθείτε... Νά, ἔρχεται ἐ-
κεῖνος πού θά μέ προδώσει...

Οἱ μαθητές ξύπνησαν ἔντρομοι. Κοιτάζοντας μέσα ἀπό
τά φυλλώματα τῶν δέντρων, εἶδαν ἀνθρώπους νά πλησιάζουν
μέ δαυλοῦς, φανάρια καί ὄπλα. Ἦταν οἱ ὑπηρέτες τοῦ Συμ-
βουλίου, πού τούς συνόδεuan Ρωμαῖοι στρατιῶτες. Μπροστά
ἀπ' ὅλους ὁ Ἰούδας τούς ὀδηγοῦσε. Κι ὅταν πλησίασαν, ὁ
Ἰούδας ἔδωσε τό σύνθημα: Φίλησε τόν Ἰησοῦ καί τοῦ εἶπε:
«Χαῖρε Διδάσκαλε...»

Οἱ δῆμοι ἔπιασαν τόν Ἰησοῦ, τόν ἔδεσαν καί τόν ὀδήγη-
σαν στό Συνέδριο.

Οἱ ἄλλοι μαθητές σκορπίστηκαν ἐδῶ κι ἐκεῖ καταφοβισμέ-
νοι. Καί μοναχά ὁ Πέτρος κι ὁ Ἰωάννης παρακολουθοῦσαν ἀπό
μακριά πού τόν πήγαιναν...

8. Ἡ δίκη τοῦ Κυρίου

Ἡ συνοδεία, μέ δεμένο τόν Ἰησοῦ, ἔφτασε στήν Ἱερου-
σαλήμ. Πέρασε κρυφά ἀπό τούς ἔρημους δρόμους καί σταμά-
τησε στό Ναό, ὅπου ἔμεναν οἱ ἀρχιερεῖς.

Πρῶτα ἔφεραν τόν Κύριο στόν Ἄννα. Αὐτός ἦταν ἀρχιε-
ρέας τήν προηγούμενη χρονιά καί πεθερός τοῦ τωρινοῦ ἀρχιε-
ρέα Καϊάφα. Ἦταν τώρα ὁ ἀρχηγός τῆς σπείρας γιά τήν ἐξόν-
τωση τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ Ἄννας ἔκαμε πρόχειρη ἀνάκριση, θέλοντας νά μάθει τί
καί πού δίδασκε ὁ Χριστός. Ὁ Κύριος τοῦ ἀπάντησε:

- Ἐγώ ποτέ δέ δίδαξα κρυφά. Μιλοῦσα στό Ναό καί στίς
Συναγωγές, ὅπου ἦταν τόσοι Ἰουδαῖοι. Αὐτούς ρώτησε νά μά-
θεις...

Ὁ Ἄννας, μιά καί δέν ἦταν πιά ἀρχιερέας, τόν ἔστειλε
στόν Καϊάφα. Ἐκεῖνος ἄλλωστε δέν ἔμεινε ἀργός κατά τή
θλιβερή ἐκείνη νύχτα. Ἡ καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ ἦταν βέβαια
ἀποφασισμένη. Ἔπρεπε ὅμως νά τηρηθεῖ τό γράμμα τοῦ Μω-

σαϊκοῦ Νόμου, πού ὀριζε νά μή γίνονται δίκες τή νύχτα καί ὅτι, γιά ὁποιαδήποτε καταδίκη, ἔπρεπε νά βρεθοῦν δυό μάρτυρες, πού νά ποῦν τήν ἴδια ἀκριβῶς κατηγορία.

Ὁ Καϊάφας, λοιπόν, κάλεσε τό Ἀνώτατο Συμβούλιο γιά τό πρωί καί στό μεταξύ αὐτό ἔψαξε γιά ψευδομάρτυρες.

Πρωί-πρωί ὅλα τά μέλη τοῦ Συνεδρίου εἶχαν πιάσει τίς θέσεις τους, ἔχοντας στή μέση τόν Καϊάφα. Ἐξέτασαν τοὺς ψευδομάρτυρες καί εἶπαν αὐτά πού τοὺς εἶχαν ὀρμηγέψει. Ρώτησαν καί τό Χριστό χωρίς νά πάρουν καμιά ἀπάντηση.

Στό τέλος ὁ Καϊάφας τοῦ λέει:

– Σέ ἐξορκίζω στό ὄνομα τοῦ Θεοῦ νά μᾶς πεῖς ἂν ἐσὺ εἶσαι ὁ Χριστός, ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ.

Κι ὁ Θεάνθρωπος Κύριος, πού νόμισε ὅτι εἶχε ἔρθει ἡ ὥρα νά ἀποκαλύψει καθαρά τή μεγάλη ἀλήθεια ὅτι εἶναι Θεός, τοῦ ἀπάντησε:

– Τήν ἀλήθεια εἶπες. Εἶμαι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ.

Τότε ὁ Καϊάφας ξέσχισε – κατά τήν ἰουδαϊκή συνήθεια – τά ροῦχα του γιά νά δείξει τήν ἱερή του τάχα ἀγανάκτηση, καί εἶπε:

– Ἀκούσατε, τί εἶπε; Βλαστήμησε τό Θεό, γιατί κάνει τόν ἑαυτό του Υἱό τοῦ Θεοῦ. Τί μᾶς χρειάζονται πιά οἱ μάρτυρες μιά κι ὀμολόγησε; Ποιά τιμωρία, νομίζετε, ὅτι τοῦ ἀξίζει;

– Εἶναι ἔνοχος θανάτου! ἀπάντησαν.

Κι ἡ πιά ἀδικη δίκη ὄλων τῶν αἰῶνων τελείωσε, μέσα σέ λίγη ὥρα, τό πρωί τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς. Ὁ Ἰησοῦς δικάστηκε καί καταδικάστηκε. Σάν κατάδικος πιά παραδόθηκε στούς «ἀνόμους», γιά νά ὑποστῆ ὅλα τά μαρτύρια, πρὶν ἀπό τό φρικτό του πάθος.

Τόν βρίζανε καί τόν ἔφτυναν στό πρόσωπο. Τόν χτυποῦσαν καί τοῦ ἔλεγαν:

– Προφήτεψε, λοιπόν, Χριστέ, ποιός σέ χτύπησε;

Κι ὁ Κύριος ὑπέφερε ὅλα αὐτά μέ ὑπομονή κι ἀνεξικακία.

Τέλος τόν ἔκλεισαν στή φυλακή, μέχρι ὅτου νά ξημερώσει γιά καλά..

9. Η άρνηση του Πέτρου, ή μετάνοιά του και τό τέλος του 'Ιούδα

Ο 'Ιωάννης και ο Πέτρος, πού παρακολουθοῦσαν ἀπό μακριά τόν 'Ιησοῦ, ἔφτασαν κι αὐτοί ὡς τήν κατοικία τοῦ ἀρχιερέα. Ο 'Ιωάννης ἦταν γνωστός στόν Καϊάφα, γι' αὐτό κανένας δέν τόν ἐμπόδισε νά μπεῖ στήν ἐσωτερική αὐλή τῆς κατοικίας του. Ο Πέτρος ὁμως ἦταν ἀγνωστος καί μέ τή μεσολάβηση τοῦ 'Ιωάννη μπόρεσε νά περάσει μέσα.

Ἡ θυρωρός τόν εἶδε καταφοβισμένο καί τόν ρώτησε:

– Μήπως καί σὺ εἶσαι μαθητής τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ;

Ο Πέτρος ἀρνήθηκε κατηγορηματικά: «᾽Οχι, ὄχι, δέν εἶμαι!». Κι ἔμεινε στήν αὐλή μαζί μέ τούς ὑπηρέτες, πού εἶχαν ἀνάψει φωτιά γιά νά ζεσταθοῦν.

Τή στιγμή, πού πήγαιναν τόν 'Ιησοῦ ἀπό τόν Ἄννα στόν Καϊάφα, ἄλλος ὑπηρέτης τοῦ ἔκαμε τήν ἴδια ἐρώτηση. Ο Πέτρος πάλι τό ἀρνήθηκε καί – καλοῦ-κακοῦ – ἀπομακρύνθηκε ἀπό ἐκεῖ.

Μετά τήν καταδίκη τοῦ 'Ιησοῦ ὁ Πέτρος ἐβλεπε τά ὅσα ὑπέφερε ὁ 'Ιησοῦς ἀπό τούς φρουρούς. Τότε κάποιος ὑπηρέτης τόν ρώτησε κι αὐτός μήπως εἶναι ὀπαδός τοῦ 'Ιησοῦ. Ο Πέτρος πάλι τό ἀρνήθηκε γιά τρίτη φορά.

Τήν ὥρα ἐκείνη ἀκούστηκε τό λάλημα κάποιου πετεινοῦ. Τό μυαλό τοῦ Πέτρου ξεκαθάρισε. Θυμήθηκε αὐτό, πού τοῦ εἶπε ὁ Χριστός τήν προηγούμενη ἡμέρα, ὅταν ὁ Πέτρος τόν βεβαίωνε πώς θά τόν ἀκολουθήσει κι ὡς τό θάνατο: «Προτοῦ λαλήσει ὁ πετεινός, κατά τά ξημερώματα σήμερα, θά μέ ἀρνηθεῖς τρεῖς φορές». Ἔνιωσε ἀνέκφραστη λύπη καί ταραχή. Πῆγε σέ ἕνα ἀπόμερο μέρος κι ἔχυσε πικρά δάκρυα ἀληθινῆς μετανοίας.

Ο 'Ιούδας δέν πίστευε νά φτάσει τό Συνέδριο ὡς τήν καταδίκη τοῦ 'Ιησοῦ σέ θάνατο. Κι ὅταν τό ἔμαθε, ἔτρεξε στούς Ἀρχιερεῖς, τούς πέταξε τά τριάντα ἀργύρια καί τούς εἶπε:

– Ἀμάρτησα, γιατί σᾶς παρέδωσα ἕναν ἀθῶο!

- Τί μᾶς νοιάζει ἐμᾶς; τοῦ εἶπαν. Σύ θά δώσεις λόγο..
"Ολοι θέλουν τήν προδοσία, ἀλλά περιφρονοῦν τόν προδό-
τη. Κι ὁ Ἰούδας, κατακυλώντας στό γκρεμό τῆς ἁμαρτίας,
οὔτε πού σκέφτηκε νά ζητήσει συγχώρηση ἀπό τό Θεό. Ἐπελ-
πισμένος, ὅπως ἦταν, πῆγε καί κρεμάστηκε.

Οἱ ἀρχιερεῖς πάλι μέ τά τριάντα ἀργύρια τοῦ Ἰούδα, ἀγόρα-
σαν ἓνα χωράφι γιά νά θάβουν ἐκεῖ τοὺς ξένους.

10. Ὁ Κύριος μπροστά στόν Πιλάτο

Γιά νά ἐκτελεστεῖ ἡ ποινή τοῦ Ἰησοῦ, ἔπρεπε νά ἐγκριθεῖ
ἀπό τό Ρωμαῖο ἐπίτροπο, τόν Πόντιο Πιλάτο. Γι' αὐτό οἱ ἀρχιε-
ρεῖς ἔφεραν τόν Ἰησοῦ στό Πραιτώριο (Διοικητήριο).

Ὁ Πιλάτος, ὅταν ἔμαθε τί θέλουν, τοὺς εἶπε νά δικάσουν
οἱ ἴδιοι τόν Χριστό, σύμφωνα μέ τό Νόμο τους.

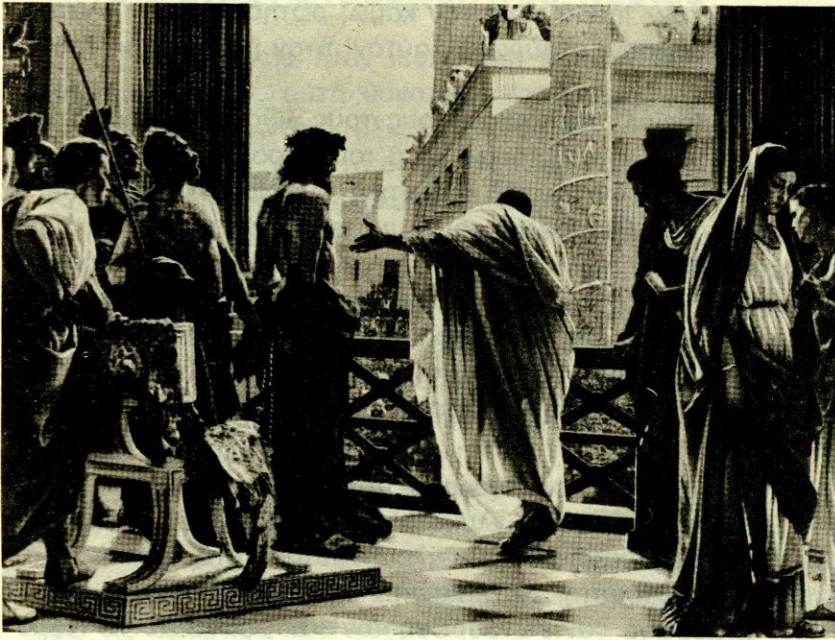
- Ἐμεῖς δέν ἔχομε δικαίωμα νά τόν θανατώσουμε, ὅπως
τοῦ ἀξίζει! τοῦ εἶπαν. Εἶναι ψευδοπροφήτης καί λαοπλάνος.
Ξεσηκώνει τό λαό νά ἐπαναστατήσῃ κατά τῶν Ρωμαίων. Καί
πάνω ἀπό ὅλα αὐτά, λέει πώς εἶναι καί βασιλιάς..

Ὁ Πιλάτος ρώτησε τόν Ἰησοῦ, ἂν πραγματικά λέει πώς
εἶναι βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων. Κι ὁ Ἰησοῦς τοῦ ἐξήγησε:

- Ἡ βασιλεία ἡ δική μου δέν ἔχει καμιά σχέση μέ τή γήινη.
Ἄν ἦταν αὐτό θά ἔβαζα τοὺς ὑπηρέτες μου νά πολεμήσουν,
ὥστε νά μὴν παραδοθῶ.. στοὺς Ἰουδαίους.

Ὁ Πιλάτος εἶπε στοὺς ἀρχιερεῖς πώς δέ βρίσκει καμιά
αἰτία γιά νά τόν καταδικάσει. Ἐκεῖνοι ὑποστήριξαν τότε πώς
ξεσήκωσε τό λαό σέ ἐπανάσταση κατά τῶν Ρωμαίων ἀπό τή
Γαλιλαία ὡς ἐδῶ. Ἀκούοντας ὁ Πιλάτος πώς ὁ Ἰησοῦς εἶναι
Γαλιλαῖος, βρῆκε ἀφορμή καί τόν ἔστειλε στόν ἄρχοντα τῆς
Γαλιλαίας τόν Ἡρώδη Ἀντύπα, πού ἦταν στά Ἱεροσόλυμα γιά
τίς γιορτές τοῦ Πάσχα.

Ὁ Ἡρώδης ρώτησε τό Χριστό, ἂν ἀληθεύουν οἱ κατηγορί-
ες τῶν ἀρχιερέων, ἀλλά δέν πῆρε καμιά ἀπάντηση. Ἄρχισε νά

«...ἶδε ὁ ἄνθρωπος... (Ίω. ιβ 5) Εἰκόνα Ἀναγεννήσεως.

τόν ἐμπαίζει κι αὐτός κι ἀφοῦ τοῦ φόρεσε ἓνα κόκκινο ἔνδυμα
ψευτομεσσία τόν ἔστειλε πάλι στόν Πιλάτο.

Στό μεταξύ τό Πραιτώριο γέμισε ἀπό κόσμο. Ὁ Πιλάτος
κατά τή συνήθεια πού εἶχε, νά δίνει χάρη σέ ἓνα κατάδικο γιά
τό Πάσχα πίστεψε πώς βρῆκε τόν τρόπο νά σώσει τόν Ἰησοῦ
γιατί ἦταν βέβαιος γιά τήν ἀθωότητά του. Παρουσίασε λοιπόν
στό πλήθος τόν Ἰησοῦ, γαλήνιο καί πράο, καί τό ληστή Βαρρα-
βᾶ, πού εἶχε τρομοκρατήσει τό τόπο μέ τίς ληστείες καί τούς
φόνους του. Ἐπειτα ρώτησε τόν ὄχλο ποιόν προτιμᾶ νά ἀπο-
λύσει: τόν Ἰησοῦ ἢ τόν Βαρραβᾶ;

Οἱ ἀρχιερεῖς ὅμως κι οἱ ἄλλοι ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων
εἶχαν ἐξαγριώσει τό λαό κι ὅλοι μ' ἓνα στόμα ἀπάντησαν στόν
Πιλάτο: «Τόν Βαρραβᾶ!»

- Καί τόν Ἰησοῦ τί νά τόν κάμω; ρώτησε πάλι ὁ Πιλάτος.
- Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν! ἦταν ἡ ἀπάντηση τοῦ ὄχλου.

Οἱ Ἑβραῖοι τοὺς κακούργους τοὺς λιθοβολοῦσαν ἢ τοὺς ἐπνιγαν. Τό μίσος τους ὅμως κατά τοῦ Ἰησοῦ ἦταν τέτοιο πού ζήτησαν γι' αὐτόν τήν πιό ἀτιμωτική τιμωρία, τή σταύρωση.

Ὁ Πιλάτος θέλησε νά κάνει μιά τελευταία προσπάθεια γιά νά σώσει τόν Ἰησοῦ. Ἔβαλε τοὺς στρατιῶτες του νά τόν μαστιγώσουν, νά τοῦ φορέσουν μιά κόκκινη χλαμύδα σάν βασιλικό ἔνδυμα, καί νά τοῦ βάλουν στό κεφάλι στεφάνι ἀπό ἀγκάθια ὡς στέμμα. Τέλος τοῦ ἔδωσαν ἓνα καλάμι νά τό κρατάει σάν σκῆπτρο. Ἔτσι, σ' αὐτή τήν κατάσταση, τόν ἔδειξε στούς Ἰουδαίους καί εἶπε:

- Νά, ὁ ἄνθρωπος πού παριστάνετε γιά κακούργο...

Στό ἀντίκρουσμα τοῦ γλυκύτατου Ἰησοῦ τό μίσος τῶν ἀρχόντων κι ὁ φανατισμός τοῦ ὄχλου ἔφτασαν στό κατακόρυφο. Μυριόστομη ἀκούστηκε ἡ κραυγή:

- Σταύρωσέ τον!. Σταύρωσέ τον!. Σύμφωνα μέ τό Νόμο μας ὀφείλει νά πεθάνει, ἐπειδὴ λέει πῶς εἶναι Υἱός τοῦ Θεοῦ. Ἄν τόν ἀπολύσεις, δέ θάσαι φίλος τοῦ Καίσαρα, ἀφοῦ αὐτός κάνει τόν ἑαυτό του βασιλιά.. Ἐμεῖς δέν ἔχουμε ἄλλο βασιλιά, ἐκτός ἀπό τόν Καίσαρα...

Ὁ Πιλάτος φοβήθηκε τώρα γιά τή θέση του. Ἐξάλλου πείστηκε πῶς ἀδίκῃ βασιάνιζε τόν Ἰησοῦ. Ζήτησε τότε μιά λεκάνη μέ νερό, ἔπλυνε σ' αὐτή τὰ χέρια του καί εἶπε:

- Ἐγώ εἶμαι ἀθῶος ἀπό τό αἷμα τοῦ δικαίου αὐτοῦ ἀνθρώπου. Σεῖς εἶστε οἱ ὑπεύθυνοι..

Καί ὁ ὄχλος φώναξε:

- Τό αἷμα του ἄς πέσει ἐπάνω μας κι ἐπάνω στά παιδιά μας! Ὁ Πιλάτος τότε ἀπόλυσε τό Βαρραβᾶ καί παρέδωσε τό Χριστό νά τόν σταυρώσουν! Ἡ ὥρα ἦταν ἐννέα τό πρωί τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς...

11. Ἡ Σταύρωση τοῦ Κυρίου

Ἡ Ἱερουσαλήμ ἦταν ἱερή πόλη καί δέν ἐπιτρεπόταν νά γίνονται μέσα σ' αὐτή θανατικές ἐκτελέσεις. Ἡ Σταύρωση τοῦ Κυρίου θά γινόταν ἐξω ἀπό τά τείχη, πάνω σ' ἓνα λόφο. Ὁ λόφος αὐτός εἶχε τό σχῆμα κρανίου καί γι' αὐτό λεγόταν «Κρανίου τόπος» ἢ ἐβραϊκά «Γολγοθάς».

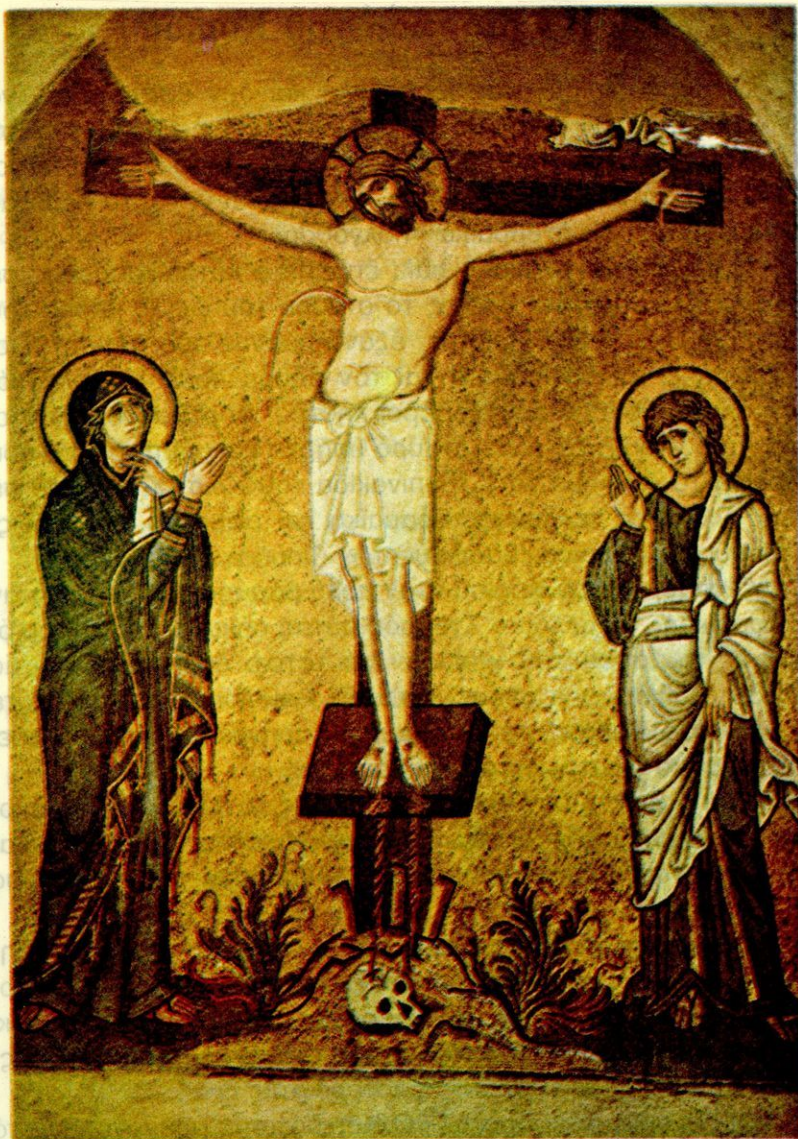
Σύμφωνα μέ τό Νόμο πάλι ἔπρεπε ὁ καταδικασμένος σέ θάνατο νά μεταφέρει ὁ ἴδιος τό σταυρό του ὡς τό μέρος τοῦ μαρτυρίου του. Κι ὁ Χριστός, ἐξαντλημένος ἀπό τό μαρτύριο, φορτώθηκε τό σταυρό του καί τόν ἔσυρε πρὸς τό Γολγοθά. Τόν ἀκολουθοῦσαν δυό φοβεροί ληστές, φορτωμένοι κι αὐτοί τό σταυρό τους. Σέ κάθε σταυρό ὑπῆρχε καί μιά πινακίδα, πού ἔγραφε τό ἐγκλημά του. Ἡ πινακίδα τοῦ Χριστοῦ ἔγραφε σέ τρεῖς γλῶσσες (ἐλληνική, ἀραμαϊκή καί ρωμαϊκή) τίς λέξεις: «Ἰησοῦς Ναζωραῖος, βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων».

Ὁ σταυρός τοῦ Κυρίου ἦταν πολύ βαρὺς κι ὁ δρόμος ἦταν ἀνηφορικός. Ἐξάλλου ὁ Σταυρός αὐτός σήκωνε ἐπάνω του ὅλες τίς ἀμαρτίες τοῦ κόσμου. Μέ τέτοιο ἀβάστακτο φορτίο λύγισε ὁ Ἰησοῦς κι ἔπεσε κάτω. Οἱ Ρωμαῖοι στρατιῶτες τότε ἔβαλαν ἓνα διαβάτη, τό Σίμωνα τόν Κυρηναῖο, νά ἀνακουφίσει τό σωματικό μαρτύριο τοῦ Κυρίου.

Ἔτσι ἡ φρικτή συνοδεία βάδιζε πρὸς τό Γολγοθά. Τὴν ἀκολουθοῦσε πλῆθος περιέργων. Πολλές γυναῖκες τῆς Ἱερουσαλήμ ἔκλαιγαν, μοιρολογοῦσαν καί χτυποῦσαν τὰ στήθη τους ἀπό λύπη.

Φτάνοντας στό Γολγοθά οἱ στρατιῶτες ξέντυσαν τόν Ἰησοῦ κι ἄπλωσαν τό ἄχραντο σῶμα του πάνω στό σταυρό. Κάρφωσαν χέρια καί πόδια μέ σιδερένια καρφιά στό σταυρό κι ἔπειτα τόν ὕψωσαν. Κοντά του κάρφωσαν καί τοὺς ληστές, ἓναν στὰ δεξιά κι ἓναν στ' ἀριστερά του.

Οἱ πόνοι ἦταν ἀφόρητοι. Ὁ Κύριος τοὺς ὑπέμενε, ἐνῶ τὰ ἅγια χεῖλη του ψιθύριζαν πρὸς τόν Οὐράνιο Πατέρα του τὴν παράκληση νά συγχωρήσει τοὺς σταυρωτῆς του: «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γάρ οἶδας τί ποιοῦσι...»

Ἡ Σταύρωση. Μονή Δαφνίου 1100 μ.Χ.

Οι ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων βλέπουν ὑψωμένο στό σταυρό τό θῦμα τους καί τό περιπαίζουν: «Ἄν εἶσαι βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων, σῶσε τόν ἑαυτό σου...» Κι οἱ ἀρχιερεῖς ἔλεγαν μέ σατανικό χαμόγελο: «Ἄλλους ἔσωσε, ἀλλά τόν ἑαυτό του δέν μπορεῖ νά σώσει».

Ὁ ἕνας ληστής τόν βλαστημᾷ: «Ἄν εἶσαι ὁ Χριστός, σῶσε τόν ἑαυτό σου σωσε καί μᾶς». Ὁ ἄλλος τοῦ λέει: «Δέ φοβᾶσαι τό Θεό; Ἐμεῖς δίκαια τιμωρούμαστε, αὐτός ὅμως δέν ἔκαμε τίποτα τό κακό κι ἄδικα πάσχει». Ἐπειτα ἔστρεψε τό βλέμμα του πρὸς τόν Ἰησοῦ καί τόν παρακάλεσε: «Κύριε, θυμήσου με, ὅταν ἔλθεις στή βασιλεία σου». Κι ὁ Κύριος τόν βεβαίωσε:

– Ἀλήθεια σοῦ λέω, σήμερα θά εἶσαι μαζί μου στόν παράδεισο.

Πλαῖ στό σταυρό παρακολουθοῦσε ἡ Θεοτόκος, μαζί μέ ἄλλες γυναῖκες τό μαρτύριο τοῦ γιοῦ τῆς. Ἡ θλίψη ἔσφιγγε τήν ψυχή τῆς. Τήν εἶδε κι ὁ Ἰησοῦς καί τaráχηκε. Μέ τό βλέμμα τῆς ἔδειξε τόν Ἰωάννη καί τῆς εἶπε: «Μητέρα, νά ὁ γιός σου». Ἐπειτα εἶπε καί στόν Ἰωάννη: «Ἰωάννη, νά ἡ μητέρα σου». Κι ἀπό τή στιγμή ἐκείνη ὁ Ἰωάννης πῆρε τήν ἅγια μητέρα τοῦ Ἰησοῦ καί τή φρόντιζε σά δική του μητέρα.

Ἦταν μεσημέρι τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, ὅταν σταυρώθηκε ὁ Χριστός. Ἀπό τήν ὥρα κείνη ἕνα σκοτάδι σκέπασε τή γῆ καί κράτησε καθ' ὅλη τή διάρκεια τοῦ μαρτυρίου του.

Κάποια στιγμή ἀπό τά χεῖλη τοῦ Κυρίου βγῆκε τό παράπονο:

– Ἡλί, Ἡλί λαμᾶ σαβαχθανί;

Δηλαδή: «Θεέ μου, Θεέ μου, γιατί μέ ἐγκατέλειψες;...»

Σέ λίγο ψιθύρισε: «Διψῶ» κι ἕνας στρατιώτης βούτηξε ἕνα σφουγγάρι μέσα σέ χολή καί ξίδι, τό ἔβαλε σέ καλάμι καί τό πλησίασε στά χεῖλη του. Ἦταν κάτι, σάν ἀναισθητικό. Μά ὁ Χριστός δέν ἤπιε, ἀποφασισμένος νά ὑποφέρει τό μαρτύριό του. Μόνο ἔγυρε τό κεφάλι καί εἶπε: «Τετέλεσται!» Δηλαδή: «Τέλειωσαν ὅλα ὅσα εἶχα νά κάμω γιά τή σωτηρία τῶν ἀνθρώπων». Κι ἔπειτα φώναξε: «Πατέρα μου, στά χέρια σου παραδίδω τό πνεῦμα μου» καί ξεψύχησε...

Τή στιγμή κείνη ἡ γῆ ταραχτήκε ἀπό φοβερό σεισμό. Τό καταπέτασμα τοῦ Ναοῦ σχίστηκε στή μέση. Οἱ βράχοι ξεκόλλησαν. Τά μνήματα τῶν νεκρῶν ἄνοιξαν καί πολλά σώματα ἁγίων ἀνθρώπων ἀναστήθηκαν.

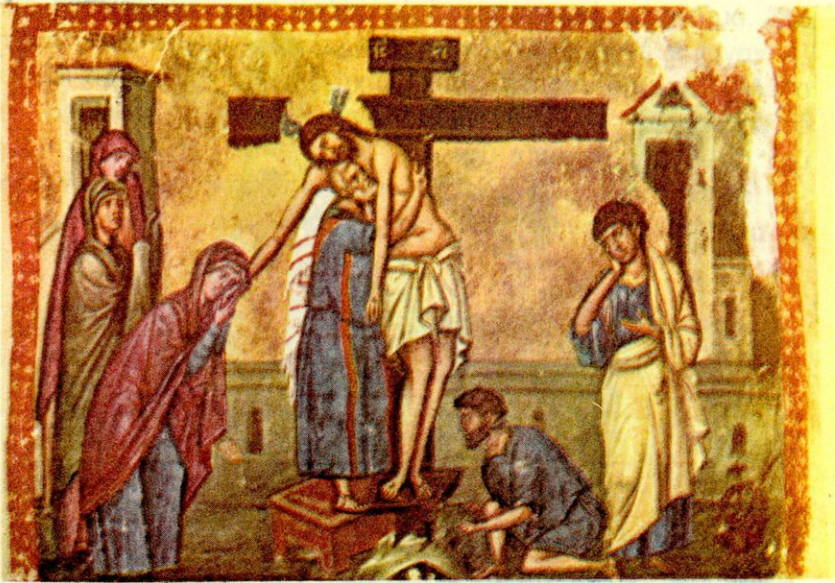
Ὁ ἑκατόνταρχος, πού ἦταν ἐπικεφαλῆς τῶν Ρωμαίων στρατιωτῶν, τρόμαξε καί εἶπε: «Πραγματικά ὁ ἄνθρωπος αὐτός ἦταν γιός τοῦ Θεοῦ».

Οἱ Ἰουδαῖοι, πού ἦταν ἀκόμα ἐκεῖ, χτυποῦσαν τά στήθη τους γιά τήν ἄμαρτία, πού ἔκαμαν καί γύρισαν γρήγορα-γρήγορα στήν Ἱερουσαλήμ.

Ἀντίφωνο τῆς Ἀκολουθίας τῶν Ἁγίων Παθῶν

Σήμερον κρεμάται ἐπί ξύλου ὁ ἐν ὕδασι τήν γῆν κρεμάσας	Κρεμιέται σήμερα στό ξύλο Κεῖνος πού κρέμασε τή γῆ στά νέφη τῶν ὑδάτων.
Στέφανον ἐξ ἀκανθῶν περι- τίθεται	Στεφάνι ἀγκάθινο φορεῖ τριγύρω στό κεφάλι Του ὁ Βασιλιάς τῶν Ἀσσημάτων
ὁ τῶν ἀγγέλων Βασιλεῦς. Ψευδῆ πορφύραν περιβάλλεται	Πορφύρα ψεύτικη τυλιγίται
ὁ περιβάλλων τόν οὐρανόν ἐν νεφέλαις.	Κεῖνος πού ντύνει μέ νε- φέλες τά οὐράνια.
Ράπισμα κατεδέξατο	Χτύπημα καταδέχτηκε στό πρόσωπο
ὁ ἐν Ἰορδάνῃ ἐλευθερώσας τόν Ἀδάμ	Ἐκεῖνος πού ἐλευθέρωσε τόν ἄνθρωπο στά ρεῖθρα τά Ἰορδάνια
Ἦλοις προσηλώθη ὁ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας	Μέ τά καρφιά καρφώθηκε τῆς Ἐκκλησίας ὁ Νυμφίος
Λόγχη ἐκεντήθη ὁ Υἱός τῆς Παρθένου	Μέ τή λόγχη κεντήθηκε τῆς Παρθένου ὁ Υἱός.
Προσκυνοῦμέν σου τά πάθη, Χριστέ	Χριστέ, τ' ἅγια Σου Πάθη προσκυνοῦμε.
Δεῖξον ἡμῖν καί τήν ἐνδοξόν σου ἀνάστασιν.	Δώσε μας καί τήν ἐνδοξή Σου Ἀνάσταση νά δοῦμε.

Ἡ Ἀποκαθήλωση (Μονή Ἰβήρων)

12. Ἡ ταφή τοῦ Κυρίου

Ἡ ἐπόμενη ἡμέρα ἦταν Σάββατο καί Πάσχα, δηλαδή διπλή γιορτή γιά τούς Ἰουδαίους. Δέν ἔπρεπε, λοιπόν, νά μείνουν τά σώματα τῶν σταυρωμένων πάνω στούς σταυρούς. Γι' αὐτό οἱ Ἰουδαῖοι παρακάλεσαν τόν Πιλάτο νά διατάξει τή θανάτωσή τους καί τήν ταφή τους. Ὁ Πιλάτος ἔδωσε τή σχετική ἐντολή κι οἱ στρατιῶτες του σύντριψαν τά σκέλη τῶν δύο ληστῶν, γιά νά πεθάνουν.

Ὁ Χριστός ὅμως εἶχε πιά πεθάνει. Μά ἕνας στρατιώτης, ἤθελε νά βεβαιωθεί. Κίνησε τότε μέ τή λόγχη του τά πλευρά τοῦ Κυρίου, ὅποτε ἔτρεξε αἷμα καί νερό ἀπό τήν πληγή. Αὐτό ἦταν ἀπόδειξη ὅτι ὁ Χριστός εἶχε πεθάνει.

Τά σώματα ὄσων σταυρωνόταν τά ἔβαζαν σέ ιδιαίτερα

Ἡ ταφή τοῦ Κυρίου (Μονή Διονυσίου)

μνημεῖα ἢ τὰ ἔριχναν στή χαράδρα τοῦ Ἐννώμ (δυτικά τῆς Ἱερουσαλήμ) νά τὰ φάνε τὰ ὄρνια. Γιά τό Χριστό ὁμως βρέθηκε ἄνθρωπος νά τόν ἐνταφιάσει. Ἦταν ὁ Ἰωσήφ ἀπό τήν Ἀριμαθαία, πού ἦταν μέλος τοῦ Συνεδρίου καί κρυφός μαθητής τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰωσήφ πῆγε στόν Πιλάτο καί τοῦ ζήτησε τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἐκεῖνος τοῦ τό ἐδώρησε. Κατόπιν πῆγε κι ἀγόρασε καθαρό σιντόνι κι ἀνέβηκε στό Γολγοθά. Ἐκεῖ βρῆκε τό Νικόδημο, ἄλλον ἐπίσημο Ἰουδαῖο, πού εἶχε φέρεи ἀρώματα.

Οἱ δύο τους τότε ξεκάρφωσαν καί κατέβασαν ἀπό τό Σταυρό τό ἄχραντο σῶμα τοῦ Κυρίου. Τό ἀλείψαν μέ ἀρώματα, τό τύλιξαν μέ τό σιντόνι καί τό ἔβαλαν στόν τάφο τοῦ Ἰωσήφ, πού

είχε σκαλίσει μέσα σέ βράχο σ' ένα γειτονικό του κτῆμα. Στο στόμιο τοῦ τάφου κύλισαν ἕνα μεγάλο λιθάρι κι ἔφυγαν.

Οἱ ἀρχιερεῖς, πάντα καχύποπτοι, ζήτησαν ἀπό τόν Πιλάτο νά σφραγιστεῖ ὁ τάφος καί νά μπεῖ φρουρά ἀπ' ἔξω. Εἶχαν τό φόβο μήπως οἱ μαθητές τοῦ Χριστοῦ κλέψουν τό σῶμα τοῦ δασκάλου τους καί διαδώσουν ὑστερα πῶς ἀναστήθηκε.

Δέν ἠούχασαν δέ παρά μονάχα ὅταν ἔγιναν ὅλα αὐτά μέ τήν ἀδιάκοπη ἐπίβλεψή τους.

ΤΑ ΕΓΚΩΜΙΑ

ΣΤΑΣΙΣ Α΄

Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ, κατετέθης, Χριστέ, καί ἀγγέλων στρατιαί ἐξεπλήττοντο, συγκατάβασιν δοξάζουσαι τήν σὴν.

Ἡ ζωὴ πῶς θνήσκεις; πῶς καί τάφῳ οἰκεῖς; τοῦ θανάτου τὸ βασιλεῖον λύεις δέ τοῦ ἄδου τοὺς νεκροὺς ἐξανιστᾷς.

ΣΤΑΣΙΣ Β΄

Ἄξιόν ἐστι μεγαλύνειν σε τόν Ζωοδότην, τόν ἐν τῷ Σταυρῷ τὰς χεῖρας ἐκτείναντα καί συντρίψαντα τὸ κράτος τοῦ ἐχθροῦ.

Ἄξιόν ἐστι μεγαλύνειν σε τόν πάντων Κτίστην. Τοῖς γάρ σοῖς, Χριστέ, παθήμασιν ἔσχομεν τήν ἀπάθειαν, ρυσθέντες τῆς φθορᾶς.

Σένα, Χριστέ, πού εἶσαι ἡ ζωὴ, σ' ἀποθέσανε στόν τάφο κι οἱ στρατιές τῶν ἀγγέλων παραξενεύονταν καί δόξαζαν τήν μεγάλη σου ταπεινώση.

Σύ, πού εἶσαι ἡ ζωὴ, πῶς πεθαίνεις; Πῶς μένεις σέ τάφο; Τό βασιλεῖο τοῦ θανάτου τό κατέλυσες ὁμως, ἀνασταίνοντας τοῦ ἄδη τοὺς νεκροὺς.

Ἄξιζει νά δοξάζουμε Ἐσένα τὸ Ζωοδότη, πού ἀπλώνοντας τὰ χεῖρα στοῦ Σταυροῦ σύντριψες τὴ δύναμη τοῦ διαβόλου.

Ἄξιζει νά δοξάζουμε Ἐσένα πού ἐκτισες τὰ πάντα. Γιατί μέ τὰ δικά Σου πάθη Χριστέ ἀποκτήσαμε ἐμεῖς τήν ἀπάθεια καί σωθήκαμε ἀπό τὴ φθορά.

ΣΤΑΣΙΣ Γ΄

Αί γενεαί πᾶσαι ὕμνον τῇ
ταφῇ σου προσφέρουσι,
Χριστέ μου.

Καθελών τοῦ ξύλου, ὁ Ἄ-
ριμαθείας ἐν τάφῳ σέ κη-
δεύει.

Χριστέ μου, ὄλες οἱ γενι-
ές ὕμνουῦν τὴν ταφῇ Σου.

Ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τὴν Ἄριμα-
θαία σέ ξεκρέμασε ἀπὸ τὸ
ξύλο τοῦ Σταυροῦ καὶ σέ
κήδεψε στὸν τάφο.

13. Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου

Τὴν Ταφὴ τοῦ Κυρίου παρακολουθοῦσαν ἀπὸ μακριὰ ἡ Μα-
ρία ἡ Μαγδαληνὴ, ἡ Μαρία τοῦ Κλωπᾶ καὶ ἡ Σαλώμη. Κι ἀφοῦ
ἔτσι ἔμαθαν τὸν Τάφο τοῦ Κυρίου, πῆγαν στὴν ἀγορὰ κι ἀγόρα-
σαν ἀρώματα. Περίμεναν ὅμως νὰ περάσει τὸ Σάββατο, πού
δὲν ἐπιτρεπόταν καμιὰ ἐργασία, καὶ τὴν Κυριακὴ πρωί-πρωί ἔ-
τρεξαν πρὸς τὸν τάφο τοῦ Κυρίου, γιὰ νὰ ἀρωματίσουν τὸ
σῶμα του.

Καθὼς πλησίαζαν, ἔλεγαν μεταξύ τους: «Ποιὸς θὰ μᾶς
κυλίσει τὴ βαριά πέτρα ἀπὸ τὴ θύρα τοῦ μνημείου;». Μά ὅταν
ἔφτασαν στὸν τάφο, εἶδαν πὼς ἡ πέτρα εἶχε κυλίσει ἀπὸ τὸ
στόμιό του. Ἡ ἐκπληξὴ τους ἐγένεε μεγάλος φόβος, ὅταν μπῆ-
καν μέσα στὸν τάφο. Ἄντὶ νὰ βροῦν τὸ ἄχραντο σῶμα τοῦ
Κυρίου, εἶδαν ἕναν ἄγγελο νὰ κάθεται στὰ δεξιὰ τοῦ τάφου. Τὸ
πρόσωπό του ἔλαμπε σάν τὸν ἥλιο καὶ τὰ ροῦχα του ἦταν κάτα-
σπρα σάν τὸ χιόνι.

Ὁ λευκοφορεμένος ἄγγελος τίς καθυσύχασε, λέγοντας:

Ἡ Ἀνάσταση (Μονή Διονυσίου)

– Γιατί ζητᾶτε τὸ ζωντανὸ ἀνάμεσα στοὺς νεκροὺς; Δέν εἶναι ἐδῶ, ἀλλὰ ἀναστήθηκε. Νά κι ὁ τόπος, πού τόν εἶχαν βάλει. Πηγαίνατε νά πείτε στοὺς μαθητές του, ὅτι θά τοὺς περιμένει στή Γαλιλαία.

Τί εἶχε συμβεῖ;

Τά μεσάνυχτα τοῦ Σαββάτου πρὸς τὰ ξημερώματα τῆς Κυριακῆς ὁ Κύριος, ζωντανός κι ὀλόσωμος, ἀναστήθηκε. Ἐπειτα κατέβηκε ἄγγελος ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ κύλισε τὸ λίθο ἀπὸ τὴν εἴσοδο τοῦ τάφου. Τό ἔκαμε γιὰ τίς Μυροφόρες γυναῖκες, πού ἔπρεπε νά ἰδοῦν τὸν τάφο ἄδειο.

Κατὰ τὸ σεισμό καὶ τὴν Ἀνάσταση οἱ φρουροὶ στρατιῶτες ἔπεσαν κάτω μέ τὸ πρόσωπο πρὸς τὸ χῶμα ἀπὸ τὸ φόβο τους.

Ὅταν συνήλθαν οἱ στρατιῶτες, ἔτρεξαν πρὸς τοὺς ἀρχιε-

Οί Μυροφόρες στό μνημείο (Μονή Διονυσίου)

ρείς καί τούς διηγήθηκαν τά συμβάντα. Ἐκεῖνοι οὔτε καί τότε πίστεψαν. Μόνο τούς ἔδωσαν χρήματα γιά νά μήν ποῦν σέ κανένα πώς ἀναστήθηκε ὁ Χριστός. Νά ποῦν πώς πήγαν οἱ μαθητές του κι ἔκλεψαν τό σῶμα του τήν ὥρα πού ἀθέλητα κοιμήθηκαν. Ἀνέλαβαν μάλιστα νά μεσολαβήσουν αὐτοί στόν Πιλάτο, ὥστε νά μήν τούς τιμωρήσει, ἐπειδή κοιμήθηκαν.

Στό μεταξύ οἱ Μυροφόρες γυναῖκες ἔτρεξαν γιά νά ἀναγγείλουν στούς μαθητές τοῦ Κυρίου τό χαρμόσυνο ἄγγελμα. Ἐνῶ ὅμως προχωροῦσαν, εἶδαν μπροστά τους τόν ἀναστημένο Χριστό...

Τόν πλησίασαν μέ χαρά καί φόβο. Γονάτισαν καί τόν προσκύνησαν.

Ἐκεῖνος τούς ἔδωσε θάρρος, λέγοντας:

– Μὴ φοβᾶσθε! Πηγαίνετε νὰ πεῖτε στοὺς μαθητὲς μου νὰ πάνε στὴ Γαλιλαία. Ἐκεῖ θὰ συναντηθοῦμε!

Πραγματικά δέ οἱ ἔντεκα πιά μαθητὲς πῆγαν στὴ Γαλιλαία.

Τὸν βρῆκαν, τὸν προσκύνησαν καὶ τὸν ἄκουσαν νὰ τοὺς λέει:

– «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.»

Δηλαδή: «Πηγαίνετε νὰ κηρύξετε τὸ Εὐαγγέλιο σέ ὅλους τοὺς εἰδωλολάτρεις. Θὰ τοὺς βαπτίζετε στὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.»

ΠΑΣΧΑΛΙΝΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ ΥΜΝΟΙ:

«Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν ἠρισάμενος».

«Τὸ φαιδρὸν τῆς Ἀναστάσεως κήρυγμα ἐκ τοῦ ἀγγέλου μαθοῦσαι αἱ τοῦ Κυρίου μαθήτριαι καὶ τὴν προγονικὴν ἀπόφασιν ἀπορρίψασαι, τοῖς Ἀποστόλοις, καυχώμεναι ἔλεγον: Ἐσκύλευται ὁ θάνατος, ἠγέρθη Χριστὸς ὁ Θεός, δωρούμενος τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος».

Δηλαδή: «Ὁ Χριστὸς ἀναστήθηκε ἀπὸ τοὺς νεκρούς, ἀφοῦ μέ τὸ θάνατό του νίκησε τὸ θάνατο καὶ χάρισε τὴ ζωὴ στοὺς νεκρούς ποὺ ἦταν στὰ μνήματα».

Δηλαδή: «Τὴ χαρούμενη εἰδηση γιὰ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ἔμαθαν οἱ μαθήτριες του ἀπὸ τὸν ἄγγελο κι ἀπαλλαγμένες πιά ἀπὸ τὸ προγονικὸ ἀμάρτημα, ἔλεξαν στοὺς Ἀποστόλους καυχώμενες ὅτι ὁ θάνατος κατατροπώθηκε, γιὰτὶ ἀναστήθηκε ὁ Χριστὸς ὁ Θεός καὶ χάρισε στὸν κόσμον τὸ μεγάλο ἔλεός του...».

ΜΕΡΟΣ Β

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ, ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ, ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΓΙΑΤΙ ΠΡΟΣΕΥΧΟΜΑΙ:

– “Αν ήμουν φτερωτό πουλί
μέ τή λαλιά τήν πίο καλή
τό Σύμπαν θά ξυπνοῦσα.

“Αν ήμουνα μιά λουλουδιά
τήν πίο γλυκιά μου μυρωδιά
στό Σύμπαν θά σκορποῦσα.

Εἶμαι παιδάκι γνωστικό
κι ἔχω ψυχή καί λογικό
κι ἔχω καρδιά μέ πίστη.

Γι’ αὐτό πλαγιάζω ἤ ξυπνώ,
προσεύχομαι καί ἀνυμνῶ
τοῦ Σύμπαντος τόν Κτίστη.

(Γ. Βιζυηνός)

“Όταν μέ εὐλάβεια τό παιδί
λέει τήν προσευχή του,
τ’ ἀηδόνι κόβει τή φωνή
κι ὁ ἀγέρας τήν ὀρμή του

Καί τ’ ἀγγελούδια τ’ οὐρανοῦ
βάζουν αὐτί κι ἀκοῦνε
τά λόγια τοῦ μικροῦ παιδιοῦ
πρίν στό Θεό ἀνεβοῦνε.

(Τ. Μωραϊτίνης)

ΣΤΟ ΘΕΟ:

Εἴμαστε, Θεέ, παιδιά Σου.
“Ανοιξε τήν ἀγκαλιά Σου

Πατέρα, στείλε μας Ἐσού,
τό “Άγιο τό φῶς Σου,

σάν ζεστή άγκαλιά γονιοῦ,
σάν φωλιά χελιδονιοῦ.

Θεέ, τήν προσευχή μας
τώρα τήν πρωινή,
πού μέσ' άπ' τήν ψυχή μας
μ' εύλαβική φωνή,

Σοῦ στέλνουμε έπάνω
στόν οὐρανό ψηλά,
ἄκου, παρακαλοῦμε,
καί ἔχε μας καλά.

νά μάς φωτίζει τήν ψυχή
στό δρόμο τό δικό Σου.

Καί ὄλη τήν ἡμέρα
μήν πάψεις, Ἄγαθέ,
νά μάς βοηθᾶς, Πατέρα,
τοῦ κόσμου βοηθέ.

Γιατί χωρίς έσένα
κανένας δέν μπορεῖ
νά ζεῖ άναπαυμένα,
τόν κόσμο νά χαρεῖ.

(Ἄλ. Ἀργυρόπουλος)

Σύ, πού κόσμους κυβερνᾶς
καί ζωή παντοῦ σκορπᾶς,
ἄκου τούτη τή στιγμή
τῶν παιδιῶν Σου τή φωνή.

Φώτιζέ μας τήν ψυχή,
στό καλό στήν άρετή,
δίνε μας άπό ψηλά
θάρρος, δύναμη, χαρά,

Γιά νά ζοῦμε έδῶ στή γῆ
μέ γαλήνη, μέ τιμή.
καί νά ύμνοῦμ' αἰώνια Σέ,
Πάνσοφε Δημιουργέ.

(Ἄ. Ἀργυρόπουλος)

ΣΤΗ ΘΕΟΤΟΚΟ:

Ἐσύ, ταπεινή κόρη τῆς Βηθλεέμ, Ἁγια Μητέρα τοῦ Θεοῦ,
Κυρία τῶν ἀγγέλων, κάμε τήν ψυχή μας νά πλημμυρίσει μέ τό
θεϊκό Σου ἄρωμα καί ν' άσκει τίς άρετές.

Κάμε με ἄξιο παιδί νά γευτῶ τόν παράδεισο, πού μοῦ στέ-
ρησε ἡ παρακοή.

ΣΤΟΝ ΠΡΟΔΡΟΜΟ:

Ἐσὺ, πού προφήτεψες κι ἐτοίμασες τὸ δρόμο νά ἔρθει ὁ Σωτῆρας, ἐτοίμασε καὶ τὴν ψυχὴ μου γιὰ τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰορδάνη τῶν ἀρετῶν.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ:

Ἄγια Νύχτα, σέ προσμένουν
μέ χαρά οἱ Χριστιανοί
καί μέ πίστη ἀνυμνοῦνε,
τὸ Θεό δοξολογοῦνε
μ' ἓνα στόμα μιά φωνή.

Ἡ ψυχὴ μας φτερουγίζει
πέρα στ' ἅγια τὰ βουνά,
ὅπου φέλνουν οἱ ἀγγέλοι
ἀπ' τὰ οὐράνια θεῖα μέλη
στό Σωτῆρα «Ἵωσαννά».

Στῆς Βηθλεέμ ἐλάτε ὅλοι
τὰ βουνά τὰ ἱερά
καί μ' εὐλάβεια μεγάλη
κεῖ, πού τ' ἅγιο φῶς προβάλλει,
προσκυνῆστε μέ χαρά
ναί, μέ χαρά.

(Γκροῦμπερ-Παπαδημητρίου)

Οἱ ποιμένες γονατίζουν
ταπεινά καὶ προσκυνοῦν
κι οἱ ἀγγέλοι φτερουγίζουν
μέ χαρά καὶ τραγουδοῦν:

Ἵωσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις!
Τ' οὐρανοῦ καὶ γῆς ὁ κτίστης
ἐγεννήθηκε στή γῆ
μέσ' στῆς νύχτας τῆ σιγῆ...
Ἄς χαρεῖ κάθε πιστός,
ἐγεννήθη ὁ Χριστός.

(Μέντελσον)

ΧΡΙΣΤΕ ΜΟΥ:

Σὺ, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, πού θεμέλιωσες τὴ γῆ καὶ τὴ σκεπάζεις μέ νέφη ἀντὶ γιὰ σπάργανα, κάμε νά γίνει κι ἡ ψυχὴ μου

φάτην ταπεινή καί νά δεχτεῖ τή Χάρη Σου...

Σύ, πού ταπεινώθηκες, σάν νά ἦσουν πλάσμα, γιά νά μᾶς σώσεις ὅσους σοῦ τό ζητοῦν, σῶσε κι ἐμένα, πού τό θέλω καί Σοῦ τό ζητῶ...

Κάμε ν' ἀποκτήσω ὅλους τούς θησαυρούς, πού ὁδηγοῦν στή Βασιλεία Σου καί ὄχι ἐκείνους τοῦ ἄφρονα πλούσιου, πού μένουν στή γῆ.

Δυνάμωσε τήν ἀγάπη μου γιά Σένα γιά ν' ἀνθίσει στήν ψυχή μου κι ἡ ἀγάπη πρὸς τόν «πλησίον».

Κάμε νά ζοῦμε ὅλοι ἀδελφωμένοι ἐδῶ στή γῆ καί νά θεμελιώσουμε τήν ἅγια Σου Κοινότητα, τήν Ἐκκλησία, ὥστε νά γίνεται τό θέλημά Σου πάνω στή γῆ, ὅπως γίνεται στόν οὐρανό...

Κάμε νά μπορέσω νά ὑψώσω τό βλέμμα μου στά ὕψη, πού κατοικεῖς, πιά ταπεινό ἐγώ κι ἀπ' τόν Τελώνη. Νά διαπεράσει ἡ ματιά Σου σάν ἡλιαχτίδα τό «εἶναι» μου, ὅπως διαπέρασε καί τοῦ Ζακχαίου.

Σέ δοξάζω, Σωτήρα, μαζί μέ τούς Μάγους. Ἀξίωσέ με νά φέρω σάν βάρια τίς ἀρετές ,τῆς ψυχῆς μου καί νά τ' ἀπλώσω μπροστά Σου, ὥστε νά πάρω μιά θέση δεξιά Σου κάποτε...

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΙΔΑΚΙΑ

Ἀφήστε τά παιδιά νά ῥθοῦν σέ μένα, φτωχῶν ἀθῶα καί ταπεινῶν.

Ἀφήστε τα νά παίξουνε σιμά μου.

Γι' αὐτά εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Τά χέρια μου ἄς ἀπλώσω νά εὐλογῆσω, τά ὀλόγουρα ἄς χαϊδέψω τά μαλλιά...

Τί ξέρετε ὅμως τάχα, ἕναν καιρό γιά μέ, γιά τήν ἀλήθεια, ἂν δέν φορέσουν στεφάνι μαρτυρίου ἀγκαθερό...

(Στ. Σπεράντσας)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α'

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

Α' Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΜΑΡΙΑ

1. 'Η Γέννηση τῆς Θεοτόκου.....	Σελ	5
2. 'Ο Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου.....	»	9
3. 'Η Κοίμηση τῆς Θεοτόκου.....	»	12

Β' ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ

1. 'Η γέννηση τοῦ Προδρόμου.....	»	16
2. 'Η ζωή καί τό κήρυγμα τοῦ Προδρόμου στόν Ἰορδάνη.....	»	19
3. Ἐποκεφάλιση τοῦ Προδρόμου.....	»	21

Γ' ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. 'Η Γέννηση τοῦ Χριστοῦ.....	»	24
2. 'Η προσκύνηση τῶν Μάγων.....	»	28
3. 'Η φυγή στήν Αἴγυπτο καί ἡ σφαγή τῶν νηπίων..	»	30
4. 'Ο Ἰησοῦς 12 χρονῶν στό Ναό.....	»	32
5. 'Η Βάπτισις τοῦ Κυρίου.....	»	35
5. 'Η ἐκλογή καί τό ἔργο τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου.	»	37

Δ' ΑΠΟ ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. 'Ο γάμος στήν Κανά.....	»	40
2. 'Η θεραπεία τῶν δέκα λεπτῶν.....	»	42
3. 'Η θεραπεία τοῦ παραλύτου τῆς Βηθεσδα.....	»	44
4. 'Η θεραπεία τοῦ παραλύτου τῆς Καπερναοῦμ... ..	»	47
5. 'Η θεραπεία τοῦ τυφλοῦ τῆς Ἰεριχοῦς.....	»	49
6. 'Η θεραπεία τοῦ «ἐκ γενετῆς» τυφλοῦ.....	»	50
7. 'Ο χορτασμός τῶν «πεντακισχιλίων».....	»	54
8. 'Ο Ἰησοῦς βαδίζει ἐπάνω στή θάλασσα.....	»	56
9. 'Η θεραπεία τοῦ δούλου τοῦ ἑκατοντάρχου.....	»	57

10. Ἡ θεραπεία τῆς Χαναanaίας	Σελ.	58
11. Ἡ ἀνάσταση τοῦ γιοῦ τῆς χήρας στή Ναϊν	»	59
12. Ἡ ἀνάσταση τῆς θυγατέρας τοῦ Ἰαείρου	»	60
13. Ἡ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου	»	63

Ε' ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1. Ἡ παραβολή τοῦ σπορέα	»	66
2. Ἡ παραβολή τοῦ προβάτου πού χάθηκε	»	69
3. Ἡ παραβολή τοῦ Ἀσώτου	»	70
4. Ἡ κλήση τοῦ Ζακχαίου	»	73
5. Ὁ Χριστός εὐλογεῖ τά παιδιά	»	74
6. Ὁ διάλογος τοῦ Κυρίου καί τῆς Σαμαρείτιδας	»	75
7. Ἡ παραβολή τοῦ ἄφρονα πλουσίου	»	77
8. Ἡ παραβολή τοῦ Τελώνη καί τοῦ Φαρισαίου	»	78
9. Ἡ παραβολή τοῦ καλοῦ Σαμαρείτη	»	80
10. Ἡ παραβολή τῶν κακῶν γεωργῶν τοῦ ἀμπελώνα	»	82
11. Ἡ παραβολή τοῦ πλούσιου καί τοῦ Λάζαρου	»	83
12. Ἡ παραβολή τῶν δέκα παρθένων	»	86
13. Ἡ παραβολή τοῦ μεγάλου δείπνου	»	87

ΣΤ' ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΤΑ ΠΑΘΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ

1. Ἡ Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου	»	88
2. Ἡ θριαμβευτική εἴσοδος τοῦ Ἰησοῦ στή Ἱεροσό- λυμα	»	89
3. Ὁ Ἰησοῦς συγχωρεῖ τήν ἀμαρτωλή γυναίκα	»	92
4. Ὁ Ἰησοῦς ἐλέγχει τήν κακία τῶν Φαρισαίων	»	94
5. Τό Ἀνώτατο Συμβούλιο καί ἡ προδοσία τοῦ Ἰού- δα	»	95
6. Ὁ Μυστικός Δείπνος καί ἡ παράδοση τοῦ μυστη- ρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας	»	98
7. Ἡ ἀγωνία τοῦ Κυρίου στή Γεθσημανῆ καί ἡ σύλ- ληψή του	»	99
8. Ἡ δίκη τοῦ Κυρίου	»	101
9. Ἡ ἄρνηση τοῦ Πέτρου, ἡ μετάνοιά του καί τό τέ- λος τοῦ Ἰουδα	»	103
10. Ὁ Κύριος μπροστά στόν Πιλάτο	»	104
11. Ἡ Σταύρωση τοῦ Κυρίου	»	107
12. Ἡ ταφή τοῦ Κυρίου	»	111
13. Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου	»	115

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ. ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ. ΠΟΙΗΜΑΤΑ

— Γιατί προσεύχομαι (Τ. Μωραϊτίνη).....	118
— Στο Θεό (Α. Ἀργυροπούλου).....	119
— Στη Θεοτόκο.....	119
— Στόν Πρόδρομο.....	120
— Χριστούγεννα (Γκρούμπερ Παπαδημητρίου)....	120
— Χριστέ μου.....	120
— Ὁ Χριστός καί τά παιδιά (Στ. Σπεράντα).....	121

Εἰκόνα ἐξωφύλλου

*Ἡ Παναγία γύρω στό 1500. Ναός Χριστοῦ Δημαρχίας (λεπτομέρεια).
Ἀπό τό Βιβλίο τοῦ Μανώλη Χατζιδάκη «Εἰκόνες τῆς Πάτμου» τῆς Ἐθνικῆς
Τράπεζας τῆς Ἑλλάδος.*

10.	Ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου	58
11.	Ἡ ἀνάστασις τοῦ πατρὸς τοῦ Κυρίου	59
12.	Ἡ ἀνάστασις τοῦ πατρὸς τοῦ Κυρίου	60
13.	Ἡ ἀνάστασις τοῦ πατρὸς τοῦ Κυρίου	63

ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

1.	Ἡ προσευχή τοῦ Μωϋσῆ (Τὸ πρῶτο)	—
2.	Ἡ προσευχή τοῦ Μωϋσῆ (Τὸ δεύτερο)	—
3.	Ἡ προσευχή τοῦ Μωϋσῆ (Τὸ τρίτο)	—
4.	Ἡ προσευχή τοῦ Μωϋσῆ (Τὸ τέταρτο)	—
5.	Ἡ προσευχή τοῦ Μωϋσῆ (Τὸ πέμπτο)	—
6.	Ἡ προσευχή τοῦ Μωϋσῆ (Τὸ ἕκτο)	—
7.	Ἡ προσευχή τοῦ Μωϋσῆ (Τὸ ἕβδομο)	—
8.	Ἡ προσευχή τοῦ Μωϋσῆ (Τὸ ὄγδοο)	73
9.	Ἡ προσευχή τοῦ Μωϋσῆ (Τὸ ἕνα)	80
10.	Ἡ προσευχή τοῦ Μωϋσῆ (Τὸ δύο)	82
11.	Ἡ προσευχή τοῦ Μωϋσῆ (Τὸ τρία)	88
12.	Ἡ προσευχή τοῦ Μωϋσῆ (Τὸ τέσσερα)	88
13.	Ἡ προσευχή τοῦ Μωϋσῆ (Τὸ πέντε)	88

ΣΤΙΧΟΙ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
ΤΑ ΠΑΡΑ ΤΗ ΔΕΞΙΑ ΤΟΥ

1.	Ἡ δεξιά τοῦ Κυρίου	88
2.	Ἡ δεξιά τοῦ Κυρίου	89
3.	Ἡ δεξιά τοῦ Κυρίου	92
4.	Ἡ δεξιά τοῦ Κυρίου	94
5.	Ἡ δεξιά τοῦ Κυρίου	95
6.	Ἡ δεξιά τοῦ Κυρίου	98
7.	Ἡ δεξιά τοῦ Κυρίου	99
8.	Ἡ δεξιά τοῦ Κυρίου	101
9.	Ἡ δεξιά τοῦ Κυρίου	101
10.	Ἡ δεξιά τοῦ Κυρίου	102
11.	Ἡ δεξιά τοῦ Κυρίου	102
12.	Ἡ δεξιά τοῦ Κυρίου	102
13.	Ἡ δεξιά τοῦ Κυρίου	102

ΕΚΔΟΣΗ Α' 1979 (VIII). ΑΝΤΙΤΥΠΑ 235.000 - ΣΥΜΒΑΣΗ 3194/15-3-197

ΕΚΤΥΠΩΣΗ — ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: ΧΡΥΣ. ΠΑΠΑΧΡΥΣΑΝΘΟΥ Α.Ε.

